

Izšla ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za izposojnino 30.—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 38.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čkov.
zavodu šte. 11.842.

Ljubljana, 18. aprila.

Z ustanovitvijo lastne nacionalne demokratične države smo se Jugoslovenci osvobodili na zunanji, nismo se pa še osvobodili notranje, duševne. Naše politične pravice so preko noči zrasle, a v isti meri ni zrasla tudi naša politična izobrazba.

Zlasti Slovenci, ki so nas vzgajali pod Avstro-Ogrsko le za slepe in verne podanike s pravicami ljudi tretjega ali četrtega razreda, nismo imeli samostojne državopolitične izobrazbe. Brez nas so na cesarskem Dunaju vladali državci Nemci, visoko plemstvo, birokracija in višji klerus, doma pa smo bili izročeni na milost in nemilost zarobljeni in enostranski, zato pa tem bolj fanatični duhovščini.

Brezdvomno je politična nezrelost širokih mas, zlasti tudi slovenskih in hrvatskih, mnogo kriva težav današnjega časa. Rovarenje proti lastni državi, vrzalomni boj z državopravnimi gledi, podpihovanje ljudstva z demagogijo, nastop povojnih političnih verižnikov, pomanjkanje razsodnosti kaj je politično mogoče in kaj ne, prenapete zahteve napram državi, s katerimi pa ni v nikakem razmerju pripravljenost, zanje tudi kaj žrtvovati, politična brezbržnost in mlačnost, vsi ti in drugi pojavi nikakor niso dokazi politične zrelosti. Ako pogledamo naše občinske uprave, ne izvenzljajljansko, vidimo, da niti za lokalno avtonomijo nimamo še dovolj javnih delavcev, ki bi bili dorasli svojim nalogam. Še težje jih bo dobiti za javno delo v višjih samoupravnih enotah, v srežih, v oblastih. S tega vidika moramo presojati tudi razmere v našem parlamentu. Živimo v zelo važni prehodni dobi. Mnogi se ne morejo uživati v nove razmere in marsikomu še vedno uhajajo misli v stare predvojne čase. Nekdanje negativne mentalitete se, zlasti starejša generacija, le s težavo otresa. Toda nov rod vstaja in ta bo moral dati naši novi državi notranjo moč. V svobodni domovini se mora politični tudi notranja svoboda, počasi roditi. Z vsakim bližjim avstrijskim podanikom umrle del preteklosti, ki nas še sedaj tlačijo, z vsakim neverojetkom se rodi jugoslovenski državljani, ki ne bo »podanik«, naš pa zavrnemo svojih pravic in svojih dolžnosti se zavedajoči član in organ države.

Zato na le naš glavni problem problem vzgoje za državo in za javno delo. Srečnejša bodočnost Jugoslovenov možna Jugoslavija se da ustvariti le na temelju politične izobrazbe vseh državljanov. Le nerazumevanje in pomanjkanje državljanskega čutila in nezadostek pozitivne politike ustvarja jezo med državo in državljani, omogoča razliko med vladajočimi in vladanimi. Politično znanje je predpogoji pravilnega in uspešnega političnega udeleštovanja.

«Mi smo država, mi smo narod!» Ta lepa in resnična beseda mora dobiti svojo stvarno, plodno vsebino, če so ti »mi« zavedni državljani, ljudje, ki imajo jasne poglede nele na državljanske pravice, marveč tudi na državljanske dolžnosti, patrijoti, katerih patrijotizem ne izvira iz teme, nezavednosti in servilnosti, marveč iz samostojnega preudarka in iz vtemeljenega prepričanja. Le dober državljani zna podrediti lastne interese skupnim narodnim, katerih pospeševanje je glavni namen države.

Stojimo na mehaniki starega in novega rodu. Dolžni smo onim, iz katerih krvi in mlek se je rodila Jugoslavija, dolžni smo svoji časti in svojemu ponosu, dolžni znanam, storiti vse, da pride čim prej novi rod do veljave in zmage. Vse naše delo mora biti posvečeno ustvarjanju predpogojev za svobodni razvoj speših pozitivnih sil, ki počivajo skrite v našem ljudstvu.

Kakor narava spomladi zahrepeni po solnčnem sijaju in njeovi toploti, da požene sok in se razvije brstje in listje, tako želimo, da se danes naš mlajši rod svetlobe, ki prinaša napredno duševno neodvisnost. Ali ni naša največja dolžnost, da mu ustrežemo z vse gorkoto domovinske ljubezni? Vi naši profesorji in učitelji, Vi pravniiki, inženirji in inženirji, Vi višji in nižji uradniki, Vi vsi, katerim je bila dana prilika, da ste razvili in snopolnili sile svojega duha, poklite med narod, dvigajte našega slovenskega človeka, ki je tako dragocen član jugoslovenega naroda, da postane vreden in zavezan jugoslovenski državljan. Semo nekaj ur na teden podeljate ljudstvu vsaj nekaj tega, kar veste in znate sami? Za cele generacije bo s tem posebej miselni razvoj našega naroda. Le v neumornem noliudnem udeleštovanju

Velikonočni politični mir

BREZPREDMETNE KOMBINACIJE O KONCENTRACIJSKI VLADI. - VOLILNA VLADA EDINI IZHOD. - POVRATEK KRALJA V NEDELJO. - POSLANIK BALUGDŽIČ POZVAN NA POSVETE.

Beograd, 18. aprila, r. Izvestnemu delu opozicije ne konvenirajo Stepanovičeve izjave in so pričeli javljati, kakor da bi koncentracijsko vladno z vojvodo Stepanovičem na čelu forsirali — radikali, da bi preko nje kot preko posebne etape došli do volilne vlade sedanje koalicije. V stvari pa vprašanje koncentracijske vlade sploh ni aktualno, torej tudi ni na dnevnem redu. Edina resna kombinacija je vedno še volilna vlada, ker poslovna vlada ob današnjih razmerah v skupščini in zadržanju nekaterih skupin, ki bi se mogle upoštevati napr. temeljnem vprašanju države, nikakor ni mogoče. Po malem se tudi v opozicijskih krogih vse to uvideva in ono, kar nasprotnega pišejo njihovi listi, je le zato, da se kolikor mogoče vzdrži razpoloženje pristavov. Kralj se najbrž v nedeljo vrne v Beograd. Tedaj se utegne že v ponedeljek nadaljevati konzultiranje na dvoru, v kolikor bodo volilni stranki že v Beogradu. Sicer v političnem položaju ni nič novega. Važno je edino to, da se v vseh krogih utrjuje mnenje, da je edini izhod iz situacije volilna vlada, ki bo poverjena onim skupinam, ki bazirajo na terenu vidovdanske ustave, torej vladni koaliciji.

Precej pozornosti vzbuja danes izjava posl. Nastasa Petroviča, ki pomeni zelo odločen dementi raznih kombinacij, ki so

se v zadnjem času pojavljale po opozicijskem časopisu.

Zivahno se tudi komentira prihod poslanika Balugdžića, katerega kralj posebnost visoke ceni. Balugdžićovo ime se spravi v zvezo z rešitvijo krize. Opozicija, ki tega jako nervozna, ker so znane, utimne zveze g. Balugdžića s Svetozarom Pribevičem.

Beograd, 18. aprila, p. Današnje »Novosti« objavljajo nastopno karakteristično izjavo Nastasa Petroviča: »V zadnjih dneh so se v mnogih beograjskih listih objavljale beleške o meni in o mojem političnem kretanju, o nekakšnih sestankih in razgovorih s politiki o nekakšnih mojih obetanjih. Izjavljam, da to kar se nahaja v teh beležkah ne odgovarja resnici. Vse moje kretanje bo javno in odkrito, ako bo potrebno in vse svoje izjave bom podal javnosti s svojim podpisom, ako jih bom dajal.«

NEZADOVOLJSTVO OPOZICIJO. - NALNEGA BLOKA Z RADICEM.

Beograd, 18. aprila, p. Nocojše beograjske »Novosti« objavljajo izjavo, da bo opozicijski blok poslal na Dunaj deputacije, da pripravijo Radiću na to, da ne bo več dajal izjav, ki ovirajo delo opozicijskega bloka ter ga popolnoma diskreditirajo.

Seja ministrskega sveta

ZA UPOKOJENCE IN DUHOVNIKE POSEBNA DRAGINJSKA UREDBA. - TUDI ZA PREJETE DRAGINJSKE DOKLADE AKTIVNIH DRŽAVNIH UREDBA. - SE ENA UREDBA ZA INVALIDE. - IZBOLJŠANJE CEST. - REPARACIJSKA KORUZA.

Beograd, 18. aprila, p. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 18. do 20. ure zvečer ter je bila posvečena resortnim vprašanjem. Najprej je vlada razpravljala o izboljšanju cest, ki spajajo Srbijo s Črno goro, posebno pa v smeri Beograd - Jadransko morje, preko Kragujevca, Raške Mitrovice itd. Za ta popravila je v proračun določen kredit 700 milijonov Din. Nato je poročal finančni minister, da sta v Bolgarski že naloženi dve ladji krize, ki nam jo daje Bolgarska kot reparacijo ter da sta se te dve ladji določili za Dalmacijo. Dolej smo dobili skupaj 480 vagonov koruze, od katere je dobila 300 vagonov monopolna uprava, da jo odda kot pridušen sadilem tobaka. En del koruze se bo porabil za prehrano pasivnih krave. Dalje je finančni minister poročal o izpremembah, ki so se prejele v uredbi o draginjskih dokladah državnim uradnikom. Upokoenci ter njihove roditelje,

kakor tudi duhovniki v tej uredbi niso upoštevani ter bo zanje izšla posebna uredba. Nato je ministrski svet razpravljao o politični situaciji, v kateri se danes ni zgodilo absolutno ničesar novega.

Beograd, 18. aprila, p. V izpremembah, katere so se sprejele v uredbi o uradnih draginjskih dokladah, se kot poslednji člen uredbi nahaja določilo, da se bo vprašanje draginjskih dokladov za čas od 1. oktobra 1923. do 1. maja 1924. katere so uradniki že sprejeli, rešilo s posebno uredbi. V tem oziru je nocoj izjavil finančni minister Vaše nu doplnilku, da je glavno, da uradniki dobijo 1. maja svoje nove plače, drugo pa se bo uredilo naknadno. Kar se tiče invalidske vprašanja, se nanaja kakor znano v finančnem zakonu klavzula, ki pooblašča vlado, da mora pred sprejetjem invalidskega zakona z uredbi regulirati invalidske pokojnine v skladu z invalidskim zakonom ter bo vlada o tem izdala uredbi.

Prijateljski sporazum med Rumunijo in Bolgarijo?

RUMUNSKI ODNOSJI DO JAPONSKE IN ITALIJE

Sofija, 18. aprila, j. Jutranji listi prinašajo iz Bukarešte, da je bil med Rumunijo in Bolgarijo sklenjen sporazum glede ureditve medsebojnih obmejnih vprašanj in drugih, med obema državama vseh vprašanj. Sestavljeni sta bili dve mešarji-komisiiji, ki se bosta sestajali meščno in pripravili ukrepe, ki so potrebni proti roparskim vpadom in tihotapnim poskusom. Prvi sastanek teh komisiij se bo vršil neposredno po Veliki noči.

V bolgarskih krogih si obetajo od prijateljskega sporazuma najboljši vpliv na stabilizacijo razmer na Balkanu.

Bukarešta, 18. aprila, h. Japonsko poslaništvo demantira vesti o sklepu rumunsko - japonske zveze ali vojaške pogodbe. Glede francosko - rumunske zveze še niso prispelo nove vesti. Dobro informirani krogi zatrjujejo, da je pogodba skrajno gotova in čaka samo še na podpis.

UBIT ORJUNAŠ.

Beograd, 18. aprila, p. Kakor poročajo iz Tovariševa pri Palanci v Baški, so Srbovi ubili predsednika Orjuna Dušana Radoljića.

ODGODENA LIKVIDACIJA ODELKOV ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO.

Beograd, 18. aprila, p. Trgovinski minister dr. Krizman je danes izdal odlok, da se rok za izvršitev likvidacije pokrajinskih delegacij za trgovino in industrijo v Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Sarajevu podaljša do nadaljne odredbe.

naše napredne inteligence je podano jamstvo za rešitev najnujnejšega in največjega našega nacionalnega problema: državljanske vzgoje in izobrazbe.

ZUNANJEPOLITIČNE VESTI.

Beograd, 18. aprila, p. Kakor doznava naš dopisnik se je med našo in rumunsko vlado dosegel sporazum, da se sestavi posebna mešana komisija, ki bo pregledala škodo, katero so povzročili Rumuni našemu prebivalstvu pri evakuaciji Mođaša in Pardaža. V kratkem prideva v Beograd, da poročata vladni, naša poslaniška v Berlinu Balugdžić in v Parizu Spalajković.

TURŠKA GROZODEJSTVA V MALI AZIJI.

Pariz, 18. aprila, s. Iz Bajrta poročajo, da Turki še vedno izganjajo kristjane iz Sirije. Iz pokrajine Urfa je prispele od 5. februarja dalje 2668 kristjanov iz Sirije. Begunci se nahajajo v pomilovanju vrednem stanju.

Rešimo sokolski Tabor!

Po poročilu ekspertov

DAWES V RIMU. - MUSSOLINI PROTI POINCAREJU.

Pariz, 18. aprila, h. General Dawes je podal v Rimu izjave, v katerih je naglašal obveznost Nemcev, da morajo popraviti opustošenja, ki so jih zakrivil, ko so zasedli francosko ozemlje. Zavezniki o soglasno mnenja, da mora Nemčija izpolniti vse naložene obveznosti. Poincare bo 24. t. m. na kongresu republikanske federacije imel velik političen govor. Listi javljajo, da bo ostalo 100 milijonov dolarjev, ki so jih pripravile ameriške banke za podporo francoskega franka, še na nadaljnjo razpolago Banque de France.

Rim, 18. aprila, s. Razgovori Mussolinija z generalom Dawesom in italijanskimi strokovnjaki so privedli do tega, da je Mussolini nancrat premenil svoje mnenje in zavzel očitno stališče proti Poincareju. Po uradni ugotovitvi se smatra poročilo strokovnjakov za skladno z italijanskim stališčem in se zahteva skorajšnja praktična izvedba predlogov. Mussolini osebno bo nastopil za izpraznitev

Puhinja in misli, da se bo to tudi izvršilo.

Pariz, 18. aprila, j. Kakor doznava »Echo de Paris«, se bodo prihodnji teden sestali Poincare, Theunis in zunanji minister Simons radi posvetovanja o izvedbi poročila strokovnjakov.

NEMSKI NACIONALCI PROTI PREDLOGOM.

Berlin, 18. aprila, j. Poslanec dr. Helfferich se peča danes v večjih nemških listih s poročilom strokovnjakov, ki ga označuje kot drugi Versailles. Poleg tega predbaciva nemški vladi, da je poročilo objavila v takem izveščku, da je vsaka kritika o tem premalo ostra. Na to kritikuje posamezne točke poročila in izjava, da je materijalna obremenitev Nemčije, ki jo ji nalagajo strokovnjaki, veliko previsoka, in navaja pri tem poročilo ameriške institucije »Econom«, ki je izračunila plačilno možnost razdejanje Nemčije na 15.400 milj. zlatih mark.

Sovjeti proti Poljski in Rumuniji

UKRAJINSKA RESOLUCIJA PROTI POLJSKI IN RUMUNSKI NOTRANJNJI POLITIKI.

Moskva, 18. aprila, h. Na seji ukrajinskega centralnega izvršilnega odbora v Harkovu je bilo stavljeno predsedstvu vprašanje o preganjanju ukrajinskih manjšin v Galiciji in Besarabiji. Debatelo so se udeležili tudi člani moskovskega izvršilnega odbora in pooblaščenec ljudske komisarijata za zunanje zadeve. Koncem seje je bila sklenjena resolucija, ki poudarja, da sovjetska Ukrajina ne bo brezdelno gledala trpljenja svojih sinov na Poljskem in v Rumuniji, vsled česar naproša sovjetsko vlado, da podvzame potrebne korake.

London, 18. aprila, s. »Exchange Telegraph« poroča, da se bo vršila tekoma poljetja v Haagu konferenca francoskih, ameriških in ruskih industrijalcev, ki se bo pečala z oficijelnim priznanjem sovjetskih republik. Konferenca se bo vršila samo tedaj, če bodo sedanja angleško-ruska pogajanja privedla do zadovoljivega rezultata.

POVRATEK TROCKEGA.

Moskva, 18. aprila, s. Danes se je vrnil Trocki iz svojega dopusta v Moskvo.

Pregrupacija ital. vlade

Rim, 18. aprila. Poročila o pregrupaciji kabineta, ki naj bi se izvršila pred sestankom nove zbornice to je pred 24. majem, so deloma resnična, deloma fantastična. Verjetno se sledeče spremembe: Kolonijalno ministrstvo in komisariat za izseljenštvo se priklapi zunanjemu ministrstvu. Dosedanji kolonijalni minister Federzoni bo najbrže izvoljen za predsednika zbornice, generalni komisar za izseljenštvo pa za senatorja. Zrakoplovstvo dobi samostojno ministrstvo. Zelo verjeten je tudi odstop vojnega ministra generala Diazza. Finančno in gospodarsko ministrstvo se združita. Mussolini bo brez dvoma obdržal notranji in zunanji portfelj. Finzi bo imenovan za ministra za kmetovstva. Vodja fašistov v zbornici po stane sedanji generalni tajnik v notranjem ministrstvu Michele Bianchi.

Izid šahovskega turnirja v New-Yorku

New-York, 18. aprila, j. Zadnja (22.) runda mednarodnega šahovskega turnirja je prinesla še celo vrsto krasnih iger. Edina neodločena igra je bila odigrana med Aljehinom in Tartakoverjem. Zmagali pa so: dr. Lasker nad Marshallom v 44. potezah, Maroczy nad Yatesom v 38. potezah, Reti nad Janovskimi v 33. potezah in Capablanca nad Bogoljubovom v 65. potezah. Zmagovalec turnirja je ostal, kakor je bilo gotovo že v predzadnjem kolu, doktor Emanuel Lasker, ki je dosegel 16 točk. Nato sledi: Capablanca s 14 in pol, Aljehin s 12, Marshall s 11 in pol, Reti s 10 in pol, Bogoljubov s 9 in pol, Maroczy s 9 in pol, Tartakover s osem in pol, Yates s 7, Edvard Lasker s 6 in pol in Janowski s 5 točkami.

Madžarski sanacijski zakon sprejet

Budimpešta, 18. aprila, s. Danes ob pol 1. uri poroči je bila otvorjena petkova seja narodne skupščine, na kateri je bil sanacijski zakon v tretjem branju sprejet. Nato se je hitro odgodila med glavnimi ovacijami ministrskega predsednika Bethlenu za nedoločen čas.

Pred krizo v Bolgariji

Sofija, 18. aprila, s. Kakor poročajo, je pričakovati v najkrajšem času zopetne rekonstrukcije vlade Cankov. Govori se o tem, da bodo notranji minister general Rusov, prosvetni minister Morlov in eventualno tudi zunanji minister Kalov izstopili iz vlade. Ni izključeno, da bo sploh demisioniral ves Cankov kabinet in sestava nove vlade poverjena demokratu Ljapčevu.

Sofija, 18. aprila, j. Zasedanje sobranja je bilo podaljšano do pričetka junija, ker rešitev rednega budžeta do srednje maja ni bila izvedljiva. Ministrski svet je bil pooblaščen izdelati dvomeščni provizorij.

DEFINITIVNI IZID GRŠKEGA PLEBISCITA.

Atno, 18. aprila, j. Končnoveljavni izid ljudskega glasovanja je dal sledeče številke 755.748 za in 321.391 glasov proti republikli.

LABURISTI SE PRIPRAVLJAJO NA VOLITVE.

Pariz, 18. aprila, j. »L' Oeuore« poroča iz Londona, da je delavska stranka razvila še živahno delovanje za bodoče volitve. Bivši ministrski predsednik Lloyd George bo postavljen za kandidata nasproti Oliverju Baldwinu, ki se je priklupil delavski stranki.

Kupujte olimpijske srečke

Nogomet na Olimpijadi

Jugoslavija igra z Uruguayem. Pariz, 18. aprila, j. Olimpijski odbor je z žrebom določil vrstni red nogometnih tekem ob priliki olimpijskih iger v Parizu. Dne 25. maja se vrše prve tekme, in sicer med Španijo in Italijo, Češkoslovaško in Turčijo, Švicarsko in Litavsko in Ameriko ter Estlantsko. V ponedeljek, dne 26. se vršijo boji med Madžarsko in Poljsko, Jugoslavijo in Uruguayem in Portugasko ter Švedsko.

Velikonočno „Jutra“

Današnja številka Jutra obsega 24 strani. Vložite posamezne liste, da dobite pravilni vrstni red strani in bo številka tvorila harmonično celoto. Iz vsebine opozarjamo zlasti na sledeče sestavke:

Svetozar Pribevič o svoji politiki str. 2.
Sovjetski dokumenti o Radiću, str. 2.
Proglas Samost. demokratskega kluba, str. 5.
Dr. Žerjav: Državna fronta, str. 5.
Dr. Grisogono, minister pravde: Z odprtimi kartami, str. 6.
Nekaj reprezentantov našega dela z 9 slikami, str. 7.
Zabavna priloga za odrasle, str. 9.
Mladinska priloga, str. 11.
Sokolstvo, str. 12.
Rektor dr. Kidrič o ljubljanski univerzi, str. 13.
Dr. Pivko: Štirirana pisma, str. 14.
Sportni vestnik s slikami z nedeljske sportne manifestacije, str. 17.
Stoletnica lorda Byrona, str. 17.
Moda s slikami z modne revije v ljubljanski operi str. 21.
Prihodnja številka »Jutra« izide v tork zjutraj.
Za sprejemanje inseratov bo uprava v ponedeljek odnrtja od 9. do 11.

Naši kraji in ljudje

Kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom

Bora Stanković

Borisav Stanković je napisal dramo „Kostana“ in roman „Nečista krv“. Oba, še posebno pa imenovani roman sta mu v sodobni pripovedni srbski literaturi zagotovila prvo mesto, dasi je bil še popreje znan po svojih novelah in črticah. Roman „Nečista krv“ (1911) je poln žarkega življenja, priroden, brez nemške sentimentalnosti, francoske „passion“ in ruske zamišljenosti, je slika strasti in erotike, kakor jo občutijo priprosti ljudje v južnoiztočnih delih našega teritorija. Kritika je izprva njegov roman odzvala, ker je zahtevala, da bodi roman napisan po francoskih vzorih. Sedaj je roman slaven in je doživel že vrsto izdaj ter velja za enega najboljših romanov srbske precej bogate literature. V njem je ovčkovana tragedija umirajoče turške rase v Južni Srbiji.

Stanković je rojen 1. 1876 v Vranju (do 1911 mejno mesto s Turčijo), v Beogradu je absolvirjal pravne nauke ter se posvetil pisateljevanju. Sedaj živi v samoti.

Dne 20. aprila skromno slave njegovi prijatelji tridesetletnico Stankovičevega pisateljevanja.

Celjski občinski svet

Celje, 18. aprila.

Gozdni načrt.

V nadaljnjem poteku občinske seje je bil predložen obč. svetu obširen gozdni načrt za prihodnje desetletje, ki ga mora odobriti še politična oblast. Zanimivo je, da se je napravil prvi gozdni načrt za mestni log, pred tridesetimi leti. Vse gozdne parcele mestne občine celjske na Vipoti, Hudčevkem in Kumrovem posestvu, na hribu sv. Jožefa, pri mestnem parku in na Higerspergerjevem posestvu merijo 219 ha t. j. 372 oralov. Načrt sam pa obsega le prve tri kompičke v izmeri 178.59 ha, ker pridejo za sečnjo in pogozdovanje le te parcele v p. šte. Gozdna oskrba pod nemškim režimom zlasti v vojnem času, ni bila posebno povoljna. Posledilo se je mnogo hektarjev bukovnega lesa do golega, a ne pa je polomil vsled večjih goljav mnogo mladih dreves. Gozd se je nadalje pre-

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Nedelja, 20. ob 15.: „Dom“. Izv. Ob 20.: „Kamela skozi uho šivanke“. Izv. Ponedeljek, 21.: „Ana Karenina“. Izv. Torek, 22.: Zaprto. Sreda, 23.: „Cezar in Kleopatra“. C. Cetrtrek, 24.: „Ašantika“. A. Petek, 25.: Zaprto (generalna vaja). Petek, 26. ob 15.: „Hamlet“. Dijaška predstava. Izv. Sobota, 26.: „Kamela skozi uho šivanke“. E.

Ljubljanska opera.

Nedelja, 20.: „Aida“. Izv. Ponedeljek, 21.: „Prodana nevesta“. Izv. Torek, 22.: Zaprto. Sreda, 23.: „Mozček“ in plesni večer. F. Cetrtrek, 24.: „Manon Lescaut“. D. Petek, 25.: Zaprto (generalna vaja). Sobota, 26.: „Gorenjski slavček“. B. Nedelja, 27.: „Carska nevesta“. Izv. Ponedeljek, 28.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Nedelja, 20. ob 15.: „Divji lovec“. Kuponi. Ob 20.: „Boheme“. Kuponi. Ponedeljek, 21.: „Prodana nevesta“. Odstojanje g. Križaja iz Zagreba.

malo čistil in negoval. Novi načrt predpisuje več hektarjev novih nasadov, čiščenje gozda, zboljšanje gozdnih poti in racionalno izkoriščanje vsakega koščka zemlje. Za to pa rabi mestna občina strokovnjaka, ki bo ves gozd in vsa dela nadzoroval in vodil. V prihodnjem desetletju je vsako sekanje črnega gozda po novem načrtu zabranjeno. Bukov les se sme vzeti le tam, kjer zahtevajo mlada drevesa čiščenje. Posebno bo treba paziti na lubadarja, ki se je že pred leti na gotovih mestih pojavil. Vsi nasveti in predlogi glede gozdnega načrta so bili sprejeti soglasno ter je občinski odbor tudi sklenil, da se nastavi za gozdno gospodarstvo usposobljen gozdar.

Glazila in Sportni klub. — Občinska seja zopet nesklepčna.

Iz finančno gospodarskega odseka je postavil obč. odbornik dr. Božič ponovno predlog, da se odda Glazila pod natančno določenimi pogoji za dobo deset let v najem celjskemu Sportnemu klubu, ki namerava prostor likno zagraditi in postaviti razne šotore za pisarno, garderobo, kopališče in dr. Predlog se v zadnji seji ni mogel obravnavati do konca, ker je postala obč. seja vsled odstranitve obč. svet. Janiča (SLS) nesklepčna. To pot je našel zveste zagovornike svojih konzervativnih nazorov tudi v socialističnem klubu, ki se je, kakor je dokazal potek obč. seje, očitno pobunil proti svojemu načelniku Korenu. Ta je pokazal neseben v vseh perečih vprašanjih dokaj korektnosti in treznosti. Že predlog socialističnih obč. odborikov, da se ta točka obravnava kot zadnja na dnevnem redu, je kazal na to, da hočejo nesklepčnost seje povzročiti tudi socialisti, kar se je v resnici zgodilo. Predlog na izpremembo dnevnega reda je župan dr. Hrašovec na podlagi poslovnika zavrnil. V debati sami so govorili odločno proti dr. Ogrizek (SLS) in Leskovšek (JSDS) za vrnitev zadeve odseku pa Koren (JSDS). Toplo sta se zavzela za ponudbo Sportnega kluba demokratična obč. svetnika dr. Božič in Prekoršek. Predlog je ostal zopet nerešen, ker so smatrali Janič in njegov najnovejši zavetnik Leskovšek za nujno potrebno, da se delo obč. odbora sabetira in onemogoči sklepanje v celi vrsti važnih gospodarskih vprašanj. Tisti obč. odborniki, ki so zapustili sejo na dvorano, naj bi čutili trdno močnatost in resnost v sebi, da bi se tudi z glasovanjem odkrito izjavili za ali proti projektu. Obč. odbor ima važne naloge, kakor vedno in vedno ne prebavljati razne demagoške fraze obč. odb. Leskovška, ki misli, da je na kakem volilnem shodu, paziti pa, da ima v obč. odboru vendarle resne ljudi pred seboj.

Blatni čevljički ...

Ljubljana, 18. aprila.

To je bilo v tistih dneh, ko je sijalo solnce, ko so neke ptičke in cvetele rožice. Mlada deklica, Milka Otrin, je lovila tekrat še učenca življenja na šolskih klopetih in se veselila solca, ptičje in rožice. Ko pa si je vplela v glavo že dovolj učenosti, je sedla za mizo v pisarno ter pričela tipkati na stroji, da je bilo veselje. Počasi pa je pričela spoznavati, da se dogaja na svetu še kaj drugega: da ne cveto samo rožice, in ne pojo samo ptičice in ne sije samo solnce. Občudovala je presrečne parčke, kako se drže pod pazduho in se tesno naslanjajo drug na drugega. Hotela si je misliti, v življenju se dogajajo še druge čudne stvari. In zardelo se ji je silno dolgočasno, ako je bila sama. Jezila se je, čež nedolžni pisalni stroji, čež ostrega

šefa in puste štiri stene, ki so jo zaklepale dolge ure. Nekega dne je pokukala skozi okno in takrat ji je nagajiv fant s sportno čepico na glavi poslal v sobo na njene oči po malem zrcalu ljubko solnce, ki se je že skrivalo nad žlebov strehe. Milka se je malo pojezila, končno pa se je obrnila in se mu radostno nasmejala. Zganilo se je njeno mlado srce, pokimala je in zvečer sta se že držala pod zelenim kostanjem za roko.

Odslej pa ji je bilo v zaduhli pisarni še hujše, dokler ni lepega dne dejala svojemu stroju in šefu: Zbogom! Odslej je na cesto, fant jo je pričakoval in ji pripeljal s seboj še več, ki radi občudujejo punčke, kakor je Milka. Jojme, koliko je bilo nekaj dni smeha, veselja in tort. Lepega dne pa je ostala Milka sama pod tičolskimi kostanji. Nič več ni bilo imenitnih kavalerjev in nič več veselja. Milka je čakala in postajala lačna in žejna. Tedaj ji je šinila genialna misel. Odslej je v mesto med velike hiše in stopila v blato. Bila je tako lepa od vrha do tal samo čevljiček je bil umazan. Zato je stopila v neko hišo, potrkala na vrata, in poprosila za ščetko in mazilo. Dobro se je osušila z eno roko, z drugo pa je vtaknila v žep nekaj svetlih predmetov. Lepo se je zahvalila in odšla naprej. Vrag pa ji je šepetal, naj stopi še v blato in Milka je morala vedno znova čistiti čevlje. Pri vsaki taki priliki pa so smuknile v njen žep zopet razne svetle stvari. Za igrančkanje jih je dajala zopet pridobljenim kavalerjem, ki so bili jako hvaležni za njeno pozornost. Kar naenkrat je bilo zopet tort in veselja v izobilici. Ker pa je znala Milka tako šaljivo pripovedovati, kaj vse vidi od prilika čiščenja svojih čevljev, so ji čistiti čevlje še kavalerji. Lepega večera pa se je Milki pretrgal žep in blesteče stvarice so se zakotale na cesto. Kar naenkrat jo je prijel hud mož, ki jo je peljal še pred hujše može. Milka je odromala v drugi svet med štiri stene, kjer je bilo še hujše kakor v pisarni. Tam je sanjala celo leto o solcu, ptičkih in rožicah.

Pa minulo je tudi to in Milka je pred nekaj dnevi stopila zopet prosta na cesto. Hodila je sama, zapuščenca seminitja. Napravila se je noč in Milka je šla spat na mehko posteljo v hotel. Naredila se je strahotno učenca. Napisala je z drobnimi črkami tuje ime in pripisala medicinski poklic. V zaporu se je namreč vsled samega človekoljubja ubila v glavo, da postane še slavna zdravnica. In ko je prav mirno spala in sanjala o svojem visokem zvanju, je nekdo močno potrkal. Milka je morala vstati in se izkazati, odkod, kdo in kam. Strepotala je ubožica, pokazala svoj krstni list in tam se je čitalo njeno pravo ime. Morala je s hudim možem na policijo. Tam so zelo nezapravili in strogi in zato mislijo, da si je Milka, ker je zadnje dni po Ljubljani toliko blata, zopet kje čistila svoje čevljičke. In ravno zato nekaj časa ne bo videla solnčeca.

K umoru v Krašni

Kdo je bil morilec.

Dne 22. marca 1924 je bilo najdeno nad vasjo Spoujke Loke pri Krašnji truplo umorjene ženske, ki je bilo agnoscerano kot ono Jere Severjeve, posestnice v Savljah št. 24 občina Jezica pri Ljubljani. Jera Severjeva je odšla z doma dne 21. marca ob 8. uri dopoldne v družbi nekega moškega, očitno berača, ki je prišel v zadnjem mesecu večkrat v njeno hišo in ji izvalil denar in obleko pod prevezo, da bo s „cuprnjama“ odgnal nesrečo od njene hiše. Ko je prišel prvič in drugič v njeno hišo, je imel ta moški črno kučmo na glavi in je bil obločen v dolgo, rjavo suknjo iz sotornega platna (celtna), ki mu je segala skoro do gležnjev. Prepasan je bil s pasom iz istega blaga. Na hrbtu je nosil vrečo, prevezano kakor nahrbtnik. V roki strgan cekar. Ob neki drugi priliki je imel na sebi nekakšen frak kakor ga nosijo župniki. Tisti dan, ko je odšel z Jere Severjevo, pa je bil po pričevanju njenega sina obločen v rujave hlače, črno-rjavkast jopič in na glavi je imel zelenkast klobuk. Hlače so bile pri gležnjih nekoliko strgane in zašite z belim sukancom. Čevlje na jermena s kaplico, jermen so bili na enem čevlju na treh krajih pretgnani. Jera Severjeva pa je bila obločena v zeleno pleteno jopo, črno krilo in je imela čez pleča črno pleteno volneno ruto, na glavi pa rumenkasto ruto z rumenkastimi rožicami. V rokah cekar in dežnik.

Šla sta peš v Ljubljano in z vlakom do Kresnice in od tod peš proti Moravčam. Ena ptička, ki ju je srečala pred Moravčami, popisuje moškega takole: „Moški je bil nad srednje skoro visoke postave, čez pleča širok in očitno močnih kosti, posebno v obrazu, ter sem opazil, da je imel med očmi precejšnje razdaljo. Ko sem ga videl, je bil po cellem obrazu rdeč, obrt, vendar brk nisem opazil. Na glavi je imel črn klobuk s približno 4 cm širokimi ravnimi krajci in ga je nosil v temen potisnjene. Sivi lasje, klobuk izbočen kot model, obleka cajstata, temnomodra z vpletenim belim vzorcem. V desni roki je imel kol, debel kot zapestje, rujave barve z belimi pikami popolnoma gladek. Kol je bil lahko iz črnega gabra in je bil dolg tako, da mu je segal do prsi in se ni mogel nanj opirati, temveč ga je držal pod vrhom, če je hodil.“ Druga ptička

Najboljše
vsega dobrega
je krepčilo hrane

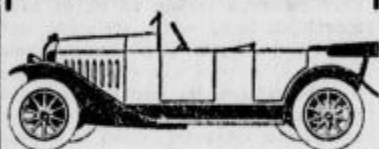

„Juhana“ v juhi in prikuhah
izboljša hrano nepopisno!
Berite oglaš! 1919.

pravi, da je bila palica iz trdega lesa in tako debela, da bi jo z roko komaj obsegel, da je nosil nahrbtnik in da je imel noge bolj tenke. Vse pa so odine v tem, da je bil močne in visoke postave. Po izpovedbi sina Jere Severjeve, je imel na eni roki prevezan palec. Ko ga je razvezal, se je pokazalo, da je bil palec na notranji strani proti korenju prav močno gnoben in da je bil ves palec otečen. Na isti roki in sicer na srednjem členku pa je imel za krajcar debelo krasto. V Severjevi hiši se je izdajal enkrat za Antona, enkrat za Franceljna, trdil je, da je iz Krašnje doma, da ima tam 100 let starega očeta in da je Primskov gospod z njim v sorodstvu. V obraz je bil bolj suh, lasje so bili temni in pomešani s sivimi in tako razmršen, da je izgledal „kakor kakšen kostrun“. Ob ušesih je imel zalisce in sicer bolj sivkaste.

Kdorkoli bi mogel o tem moškem dati kakšne podatke, naj to nemudoma naznani najbližji orožniški postaji, županstvu ali župniškemu uradu, ki se s tem naprošajo, da jih takoj sporočijo deželnemu sodišču v Ljubljani.

Deželno sodišče v Ljubljani.
dne 18. aprila 1924.

5, 10, 18, 15, 35, 18, 65, 25/70 HP
svetovnoznani avtomobili
in bicikli tvrdke

po konkurenčni cenil.
Glavno zastopstvo:
O. ŽUŽEK
Ljubljana, Sodna ulica št. 11.
Telefon interurban št. 481.

Vojaška odlikovanja

Komanda vojnega okrga v Ljubljani razglasa:

I. Izdaja odlikovanj samo po ukazu ministrstva vojske in mornarice, ki so prista takse.

Vsi oni, ki so bili od leta 1916 do danes odlikovani v vojni po ukazu ministrstva vojske in mornarice bodisi kot rezervni oficirji, podoficirji, redovi, obvezanci činovniškega reda, bodisi kot civilne osebe, in ki še do danes niso prejeli svojega odlikovanja, naj se pisмено prijavijo pri pristojnem vojnem okrožju s sledečimi podatki:

Ime in priimek ter prva črka očetovega imena v sredini; čin in poklic, katero odlikovanje, odlikovan z ukazom št. in datum ukaza; v katerem činu ali poklicu odlikovan in v kateri komandi; je li z istim odlikovanjem že odlikovan in kdaj; ev. opomba.

Prijave se sprejemajo samo do konca tega leta in so kolka puste. Za padle in umrle naj to prijavijo njihovi sorodniki, ki naj v opombi navedejo, kje je doletel padel ali umrl.

II. Albanska spomenica.
Pravico do nje imajo oni, ki so se v vojaški službi udeležili pohoda skozi Albanijo, dalje člani vseh tujih misij, ki so s srbsko vojsko prošli skozi Albanijo.

Prijavi naj se čin in vrsta orožja, ime in priimek ter prva črka očetovega imena v sredini; v kateri ednici je bil pri pohodu skozi Albanijo. Glede padlih velja isto. Prijavi je priložiti verodostojne dokaze ali vsaj potrdila verodostojnih prič, ki jih overijo občinski svet.

III. Spomenica za vojno osvoboditve in ujedinenja 1914 do 1918.

Pravico do nje imajo vsi, ki so se borili v bivši srbski vojski kot aktivni vojniki ali dobrovoljci ali so kot taki vršili službo v zaledju srbske vojske od mobilizacije do 11. novembra 1918, dalje tudi člani tujih misij, ki so se udeležili te vojne. Prijave kakor pod II.

IV. Izdaja odlikovanj samo po ukazu ministrstva vojske in mornarice za odlikovane od 1916 do zaključka 1923, za katere je treba plačati pripadajoče takse.

Prijava kakor pod I. Posebno je paziti na datum odlikovanja.

V. Vsi, ki so bili odlikovani od 1. I. 1924 dobe odlikovanja po pristojnih ko-

mandah.

VI. Vsi odlikovani, ki si še nabaviti izgubljena ali pokvarjena odlikovanja, naj se obrnejo na Oficirsko zadrugo v Beogradu.

Natančnejša pojasnila dajejo okrožno komande.

Velikanski spored

za velikonočne praznike

v kinu

„Ljubljanski dvor“

Samo 2 dni.

Nedelja 20., ponedeljek 21.:

Elegantni športni film:

Mati, kliče te
tvoje dete.

Navstvena drama v 6 sijajnih dejanjih,
v glavnih vlogah Jenny Hasselquist, Ernst Deutsch in Peter Eisoldt. 1889-a

Posnetki

so se izvršili v Davosu (Švici) za časa velikih internacionalnih športnih dni
potem na Bernina-ledenikih, v severni Italiji in na vzhodnem morju.

Predstave oba dni ob 1/2 11. uri dopoldne in ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9. uri.

Dopisi

POLJANSKA DOLINA. Mestna Orjuna Poljanske doline slavi v nedeljo dne 4. maja razvitje svojega prapora v Poljanah nad Škofjo Loko. Priprave za slavnost so že v teku. Za goste bo preskrbljen prevoz iz postaje Škofja Loka do Poljan. Po razvitju je povorka do Gorenje vasi. Tukaj je popoldne v Sokolskem domu prsta zabava s plesom. Vabimo vse narodno zavedne, da pohite ta dan v divno Poljansko dolino.

ROGATEC. Lansko leto, meseca oktobra si je napravil Sokol svoje gnezdo tudi v Rogatcu in letos, dne 6. julija, se vrši že prvi večji nastop. Bratska društva celjskega okrožja so sklenila prirediti ta dan okrožni zlet, da pomorejo moralno in gmetno svojemu najmlajšemu sobojstniku. Rogatsko društvo se bojuje z jako velikimi težavami. Kdo ne pozna že iz časov naše sužnosti nemškutarskega Rogatca, ki ima še danes nemškega župana. Po preobratu so se sicer stresli nemški stebri, a razbili se niso popolnoma. Vendar polagoma se pričuje zopet kliti slovensko življenje. Treba nam je sedaj v najkrajšem času razorožiti nasprotnika ter zbrisati vse sledove.

SV. LOVRENC NA POHORJU. Tukajšnji pevski krožek priredi na velikončni ponedeljek ob 19. uri v prostorih gosp. Kodra prvi koncert.

SLOVENSKA BISTRICA. Citalnica v Slovenski Bistrici je v soboto dne 12. aprila zvečer in v nedeljo dne 13. aprila popoldne priredila gledališko predstavo. Izgleda se jo pol vodstvom dr. Pučnika Finžgarjevo „Veriga“ z uspehom, ki smo ga pri čitalniških igralcih že vajeni. Sodelovali so isti kakor vsolej: g. Janžekovičeva, Kolenčeva, Langerholcova in gđ. Krulčeva, od gospodov pa: Janžekovič, Karbaš, Kniewald, Orthaber, Rovšek, Segula, Škofič in žuraj; pozabiti tudi ne smemo malega Škofičevega Peterčka in Vernika, ki sta izredno dobro rešila svojo nalogo. Da odrasli čitalniški igralci dobro pogodijo svoje vloge, smo že vajeni, tokrat so bile dame posebno dobre in ne vemo, ali zasluži več hvalo Mielka (ga. Janžekovičeva) ali Mina (ga. Kolenčeva) ali pa Alena (gđ. Krulčeva), ki je bila tako navdušena za svojega Francka. Od gospodov sta imela najboljšo masko Tomažin (g. Rovšek) in Drnole (g. Škofič), Mejac (g. Janžekovič) bi bil še bolj, če bi imel primernejšo masko. Janec (g. Segula) se je dobro postavil, Boltežar (g. Orthaber) je bil primerno rovtarski, Marko (g. Karbaš) je dobro predstavljal kmeta, ki mu je vseeno, če gre pol grunta, samo podati se ne nasprotikul G. Kniewald je kot njegov oče lepo tolmačil miroljubnega starčka. Tokrat niti ni preveč potreboval šepetalk (gđ. Pucova). — Obisk je bil obklat dovoljen. Želimo še več takih predstav.

Dr. Gregor Žerjav

Ko prične zopet parlamentarna doba, že najdemo dr. Žerjav na Dunaju, kjer je neumorni dejanski politični tajnik Jugoslovanskega kluba, v resnici pa šef slovenske mafije, vedno v stikih s češko. Brestlitevski memorandum je njegov delo, tudi radikalno tolmačenje Majke de klaracije. Nepojmljivega dela pa stori mafija deloma z vednostjo, še mnogo več pa brez vednosti kluba. Odlični sodelavnik je dr. Žerjav pri sklenitvi Jugoslovansko-češko-poljske trozveze, odlično sodeluje na zagrebski resoluciji in ustanovitvi Narodnega Vijeća ter Narodnega Sveta v Ljubljani. Ob prevratu odide v Zenevo, potem sodeluje v Beogradu pri 28 članski deputaciji Vijeća, pri temeljni adresi 1. decembra. Le kdor je vse to sam gledal, more oceniti, koliko duševnega dela in fizičnega napora je porabljenega v delovanju, tako na kratko opisanem. Pozneje sledi delo v podpredsedništvu in predsedništvu deželne vlade, zlasti v borbi za Koroško (žal, da ni on vodil plebiscita), v Beogradu v parlamentu, v ministrskem svetu, na dvoru in na toliko drugih važnih mestih. Danes je sredi dela kakor vedno, in vedno z enako napeto delavnostjo in z žrtvovanjem samega sebe. Na napade se ne ozira. Evo, sedanje živahno delovanje stranke zopet nosi njegov pečat. Tudi nasprotniki to vedo, zato ne štedijo z napadi, ki navadno presegajo vsi v politični borbi dovoljene meje. Pokoziti ga ti napadi ne morejo, niti podžgati. Mirno, samozavestno in vztrajno hodi dr. Žerjav svojo pot prepričanega demokrata, ki je sebe žrtvoval svojim idealom in jih boče uresničiti.

K.

Po revoluciji duhov z zbirko »Čez plan« začne pesnik pripravljati sintezo svojih filozofskih pogledov na življenje v sebi in okoli sebe. Leta 1908. izidejo »Samogovori« z znamenito »Dumo«, pesmi vseh Zupančičevih pesmi. Med vojno se Zupančič obrne k mladinski poeziji, napiše »Sto ugank« in »Clicbana«, knjigi, polne melodične in kipeče svežosti, modrosti in preprostosti. Ostala poezija pa se mu medtem razrašča »V zarje Vido-ve«, katerim sledi kmalu izbor iz vseh zbirk »Mlada pota«. Satiričen epos »Jer-rala« ostane nedovršen. Po letu 1918. zamikajo Zupančiča motivi s kvarner-skega obmorja. Sem spadajo stvaritve: »S Primorja, Kapitan Božo, Na molu. Ze- kmalu po zbirki »Čez plan« je pesnika zanimala izvirna dramatika. Dobila je tedaj izraza v delcu »Noč na verne duše«. Leta 1922. objavi Zupančič v »Zvonu« fragment iz »Nenapisane komedije«, nato pa se loti velike petejanske tragedije s prologom »Veronika Deseniška«, katero dovrši v Dalmaciji leta 1924.

A black and white portrait of a man, likely from the late 19th or early 20th century. He is shown from the chest up, in a three-quarter profile view facing left. He has dark, wavy hair and a prominent mustache. He is wearing a dark suit jacket over a white shirt and a dark bow tie. The background is light and textured.

Svoja literarnozgodovinska dela je objavil v mnogih filoloških arhivih in zbornikih, inozemskih in domačih slovenskih inkorjunoslovenskih. Tako šodanes, s čemer vrši smoteno nalogo jugoslovskega znanstvene enotnosti. Rektor Kidrič je v najlepših letih in jugoslovske domovina upravičeno pričakuje še mnogo plodov njegovega duha. Vlada mu je nedavno poklonil red sv. Save III. reda.

A black and white portrait of a man with a beard and mustache, wearing a suit and tie, looking slightly to the left. The image is grainy and appears to be a reproduction from a book or document.

A black and white portrait of an elderly man with a very long, full white beard and mustache. He has a serious expression and is looking slightly to the left. He is wearing a dark, high-collared coat. A star-shaped medal is pinned to his left breast. The background is plain and light-colored.

A black and white portrait of a man with a beard and glasses, wearing a dark, high-collared garment. The image is grainy and appears to be a reproduction from a book.

«In katera bodoča dela snujete?»
«O, naj bo ta opera moje zadnje ve

liko delo! Kasneje se ne bom več lotil večjih oblik; morda bom še tuptam kakšno zapel za naš cerkveni zbor!»

Nato mi v mladeniški živahnosti očrta spored svojega delovanja na frančiškanskem koru in mi ognjevito razklada partituro svojega ljubljence skladatelja Rheinbergerja.

Ker se je že zdavnaj oglašil zvonec k obedu, se nerad poslovim od spoštovanega mojstra, ki mi smehljaje veli: «Ne mudim se rad dolgo pri obedu; hitro jelo, hitro delo!»

Luš.

Anton Danilo

Starosta slovenskih igralcev. Ne le po svoji starosti, nego tudi po najdaljši aktivnosti v službi slovenske Talije. Rojen 15. julija 1858 v Ljubljani, se je niti dvajsetletni mladenič pridružil prvim slovenskim diletantom igralcem. Iz gole ljubezni za gledališče in iz čistega navdušenja za slovensko kulturo. Igral je dolga leta brez vsakršne plače ali za skromno nagrado že v pogorelem deželnem gledališču na Kongresnem trgu, na prostoru današnjega poslopja Filharmonije. Tam je že igral prve ljubimke in junake uloge. Po požaru se je preselilo naše gledališče v italijansko dvorano v Šelenburgovi ulici in končno v novo deželno gledališče tik muzeja. Po prevratu se je drama stalno naselila v novem gledališču Kranjske hranilnice na Erjavčevi cesti.

Ves čas, okoli 46 let je stal Danilo v vrsti prvih najboljših in najproduktivnejših slovenskih igralcev. Tekom svoje aktivnosti je igral nešteto ulog vseh strok ter je zlasti v karakternih, modernih in narodnih ulogah dosegel marsikak resnično umetniški uspeh. Za Ign. Boršnikom je Danilo vsekakor igralec največje mnogostranosti. Opetovano je priredil dramatična gostovanja križem Slovenije in Jugoslavije ter je popularen, kakor ni bil še noben slovenski igralec. Med vojno je vodil v Mestnem domu lastno Malo gledališče, je izdal list «Theater» in napisal nekaj igrice in gledaliških zabavnikov. Bil je predsednik Udrženja slovenskih igralcev ter za svoje kulturne zasluge odlikovan z redom sv. Save.

Odlična igralka je tudi njegova žena Avgusta, zdaj v Ameriki. In igralci sta njegovi hčeri Vera in Mira.

Danilo je rojen izrecel, naraven talent, ki se je z lastno marljivostjo in vzgledno ambicijo dvignil do umetnosti. Baš v poslednji izvirni novosti, v Jalenovi drami «Dom» je te dni s «Tonejem» ustvaril ulogo, ki dokazuje, da je Danilo po ustvarjanju še vedno mlad vzlic svojim 66 letom.

Na verandi

Gospod Edmund je izpil poslednji ostanek malinoveca, potisnil prazno čašo proti sredji mizice, kjer je kipej iz visoke vaze šopek orhidej in hortenzij, in si je prižgal cigareto. Veselo so sijale njegove oči, a črne kodre nad čelom mu je vzgibaval veter z morja, risoč po Heleninem obrazu kraj njega, po njeni golf lakti, ki mu je slonela na obramih, mehke očrtanice.

«No, da...» je zaigral smehljaj na njegovih licih. «Tako kramljava in sanjava že celo popoldne, in — — kaj je zaključek najinih sanj, gospodična Helena?»

«Vi ste pesnik, gospod Edmund!» ga je pogledala linbeče in njena laketa se je toplo dotaknila njegovega vratu. «Tako rada Vas poslušam... Če pripovedujete o daljnih, tujih krajih, koder ste že potovali, če govorite o tistih visokih celinskih palmah, ali o japonskih mestih, ki so kakor lepe pisane igrčke, ali o rajskih Fidžijskih otokih — vse drugače pripovedujete in govorite kakor drugi, navadni popotniki. Ko se je vrnil lani moj stric z Jave, je govoril samo o emetnu in kavji in o tem, kako je treba znati računati. A vi daste vsem onim tujim krajem, ki mogoče niso tako lepi, kakor sanjamo o njih ljudje doma, s svojim pripovedovanjem poseben čar, ki omamlja. Z vami bi šla, gospod Edmund in vedno bi vas lahko poslušala... Ne, pri takih sanjah vam ne do-

Rihard Jakopič

rojen leta 1869. v Ljubljani kot sin meščanske rodbine, je bil namenjen studiju. Na ljubljanski realki, ki jo je obiskoval, je takrat poučeval risanje Frane Globočnik, ki pa ni opazil v mladem študentu izrednih slikarskih sposobnosti. Dasi se je Jakopič že v mladosti pečal z risanjem, so mu starši šele po težki bolezni dovolili nastopiti pot do umetniškega poklica. Ker takrat ni bilo primernega učitelja v Ljubljani, se je sam izobraževal in posetil v ta namen Dunaj. Odtod se je preselil v Monakovo, kjer se je sprijateljil z malo starejšim Ferdom Veselom. Obiskoval je akademijo in pozneje novcuzastanovljeno Ažbetovo šolo, v katero so pozneje zahajali vsi pomembnejši slovenski slikarji.

Jakopičev studij v Monakovem paša v čas obtega umetniškega nastajanja. Monakovo slikarstvo je tedaj kultiviralo virtualno risbo in deloma probleme barve in luči. Francski evangelij pa je pridigoval prosti naravo, svobodno luč in pristnost podjarja. Elline namene je imel Jakopič, ki je hodil zoper takratno navado z Veselom slikati naravo in pri njej je ostal. Njegovo življensko delo se da označiti s to konstatcijo. Nrij je slikal pokrajino, interjer, portret, cvetice ali sveto p-debo, vedno mu je bila najiminentnejša naloga podati svoj dojem narave, njeno resnično bisivo. Pot francskega barvnega impresij nizmja je zrpustil Jakopič kaj kmalu in pričel poudarjati duhovno vrednost barve. Dal je simbolichen pomen in se tako odvnil od materialističnega naturalizma.

Svija prva dela je rezstavl Jakopič koncem devetdesetih let v monakovskem «Glaspelastus». V domovni je prvič nastopil leta 1900. na 1. slovenski umetniški razstavi v Ljubljani. Vsi takratni kritiki, slovenski in hrvaški, so takoj spoznali v njem močno osebnost. To sedbo je potrdila

1. 1904. brez izjeme dunajska kritika ob priliki slov. razstave pri Miethkeju in istega leta je kupil kralj Peter nekaj njegovih del na 1. jugoslov. razstavo leta 1909. Tam je bila njegova bila na ogled na razstavah v Varšavi, Sofiji, Londonu in po drugih mestih. Neugodne razmere na Slovenskem so mojstra prisilile, da je postavil svoj lastni razstavnii paviljon v Ljubljani, v katerem je otvoril prvo razstavo leta 1909. Tam je bili njegova velika kompozicija «Markov evangelij», ki jo je pozneje kupila srbska vlada in je bila med vojno u'radena. Poslej je bil zastopan na vseh slovenskih razstavah, čeprav je od svrgeja obširnega dela do sedaj pokazal le manjši del. Galerija poseduje «Zeleni

pajčolan» (prav za prav «Zlata krona») in več kompozicij ter pokrajin, deželni muzej vrsto slik tudi iz starejše dobe, v ljubljanskim privatnem zbirkah se nahajajo dela: «Sestrice», «Za gospodarja», (Sejalec), «Pravljica», «Speča deklica» in veliko število pokrajin. Jakopič se vedno vrača k neaterim pokrajinskim motivom, ki mikajo njegovo slikarsko tvornost — znamenje za temeljitost in njegov globoki občutek. Poznamo cel ciklus njegove «Križarske cerkve»,

Po slovanskem svetu

Jan Žižka - simbol češke svobode

(Povodom 500letnice njegove smrti.)

Jan Žižka, znameniti husitski vojskovodja, predstavlja za Českoslovaško posebno epoko češke zgodovine in češkega političnega narodnega programa.

Jan Žižka reven kmetički plemič iz Južne Češke, se je rodil v Trocnovu, odkoder je odšel za časa vladanja Karla IV. v Prago, da tamkaj študira. Ravno takrat se je razvil med vladajočim nemškimi meščanskim razredom in domačim češkim prebivalstvom sridit boj za cerkveno reformo. Mlad Žižka se je živahno zanimal za ta boj in postal pod vplivom Jana Husa navdušen borec za narodno cerkveno reformo. Ze na dvoru kralja Vaelava IV., kjer se je brezbriznost renesanske dobe borila s češkimi reformatorskimi stremiljenji je bil Žižka ustanovljen zastopnik verskega reformatorskega pokreta in zagovornik tlačenege češkega naroda, ki se je popolnoma identitiral z novim verskim gibanjem. Branitelji starega reda in stare cerkve so bili nemški plemiči, zbrani okoli dvora, Jan Žižka pa njihov najbolj ljuti nasprotnik. Ista ideja ga je gnala tudi na Poljsko, kjer se je z Jagełoni boril proti nemškemu viteškemu redu in s svojimi kmetičkimi vojščaki mnogo pripomogel h končni poljski zmagi pri Tanenbergu nad Ružarji. Na poljskem dvoru se je temeljito upoznal tudi s poljskimi državnimi ustanovami.

Na Češkem samem je stopil Žižka v veliko akcijo šele po Husovi smrti, ko je zavzel husitski pokret socialni in vojni značaj. Postal je najprej vodja antifevdalnega demokratskega gibanja in izvršil že l. 1419. svoj prvi napad na praško obščino, kjer je vladala nemška večina. Po smrti kralja Vaelava IV. za vlade njegovega naslednika Sigismunda, ki je na zvijačen način povzročil Husovo smrt, se je potem razvil odkrit boj med husitskimi četami in med nemškim cesarstvom. Nemci so organizirali pod krinko zaščite katoličanstva križarsko vojsko, ki je imela popolnoma protislovanski značaj. Jan Žižka se je dobro zavedal, da ne gre samo za zmago bošvera zakona ampak tudi za bodočnost slovanskega naroda. In ravno to prepričanje je dalo husitskemu gibanju ono nenadržano moč.

Ol 1. 1420., ko je vdrla v Češko prva križarska armada, pa do l. 1424., ko je sloni taborski vojskovodja na oboju na Moravo umrl pred Pribislavom, stoji Jan Žižka na čelu tega gibanja ne samo kot vojskovodja, ampak tudi kot prvi duševni vodja in diplomat. Kot vojskovodja je že takrat iznenadil svet, ker se mu je posrečilo, da je v nekaj mesecih organiziral armado, ki je s svojo taktiko, železno disciplino in navdušenjem za stvar daleč nadkriljevala sovražne vrste. Moralna in organizacijska sila njegove vojske je bila tolika, da je sam nareč Pil II. rekel: da Žižkovi vojščaki bolje poznajo biblijo, kakor italijanski prelati. S to svojo armado

vrsto barjanskih pokrajin s Krimom in v zadnjem času «Savo». Mojster je še v polnem razvoju, mlad vkljub 54. letu, sočen in vedno za novo popolnostjo hrepenel.

Slovensko moderno slikarstvo je našlo v Jakopiču svojega genija. V njem se je izkristalizirala umetniška volja časa, Jakopič je osrednja osebnost naše novejšje umetnosti. Da ga njegov narod ni niti poskušal oceniti, je tragična resnica, karakteristična za naše pokolenje.

Je Žižka ponovno popolnoma porazil križarje in je šlo njegovo ime po vsej Evropi. Njegovi strateški uspehi so iznenadili tembolj, ker je tekom bitk izgubil najprej ono in potem še drugo oko. Odločevala je namreč vedno njegova genialna taktika. Za bitke se je pripravil po več dni z manevri po krajih, ki so po prirodni legi odgovarjali značaju bojišča. Tako se more smatrati Žižka kot eden prvih ustanoviteljev moderne strategije. Kot izborni diplomat si je znal pridobiti za svoje zaveznike Poljake in tudi Benežane. Ideje češko-poljskega zblizanja ni zapustil niti kasneje, ko ni več potreboval poljske pomoči in je postal tako že v srednjem veku eden prvih pionirjev za slovansko politično vzajemnost. Po Žižkovi zasluzi so ponudili češki Husiti češko krono poljskemu kralju. Največji del svojega življenja je preživel v vojski, le nekaj skromni postelji pod milim nebom in je tako tudi umrl.

Njegovo žanaštvo, njegova strateška iznajdljivost, navdušenje za resnico in pravico, njegove državniške sposobnosti in končno njegova skromnost so zapustili med češkim narodom neizbrisni spomin. Češki narod ga je naravnost oboževal in spomina nanj ni mogla izbrisati niti kasnejša protireformacijska akcija in habsburško tiranstvo. Čim se je češki narodni duh po dolgih stoletjih tlačanstva pričel v XIX. stoletju znova buditi, se je takoj pojavil spomin na Jana Žižko kot bleščeč simbol češke narodne svobode. Jan Žižka predstavlja nedvomno s svojo husitsko vojsko za ohranitev češke narodnosti enako obrambo, kakor so jo tvorili za slovanski jug srbski junaki v boju s Turki. Ceps.

Obiščite ZAGREBŠKI VELIKI SEJEM

27. IV. - 5. V. 1924.

Najboljša prilika za naročila vsakovrstne robe.

Obiskovalci uživajo 50 % popusta na državnih železnicah na predložitve legitimacije Zagrebškega zbora. 1924.

Maksim Gorkij

Uredništvo praškega komunističnega lista «Rude Pravo» je poslalo M. Gorkemu v Marijanske Lazne polo z naslednjimi štirimi vprašanji:

1.) Ali se je zboljšalo vaše zdravstveno stanje? 2.) Kakšne literarne načrte imate sedaj? 3.) Kakšno je bilo vaše razmerje do Lenina? 4.) Neki češki list je objavil več razgovorov z Vami. Ali ste govorili z zastopnikom katerega češkega lista in tudi s so-trudnikom beograjskega ruskega «Novo Vremena»?

Gorkij je odgovoril zelo previdno in kratko:

1.) Moje zdravje se je znatno zboljšalo, dasi sem baš sedaj zopet zbolel na bronhiti. 2.) Pišem knjigo povesti. To delo mi zadaje zelo veliko opravila. 3.) Moji spomini o Leninu se objavljajo v Rusiji, kjer izidejo 20. aprila. 4.) Ne čitam češki in ne vem, katere razgovore imate v mislih. Nikdar nisem odgovarjal na politična vprašanja, ker se ne smatram za politika. Videl sem odlomek iz neumnosti, ki ga je objavilo «Novo Vremja», in zvedel sem odtod, da sem — monarhist! Nimam navade pobijati v tisku laži, obrekovanja in neumnosti, s katerimi blatijo moje ime. S pozdravom! Maksim Gorkij.

Harley Davidson, 1/2, 3/4 HP, najidealnejši motor za ture in sport brez priplopnega voza in s priklonim vozom po brezkonkurenčni cenli.

Glavno zastopstvo: O. ŽUŽEK Ljubljana, Sodna ulica št. 11. Telefon interurban št. 461.

Nova ruska gledališča. V zadnjem času sta nastali v Rusiji dve novi gledališki podjetji. Prvo se imenuje «Leningrajsko eksperimentalno državno gledališče» in ima na repertoarju samo en komad, ki nosi naslov «Ruska narodna svatba». Predstava traja dva večera in prikazuje razne svatbene običaje na podlagi etnografskega gradiva iz severnoruskih gubernij. Svatbena revija ima ogromen uspeh in se igra že tri mesece dan za dnevom. Kritika in občinstvo sta jo sprejela z enakimi simpatijami in zadovoljstvom. Ocenjevalci namreč pišejo, da se s tem polagajo prvi važni temelji za rusko narodno dramo. Drugo novo gledališče je «Gledališče za socialno in herojsko dramo». Otvorili so ga 23. marca. Repertoar obsega troje glavnih smeri: družabno dramo, herojsko tragedijo in bufo-igro. To gledališče boče po svojem repertoarnem prizadevanju postati verno zrcalo današnje ruske dobe.

«Nové Čechy» (št. 7.) prinaša članek Herberta Ripke «Peta obletnica kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev», v katerem avtor obširno razpravlja o notranjih težkočah Jugoslavije. Država SHS se je rodila iz srbskih zmag, iz revolucionarnega hotenja avstro-ogreških Jugoslovancev, iz enotne volje vsega trojnegaškega naroda. Naloga Srbije, jugoslovanskega Piemonta, je bila 1. decembra 1918. dovršena. Različni tisočletni razvoj je učinil, da se poedina plemena istega naroda niso tako popolnoma strnila, da bi izgubila vso svojo plemensko posebnost.

Sedemdesetletnica odličnega literarnega historika. Pred par dnevi je obhajal svojo sedemdesetletnico profesor Jan Vornik, eden najodličnejših čeških literarnih historikov, kritikov in poznavalcev češke književnosti. Napisal je dragocene monografije o celi vrsti znamenitih čeških književnikov. Znan je tudi kot dramatik.

Kako se dela za trgovsko, društveno in veličeno delovanje uspešno propagandno? 1.97/a Gotovo samo z mnogoštevilno izdelanimi in različenimi okrožnicami iste ali napravite najceneje in najboljše z DEBEGO-razmnoževalnikom s črkami. 10.00 razmnoževanj v izvirnem strojeplatu na uro. Črkovna omrežja ali ali brzočave s 4800 črkami dobavljajo takoj Glavno zastopstvo AMERICAN IMPORT CO., Maribor, K. roška 24.

Razstava ruskih likovnih umetnikov v Beogradu. Pred dvema letoma je bila na beograjskem vseučilišču prva razstava del ruskih likovnih umetnikov, ki žive pri nas v emigraciji. Za letosnjo Veliko noč (pravoslavno) se bo vršila druga razstava, na kateri izložijo svoja dela slikarji in kiparji, arhitekti ter gojenci obrtne šole. Med likovnimi umetniki bodo letos poleg drugih zastopani Zedrin-ski, Isajev in Zerbicki, med arhitekti pa se udeležijo razstave Roman Verhovski, ki je znan po svojem načrtu za palačo beograjskega parlamenta.

Ljubljanska univerza

REKTOR G. DR. KIDRIČ O AKTUALNIH IN PEREČIH ZADEVAH NAŠEGA VSEUCILIŠČA.

Naša mlada, a krepko se razvijajoča Alma mater završuje svoj deseti semester, peto leto svojega obstoja. Prestala je že otroške slabosti in v polni meri že vrši svojo nalogo kot naš najvišji kulturni institut. Zato ne bo odveč, če opozorimo našo najširšo javnost nanjo in njen skromni jubilej.

Rektor g. dr. Pr. Kidrič je bil tako ljubezniv, da je dal našemu uredniku radevolje nekaj pojasnil in podatkov, ki so ga zanimali in ki bodo gotovo zanimali tudi naše čitatelje. Evo par važnejših odstavkov iz razgovora:

Kakšne so postavke za univerzo v novem proračunu? Boste izhajali z njimi?

Jaz za svojo osebo budžetarnih težkoč ne jemljem tako tragično, kakor se to navadno dogaja v javnosti, čeprav so te težkoče momentano gotovo take, da ovirajo razvoj in razmah univerze. Prepričan sem namreč, da se bo dalo z vsakim novim budžetom do nevzdržno stanje postopoma zboljšati, zlasti ker sedanje budžetske postavke niti od daleč ne odgovarjajo onim v predvojnem času in ne današnjim cenam učnih pripomočkov.

V prvem letu njenega obstoja (1919/20) je bilo za ljubljansko univerzo v proračunu določenih 5 milijonov kron, v drugem letu 11 milijonov, v letu 1922/23, smo imeli nekaj nad 4 milijone dinarjev, v preteklem proračunskem letu pa vsled dvanaestih samo redne kredite, ki so bili približno za 700.000 Din manjši. Kakšne so postavke v letošnjem proračunu, ne vem še točno. Najbolj kritična je situacija vsekakor za elektrotehnični inštitut, ki nujno rabi večje subvencije, da se more izpopolniti, kakor je to za studij neobhodno potrebno.

Kadar je govor o finančnih zahtevah naše univerze, se čisto čuje — zlasti v Zagrebu in Beogradu — opazka, da so te zahteve z ozirom na število slušateljev večje kakor zahteve drugih univerz. Ta očitek je docela neutemeljen. Prvič že v tej obliki ne odgovarja dejstvom, zlasti ako primerjamo ljubljansko univerzo z

beograjsko, potem pa je tudi sploh napadno presojati budžetarne zahteve s tega stališča. Vsaka univerza, pa naj ima veliko ali majhno število slušateljev, mora imeti gotove stolice, institute itd., drugače je njeno poslovanje nemogoče. Zato je napadno, ako se pri presojanju budžetarnih postavk kdo sklicuje samo na število slušateljev.

Koliko slušateljev imate?

V letošnjem zimskem semestru smo jih imeli 1252. V letnem semestru jih je nekoliko manj, kakor je to pojav na vseh visokih šolah. Prvo leto obstoja, leta 1919/1920, jih je bilo 763, v drugem letu 1068, v tretjem 1255 in lani 1257. Sedanje število odgovarja približno stanju beograjske univerze pred vojno in stanju, ki ga izkazuje večina provincijalnih univerz po drugih državah in je torej povsem normalno. Razveseljivo je dejstvo, da se od leta do leta večja števila slušateljev izven slovenskih pokrajin Jugoslavije, tako da ima univerza, zlasti pa tehnična fakulteta, tudi v tem oziru pravi jugoslovanski značaj.

Slišal sem vaših opazko, da ima ljubljanska univerza preveč profesorjev. Kaj menite vi o tem, g. rektor?

Tudi jaz sem že naletel na te očitke. Spadajo deloma v poglavje, ki sem se ga dotaknil že gor. Vsaka univerza, ki naj zasluži to ime, mora imeti toliko in toliko stolic s profesorji. Na prvi hip bi se morda zdel upravičen očitek, da je število rednih profesorjev razmeroma veliko. A tudi to ne drži, zlasti ako vpoštevamo način, kako je naša univerza nastala. Vstvarili smo jo čez noč. Ako smo hoteli dobiti zanjo dobro kvalificirane moči, smo jim morali nuditi vsaj približno enake pogoje, kakor so jih imeli v prejšnjih službah. Nihče ne bi zapustil sigurne in dobre službe, da vstopi v zbor nove univerze kot izredni profesor ali celo samo kot docent. Zato današnje razmerje med rednimi in izrednimi profesorji morda ne odgovarja normalni na starih univerzah. Bo pa to kmalu popravljeno, ker gre sedaj vse strem-

ljenje za tem, da se v bodoče tudi pri nas uvede normalno stopnjevanje akademskih karijer.

Kar se tiče števila rednih profesorjev, je treba vpoštevati tudi to, da je bila pač narodna dolžnost nove univerze, da pridobi zase kolikor največ naših rojakov, ki so delovali že po drugih univerzah. Kdo bi jim mogel nuditi slabše pogoje, kakor so jih imeli prej?

Pri svoječasnih časopisnih polemikah o ljubljanski univerzi sem bral, da ima ljubljanska univerza zlasti preveč slavistov.

Jaz sam spadam med nje — se nam smehe g. rektor — in sem moral tudi že ponovno poslušati slične opazke. Pa ne drže. Nismo v tem oziru nič na boljšem, kakor sta drugi univerzi v Zagrebu in Beogradu. Zasedene imamo pač vse stolice. Zato pa smo lahko pouk v slavistiki — in to je eminentno nacionalna veda, ki jo mora narodna univerza gojiti z vso verno in ljubeznijo — uredili tako smoteno, da sem slišal v tem oziru že mnogo nad vse laskavih priznanj od naših domačih, pa tudi od inozemskih strokovnjakov. Med rednimi profesorji slavistike sva dva literarna historika, dva sta lingvisti. Razdelili smo si delo po historičnih dobah, tako da je omogočen nam samim in seveda tudi študentom smotren in sistematičen studij. Samoumevno ne obsega naš delokrog le slovenščine, ampak vso slavistiko. Za srbohrvaščino imamo vrhu tega še posebnega profesorja, ker nam je bilo na tem, da zajema tudi predavatelj srbohrvaščine iz polnega.

Ravno pri slavistiki pride, kakor pri drugih nacionalnih vedah, v poštev se tehten moment, da pričakuje evropski znanstveni svet v teh panogah definitivnih odgovorov naš od nas. Dela imamo torej vsi profesorji i izobilju.

Kaj pa, so vas kaj reducirali?

O tem poglavju ni baš prijetno govoriti. Gotovo ne meče ravno najlepše luči na kulturne odnose v naši državi, da je Narodna skupščina svoj čas stavila tudi vse vseučiliške profesorje na razpoloženie in prepustila komisiji, ki je niso tvorili profesorji, odločevanje o tem, ali in kateri profesorji naj se prevedejo. V čast tej komisiji pa moram poudariti, da

svoje neomejene oblasti ni izrabila, kakor bi jo lahko. Med vsemi ljubljanskimi profesorji je bil reduciran samo eden in to srbski rojak, kolega Kosić. A ravno danes sem dobil obvestilo, da je prevečen tudi on.

Kako pa profesorji predavajo?

Mislite pač, v kakšnem narečju? Vsak govori v svojem. Slovenec slovensko, Srb ali Hrvat srbohrvaško. Ne ovira to nikogar, ne profesorjev, ne slušateljev. Jezikovnega vprašanja pri nas ni. Tudi v tem oziru smo docela jugoslovenski.

Kakšni pa so vaši odnosi z obema drugima univerzama?

Z veseljem vam lahko zatrdim, da nad vse pristrani in dobri. Saj gotovo sami veste, da smo v tesnih stikih, in vam bo znano, da so se letošnje Svetosavske proslave v Beogradu udeležili tudi zastopniki ljubljanske univerze. Ko stopi v veljavo novi vseučiliški zakon, ki je že davno izdelan in ki ga vsi profesorji željno pričakujemo, postanejo te medsebojne vezi še mnogo tesnejše, ker bodo vse naše visoke šole organizirane kot ena celota. Uverjen sem, da bo razvoj naših univerz potem še krepkejši.

Pa vaši odnosi z našo domačo javnostjo?

Tudi v tem oziru se moremo le pohvaliti. Tista disharmonija, ki jo je bilo še nedavno, zlasti pa v prvih letih, opaziti in ki je bila s psihološkega stališča umiliva, je zdaj, hvala Bogu, docela izginila. Univerza se je v polni meri uveljavila in je postala bistven del našega kulturnega življenja. Njen vpliv lahko vidite v vseh panogah kulturnega udejstvovanja. Morda vam je tudi znano, da je ravno zdaj v tiru akcija, ki nas privede za znaten korak bližje k cilju, da dobimo tudi v Ljubljani akademijo znanosti in umetnosti. Pa o tem kdaj drugič.

Sirša javnost pa, žal, še vedno nima pravega srca za univerzo. Kako daleč so v tem oziru pred nami Srbi, kjer je vsakdanji pojav, da premožnejši ljudje iz preprostega naroda darujejo ali volijo lepe zneske za univerzo in njene institucije. Svetosavskih nagrad n. pr. je v Beogradu vedno mnogo več kakor pri nas in to izključno po zaslugi privatnikov, ki darujejo leto za letom v ta namen

lepe zneske. Uverjen sem pa, da bo prišel čas, ko bomo v tem oziru tudi pri nas na boljšem kakor smo danes.

Vi ste velik optimist, g. rektor, in človek bi mislil, da imate za univerzo zagotovljeno dedščino kakšnega ameriškega milijardierja.

Ne bi škodilo — me smeje se zavrne vodja naše Almae matris. — Pa da ne boste mislili, da res nimamo nikakih težkoč in skrbi, naj vam jih takoj nekaj naštejemo.

O denarnih krizah sva že govorila. Občutili jih zlasti naši seminarji in inštituti, ki si ne morejo nabaviti niti potrebnih knjig, niti potrebnih aparatov. Profesorji in slušatelji bi bili hvaležni, ako bi se kje našel mecen, ki bi se spomnil tega ali onega instituta ali seminarja. V Srbiji imajo tudi takih precej. Sicer pa jih je tudi že med nami. Opozarjam vas le na tehnično fakulteto in njene institucije, ki se imajo mnogo, mnogo zahvaliti privatni inicijativi in mecenstvu.

Pri tem bi rad opozoril še na eno. Ako predlagamo v budžetu kako novo redno profesorsko mesto, s tem se ni rečeno, da ga hočemo že tudi zasedeti. Vsaka univerza pa mora imeti budžetsko možnost, da lahko pridobi strokovnjaka, ki je eventualno na razpolago, ker ga sicer lahko izgubimo za vedno.

Druga velika kalamiteta, ki nas zelo ovira, je vprašanje naših prostorov. Ministrski svet nam je sicer že pred tremi leti priznal pravico do vseh prostorov v zgradbi današnje univerze. Žal pa te pravice do sedaj nismo mogli uveljaviti, ker je nastanjenih v poslopu še več privatnih strank, ki jih pač ne moremo kar tako deložirati, lepo število za univerzitetne namene pripravnih soban pa imajo okupirano še vedno državni uradi. Upam, da bomo vsaj v tem oziru lahko prodili, ker se bo z razdelitvijo na oblasti vladna palača na Bleiweisovi cesti gotovo toliko razbremenila, da bo lahko sprejela pod svojo streho tudi urade, ki so danes še v univerzitetni zgradbi. Za nas bo pomenilo to neprecenljiv dobiček, ker bomo dobili nujno potrebne prostore za predavanja, zlasti pa tudi za seminarje in institute.

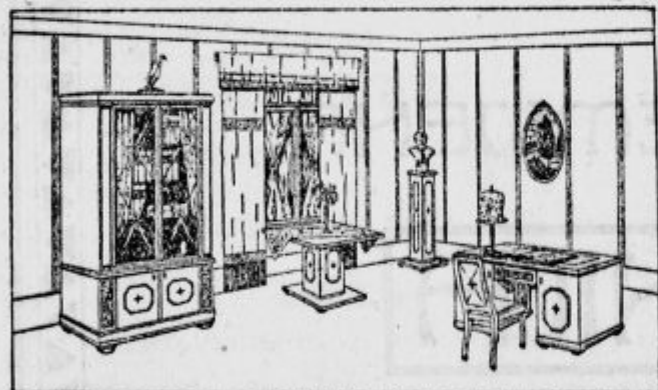
SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke
Ljubljana, Selenburgova ul. 3

Centrala za SHS:
Zagreb
Marulićeva ul. 5
Zastopstva v vseh mestih

Spalnice, jedilnice, pisarniška oprema itd.

Na obroke! 1791a Zahtevajte ceniki!

ERMAN-ARHAR, mizarstvo v St. Vidu nad Ljubljano št. 4.

HOTEL MALNAR na Bledu zopet otvorjen

1890-a

Največja izbira zadnjih novosti spomladanskih klobukov in slamnikov ravno kar došla v modnem salonu

Ida Škof-Wanek naslednice Ljubljana, Pod Trančo št. 2

Preoblikovanja in popravila se točno izvršujejo. Zelni klobuki vedno v zalogi.

Priznana solidne cene! Priznana solidne cene!

Čevljarstvo Slovenija

Peter Kozina & K.

Najnovejši izdelek Original Goodyear Weltshoe za gospode. Za dame lahke galanterijske čevlje najboljših kvalitet v najmodernejših oblikah. Izdeluje sedaj tudi higijenične čevlje za otroke.

Prodaja na malo in veliko:

Ljubljana, Breg šte. 20 1789/a
Aleksandrova cesta šte. 1
Prešernova ulica (Seljak)
Podružnica: Zagreb, Račkoga ul. 3

Strokovno-tehnični atelje za črkoslikarstvo

Pristou & Bricelj

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 1 (bliže Jadranske banke)
Selenburgova ulica 6.

Specialista v izvrševanju steklenih napisnih firm.

Slikanje grbov po predpisih.

Telefon 908. 1887a Ustanovljeno 1903.

Prva slovenska ladjeodlona

IVAN PRETHAR, Bled na jezeru

priporoča svoje prvotno

— športne čolne —

(Kielboote) na vesla, jadra ali motor.

Na zahtevo slike in cenik na razpolago.

Sprejemajo se vsa popravila to stroko.

Cene pocenkonkurenčne!

Istotam nakup macesnovega losa in desk, 5 do 6 m dolgi. 1788a

* ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA *

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni viri:

„TEMPEL“, „STYRIA“, „DONAT“.

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- in posezoni znaten popust. — Koncertna vojaška godba. — Največja udobnost. — Prometne zveze ugodne.

Zahtevajte prospekt!

Ravnateljstvo zdravilišča
Rogaška Slatina.

1804/a

Sadni mošt

letošnji, na debelo in drobno. Na drobno Din 5.— liter, pri oddaji večje množine znaten popust. Dobi se Spodnja slaka, Maverjeva ulica 274 (za slovensko šolo). 1801/a

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBZE

32

Desmallionsu se ni zelelo vredno odgovarjati, tako se mu je zdelo otročje in gledašisko to negiranje in tajeje, ta igrana nevednost o dogodkih, ki so vzbujali pozornost vsega Pariza in razburjali javno mnenje. Ves iz sebe, razrogačenih oči, pa mrmra Sauverand:

«Je-li mogoče? Ona da je žrtev istega nesporazumljenja, ki je zadelo mene? Da je morda tudi aretirana? Ona! Ona! Ana Marija v zaporu?» — Stisne pesti, jih dvigne proti vsem nevidnim in vidnim sovražnikom, ki ga obdajajo in ki so tudi umorili Hipolita in uničili Ano Marijo.

Mazeroux in višji inspektor Ancenis ga pograbit, on pa se trgne, kakor da se jima hoče upreti, kakor da se ju hoče otresti. Toda to je bilo samo za hip, kajti takoj se zopet z naporom pomiri in brez počel pade na stolicu ter si zakrije oči z rokama.

«Kakšna tajnost!...» zajecija... Ne razumem, ne razumem...»

Potem umolkne. Prefekt ga opazuje in maje z glavo, potem pravi Mazeroux: «To je ista komedija, kakor smo jo vajeni od gospe Fauveille-ove. Naš glumec je enako jak in spada k isti šoli... Vidi se, da so si v rodu.»

«Nikar mu ne zaupajmo, gospod prefekt!» pritrjuje Mazeroux. Za sedaj ga je aretacija pač potrla, toda treba je paziti, da se mu moči iznova ne povrnejo.»

Podšef Weber, ki je bil nekam odšel, se sedaj vrne in prefekt ga vpraša: «Je-li vse pripravljeno?»

«Vse, in končano. Naš jetniški avto stoji pred vratmi poleg vašega.»

«Koliko vas je?»

«Osem. Dva agenta sta prišla še sedaj.»

«Ste li preiskali hišo?»

«Natančno. Sicer je pa skoraj prazna. Po sobah so samo najbolj potrebni kosi pohištva, v spalnici pa kup papirjev. Vse je že prej pospravil.»

«Dobro. Odvedite ga z dvojno pozornostjo!»

Gaston Sauverand se dá brez odpora odvesti in sledi Mazerouxu. Pri vratih se obrne in še poprosi prefekta:

«Gospod prefekt, ker že preiskujete vse, vas prosim, da se pobrinite za moje rokopise, ki so zloženi na mizi v moji spalnici. To so znanstveni izsledki, ki so me stali ogromno truda in dela in ki imajo pomen za splošnost... Razen tega pa...»

Zopet utihne, očitno nekam zmeden.

«Razen tega?»

«Da, gospod prefekt... povem vam... nekaj važnega še...»

S trudom išče primerne besede, kakor da se boji posledic, ko jih izgovarja. Potem se odloči in jasno pravi:

«Gospod prefekt..., na nekem mestu..., zgoraj..., so pisma, ki so mi dražja kakor življenje samo. Če se ta pisma razlagajo v meni neugodnem zmislu, bi se lahko zlorabljala proti meni..., pa vkljub temu... Vidite, to so dokumenti, ki so vkljub vsemu izredne važnosti... in potrebno je, da pridejo na varno. Zaupam vam jih, samo vam, gospod prefekt...»

«Kje se nahajajo?»

«Njihovo skrivališče se lahko najde. Treba stopiti v podstrešno sobo nad mojo spalnico in najti na desno od okna neki žebelj, njega pritisnite, pa se bo odprlo skrivališče, pod okvirjem, v bližini peči...»

In se odpravi v naznačeni smeri, spremljan od obeh varhov. Prefekt jih zaustavi.

«Trenutek! Mazeroux, skočite vi na podstrešje in pogledajte!» Mazeroux posluhne, se požuri in se kmalu vrne s poročilom, da je našel dotični žebelj, da pa ga ne more premakniti. Prefekt ukaže prvemu inspektorju Ancenisu, naj on poskusi svojo srečo in da naj skupno z aretirancem stopijo vsi trije gori, da odpro skrivališče. Sam pa ostane prefekt z Weberom v sobi, da pričakuje uspeha tega novega preiskovanja in je zelo radoveden, kakšna bo ta nepričakovano mu zaupana korespondenca ali dokumenti ali kar je že. Med čakanjem pa pregleduje knjige, ki so položene po mizi. Same kemične znanstvene knjige o organski kemiji, o kemiji napram elektriki itd. Vse knjige so bile po robih na gosto popisane z opazkami in opombami, ravno tako številni listki, ki so vloženi med strani. Po teh knjigah lista, ko natančno zasliši zunaj nekakšen šum in ropot. Naglo popusti vse in skoči na stopnišče. Pa še preden je mogel odpreti vrata, se zunaj zasliši strel, ki mu sledi bolesten krik.

Takoj nato sledita dva druga strela, ropot, kriki, topot, šunder kakor od bitke in zopet strel.

Prefekt skače po stopnjicah kar čez štiri in štiri, kar je čudovito pri tako debelem in na videz neokretnem človeku, in Weber mu sledi. Kmalu sta v tretjem nadstropju, ki je nekoliko ožje in bolj temačno. Ko prispe na vrh stopnic, se mu telo, ki je bilo naslonjeno na ograjo, zruši v naročje. Bil je Mazeroux, ranjen. Na stopnicah leži počez drugo truplo, neizborno, okrvavljeno. Nad vsem pa na vrhu Gaston Sauverand, strašen, pobesnel, v roki drži repetirno pistolo, srd mu prši iz oči, roko z orožjem drži predse, ustrelil petič v zrak nekam med došlece in potem šestič mirno meri v prefekta.

Prefekt v tem opasnem trenutku vidi naperjeno proti sebi smrtno cev in že misli, da je izgubljen. Paš ta hip pa počasi za njim drug strel, še preden je mogel Sauverand sprožiti svojega, in prefekt zagleda kakor vizijo moža, katerega je najmanj pričakoval. Preko mrtvega trupla Ansenisovega skoči proti Sauverandu don Luis Perenna, za njim agenti.

Don Luis plane za Sauverandom na podstrešje, kamor se je le-ta ranjen v roko, umaknil, pa le še vidi, da se je zasledovan kratkoma vrgel skozi lino tretjega nadstropja na dvorišče. «Kaj, tu doli je skočil?» ves zasopel vprašuje prefekt. Torej ga ne primemo živega!»

«Ne živega, ne mrtvega, gospod prefekt!» pravi Perenna. «Evo ga, se je že dvignil in naglo odhaja, jedva da malo šepa. Takšni lopovi so zmožni tudi čudežev. Evo ga!»

«Pa moji ljudje?»

«Ej, vsi so na stopnicah ali po sobah ali tukaj. Evo ga, sedaj teče proti vходу.»

«Hudič je! Imenitno nas je potegnil!» mrmra prefekt.

Gaston Sauverand tačas beži, ne da bi se mu kaj zoperstavljalo.

«Primite ga! Primite ga!» viče Desmallions.

Pred vhomom sta stala dva avtomobila, oni policijskega prefekta in pa službeni za transport zločincev. Oba šoferja sedita vsak na svojem mestu. Beg je pa videl le šofer prefekta, ki je v svojem vozu imel kupček predmetov, odvzeli neznanu. S tega kupčka vzame edino orožje, črno palico iz ebenovine in z njo skoči proti vratom, da prestreže begunca.

«Primi ga! Primi ga!» viče še vedno Desmallions.

Spopad se je vršil na pragu vhoda in je bil kratek. Sauverand naskočil šoferja, mu odvzame palico, jo z udarcem čez šoferjev obraz zlomi, vrže nezvestnega v zid in odhiti, za njim pa trije agenti, ki so končno vendar le prihiteli iz hiše. Eden izmed njih zamaš sproži za beguncem tri strele.

Ko se Desmallions in Weber vrneta iz podstrešja, najdeta v Sauverandovi sobi na postelji ležečega prvega inspektorja, vsega posinelega. Ustreljen v glavo je ležal v agoniji in je kmalu nato izdihnil. Brigadir Mazeroux je le lahko ranjen in poroča: Sauverand ju je vodil na podstrešje, tam je segel blizu okna on v bližini omenjenega žebelja v nekakšno vrečko, ki je tam visela, iz nje je potegnil nabito pistolo in je takoj ustrelil Ansenisa ter ranil Mazerouxa. Desmallions je bil bled od jeze in razočaranja. Potegnil nas je, lopov! Njegova pisma, njegovo skrivališče, vse tako dobro izmišljeno in silajno glumljeno... Hudičev bandit!»

Potem stopi po stopnicah v pritličje in sreča enega agentov, ki se je že vrnil od zasledovanja in je ves zasopel.

«No, kaj?» ga tesnobno vpraša.

«Gospod prefekt, obrnil se je v sosednjo ulico... Tam ga je čakal avtomobil... motor je bil menda že navit, ker je vozilo takoj zdrčalo...»

«Avto je bil taksi?»

«Da, izgleda.»

«Potem ga bomo morda še našli... ali pa...»

Weber klone z glavo, Desmallions utihne. Šofer je bil najbrže domnjen, sokrivce...

«Da, pravi Don Luis, ki je molče prisostvoval, je že tako, kadar dovolite, da vam uidejo osebe, katere že držite v pesti. Vsekakor kaže, da je naš mož pravcati bandit stare šole in da zna več ko hruške peč. Dragi Mazeroux, zagotavljam ti, da je skrajno opasen. Ima zaveznike... celo v moji hiši... pri meni samem, da...»

Potem izpraša Mazerouxa o Sauverandovem obnašanju in o vseh podrobnostih, ki so se pripetile. Potem se zopet zamisli. Če je s Sauverandom najden nov dedič Morningtonov, je to važno, vsekakor pa ni nič manj važno obnašanje gospodično Levasseurove v tej stvari.

Perenna se vrne domov in odide naravnost v svojo pisalno sobo ter pregleda telefonsko kabino in mehanizem one železne zaves, ki ga je bila malo poprej ujela. Pod zaveso najde nekakšen gumb, katerega je treba le pritisniti, da se zavesa zagrne ali bolje, da zropota ter zapre telefonsko celico in vsakogar, ki je v njej. Perenna opetovano pritisne na gumb in se prepriča, da mehanizem izbornu deluje in da ni mogoče drugače, kakor da je tudi poprej funkcioniral le, ker je nekdo namenoma pritisnil na gumb. Ali ga je torej deklica hotela zadeti? Ali morda samo zapreti?

Perenna hoče pozvoniti, da naj jo pokličejo, pa se premisli in zamišljeno koraka po sobi ter pogleduje v ogledalo, ki mu zrcali vse dvorišče. Potem leže na divan, puši in razmišlja. Teh računov očitno ne razume, ne najde niti, ki naj bi ga vodila do tajnosti. Zato postaja slabe volje. Evo, tu se vrsti nit dogodkov, ki so drug bolj zagoneten od drugega, in vsi skupaj postajajo vedno bolj zapleteni in nerazumljivi...

Okrog poldneva plane v sobo njegov vratar in mu javi: «Gospod policijski prefekt je tukaj!»

Videlo se je, da sluga uvažuje vse možnosti in da zna primerno ceniti ta obisk.

«Kaj pravite?» vpraša Perenna. «Kje je?»

NAJMODERNEJE OPREMLJENA

KNJIGOVEZNIKA

DELNIŠKE TISKARNE, d. v l. LJUBLJANI

NA MIKLOŠIČEVI CESTI ŠTEV. 16

preuzema v okusno in
pravilno vezavo vsako-
vrstne knjige in knjižice

izuršuje vsa prevzeta
dela solidno, točno in
po konkurenčnih cenah

črta in veže po želji in naročilu

TRGOVSKE KNJIGE

Križem Evrope

PREDPUSTOM SKOZI ČESKOSLOVAŠKO. — NEMČIJA IN LANSKA VALUTNA «KATASTROFA». — STRAHOTNO RACUNANJE. — V HOLANDIJI. — ZNAMENITE REMINISCENCE IN DROBIZ.

I.
Usmeril sem sredi veselega predpusta svojo novo pot preko Dunaja proti severu; toda ne kar navpik, temveč mimogrede tudi amo-lamo. Zato tudi po prestopu čsl. granice nisem pobitel kar k matuški zlati Prahi, kakor jo tudi rad imam, nego sem posetil poedina manjša českoslovaška mesta, kjer sem povsod imel priliko v onih razposajenih dneh opazovati življenjsko radost bistrih, čvrstih naših bratov. V Brnu sem pristostvoval v Besednem domu kostimirani zabavi, ki jo je priredil «Svaz zemeljskih ČSL». Ta pestrost bujnih moravskih noč, obilica zlatovezenih hčub, s spretno domačo rutino zavazanih rut, svežih svilnenih kril, bogato tkanih ošpetljav, napihnjenih rokavčkov in — kar k vsemu temu spada — drobna krasota čipk in okusno bordiranih svilnatih predpasnikov. Pa škornjički! ... Plesalo in pritkalo se je neumorno, vojaška kapela je bila v pravem elementu, lepe plesalke pa daleko nad pol noči nič, nič utrujene. Kako se tu divno izživlja moč rodu, koliko občudovanja vredne prirojene gracije pri contre-dansu domače besede! — Jaz sem samo gledal, zajet v okvir velike dvorane in njene očarujoče slikovitosti. Ampak — pravili so mi — dvorana je bila okupirana vsak veter ... Plesni spored ni bil sestavljen po hipermodernih manierah, bilo je dovolj življenja v poskočnih polkah, sanjavih valčkih in v besedi kajpak vedno znova. V ostalih mestih, koder sem se odpravil dalje

po Českoslovaški, sem lahko opazoval enako predpustno razigranost. A isto tudi, ko sem prestopil mejo in prešel v Nemčijo.

Odkar je uvedena rentna in zlata marka, se življenje v Nemčiji spravlja v normalno strugo. Restavracije in kavarne prenapolnjene, široko razrašena družabnost omogoča članom v lastnih društvenih lokalih znova zabavnost in veseljaštvo. Močno nazadovanje franka ni poslužilo le stoterim za valutne špekulacije, temveč tudi neštetim trgovcem, ki so v svrhu cenjenih nabav postali neprestani obiskovalci Francije. Nemški trgovci in tovarnarji, ki so že pred vojno vzdrževali poslovne zveze s Francijo, prejema na francoskih konzulatih potne liste in viza z ustrežljivostjo. A tudi številna vsakojaka nemška družstva so si ob padcu franka nabavila obsežne zaloge finega francoskega vina in šampanja in tako za primeroma nizko ceno napolnili svoje kleti. Nemško poslovno življenje se je znova čvrsto razgibalo, tovarne in podjetja ustrezajo od dne do dne številnejšim naročilom, brezposelnost rapidno pojenjava.

Toda v nasprotju z razmerami pred letom dni, ko je vsepovsod mržnja do Francozov glasno izstopala, je letos opazovati nov moment, in sicer zelo ostro razredno sovraštvo, ki se očituje vsepovsod. Primeroma mi je v poremskem velikem mestu neki inženjer v razgovoru navedel, da je njegovo tovarniško vodstvo izprlo 4000 delavcev; stavilo jim je ultimatum, da v

bodoče mesto osemurnika opravljajo 10urni delavnik in sicer za tedensko mezdo 28 zlatih mark, dočim so jih prej prejimali 38. Izprilje je trajalo že sedmi teden, vodstvo tovarne se je srdilo nad mestno občino, ki je izprilemu delavstvu izplačevala brezposelniško podporo; in tako je dozorela misel, da se k izprilju pozove vsa istovrstna industrija v dotičnem mestu, nakar občina ne bo več mogla izplačevati podporo, je dejal inženjer.

Dva dni zatem se znova srečava z inženjerjem v železniškem kupeju. Nič več ni zagovarjal vodstva, temveč delavstvo; v motni luči mi je naslikal razloge nezadovoljstva. Pod njegovim vodstvom se nahaja okrog 200 monterjev, bojovitih nasprotnikov tovarniškega vodstva iz enostavnega razloga, ker podjetje ne mara od preoblega inflacijskega dobička delavstvu izplačati prav nikakih mezdnih naknad. Med navedenimi monterji jih je ducat, ki so tedensko mezdo prejeli šele teden po plačilnem dnevu, ker so bili v provinci detaširani na poslu. Preračunali so preje meze v zlato vrednost in dognali, da so za ves teden faktično prejeli komaj 1/4 zlate marke zase in svoje obitelji, ki so naravno morale trpeti pomanjkanje. Nasprotno pa so velika industrijska podjetja prejela plačila za dobave v zdravih inozemskih valutah, oziroma v notranjosti države postavljala račune v zlati valuti. To je le en povod, ki razburja delavstvo prav divje; druga plat velikega inflacijskega dobička rezultira iz emisije tzv. zasilnega ali tovarniškega denarja, ki so ga izdajala industrijska velepodjetja, ki od države niso prejela dovolj papirja za tedenska izplačevanja. Naj k večjemu razumevanju z nekaterimi številkami ilustriram ogromni dobiček te manipulacije:

Postavim, da je velepodjetje lani početkom aprila, ko je dolar veljal še 21.000 nemških mark, izdalo za 1 milijon dolarjev svojega papirja. Ze 20. avgusta je to podjetje trebalo s komaj 1/4 odstotno prvotno vrednostjo dolarja delavstvu svoje bankovce zamenjavati z državnimi, kajti dolar je 20. avgusta veljal že 4.200.000 M! Ker pa je zamenjavanje večinoma sledilo šele v oktobru ali celo v novembru, je račun za delavstvo bil še vse poraznejši, kajti 20. oktobra je dolar veljal že — 40 milijard M! Ako se je torej povračevanje tovarniškega «denarja» za državnega vršilo v tem času, je podjetje trebalo izplačati le še milijonski del prvotne dolarske vrednosti, torej en cel dolar za vsa emisija! No, v novembru pa že komaj stoti del dolarja, torej — en Cent!

Ce si predočimo tak-le vnebovpijoč račun, pojzmimo v zadnjem kotu možganov neizmerno mržnjo onih, ki so gladovali, dočim si je par tisoč nemških magnatov prislužilo (!) ogromna bogastva. Tu je jedro razvrednoštevjanja nemške valute in razlog, zakaj so milijoni nemških državljanov mesece morali stradati, in zakaj obiteljski očetje, trudeči se ves dan v naporu svojih sil, zveder niso mogli postreči svojim bednim otrokom zaželjene drobtine vsakdanjega kruha. Obrazloženo je seveda tudi s tem, zakaj so stotisoči malorentnikov izgubili svoje zadnje krajcarje, dočim so poedinci vse premoženje pred «katastrofo» varno položili v tuje devize in se komično brezprimerno obogatili. Obrazloženo je s tem, zakaj je ves kulturni svet bil alarmiran k podpiranju armade nemških sirot in obupanih obitelji. In nikomur ni padlo v glavo, da bi bil razkril kardinalni tvor, ki se je gnolobno razrašal v tem, da se milijoni in milijarde nemških mark, preme-

njeni v zdravo valuto, še vedno nahajajo nedotaknjeni v nemški posesti, pa bodi že znotraj nemških mej ali v inozemstvu. Realne vrednosti in devizne zaloge kajpak niso šle v izgubo. Inflacija je od ure do ure rušila vrednost marke, ogromne svote razvrednoštevjanja so nevidni polipi odtegovali območju velike javnosti; ostale so ohranjene državi in narodu, menjale so le posestniki; na račun neštetih prikrajšanih rojakov in inozemcev se je vsa povodenj stekla v roke nekaterih tisočev — in med temi je nemška država največji dobičkar. Zakaj nemška država se je s tem kolosalnim procesom rešila vseh starih obveznosti v težkih milijardah ...

Toda umaknimo se temu nečuvemu računanju in pomenimo se s korenitim porenskim kmetom. Znašla sva se v gostilni za mizo pri kosilu in po njegovih treznih besedah sem si ustvaril sodbo o mišljenju čilega, pridnega, dobro podloženega podeželskega življa v zapadnem Porenju. Razlagal mi je ta moj mož prav spontano: «Res je, zabavljamo pridno čez Francoze; na tihem pa vendar hvalimo Boga, da nam vzdržujejo red in disciplino. Za razliko od naših razmer je treba samo vzorejati zgode v Turingiji ali na Saškem. Saj smo mi «okupiranci» dobri Nemci, toda Prusov smo sili ... Na zemljevidu mi je nato razlagal, kako bi on uredil Nemčijo in jo razločil izven okvirja prusovstva. Priznati moram, da me je frapiral s tehtnostjo argumentov in obsežnim obzorjem. Mož ni kimav privrženec separatizma in demagogije. Z lastnimi možgani misli izpričuje odlično stopnjo vsestranske orijentiranosti in uvidevnosti. Ves njegov rod je tak.

Janez Popotnik.

ESKONTNA I PUČKA BANKA D. D., SUBOTICA

Brojstveni naziv:
ESKONTNA

Telefon štov:
19, 20 in 179

Afilijacija Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu

izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje

538 a

„MOSTER“ TVORNICA LAKA

1607 a

D. D.

ZAGREB

NA KANALU ŠTEV. 41

razstavlja svoje proizvode:

Lake

vsakovrstne in za vsako stroko

Firnež

holandski in umetni

Steklarski kit

Oljnate barve

BARVE

kemično-čiste, umetne in naravne

na

zagrebškem sejmu

Industrijska koja štev. 172.

POZORI 1722/a POZORI

Prodajam

za pomladansko potrebo vse manufakturno blago po

ogromno znižanih cenah

razna sukna, blačevine, plavine, šifone, oksforde, cečre, kambrike, vse najbolje kakovosti. Krojci poseben popust! Ogledajte si cene!

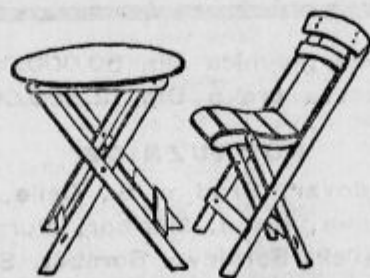
IVAN KOS

Sv. Petra cesta 23 Celovška cesta 2
Ljubljana. Šiška.

Ime:

R. Miklauc
Ljubljana

bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga
za obleko in perilo.

Zaklopne stole, mize in klopi

dobite najceneje in najbolje kvalitete pri trdki
JAKOB PUČKO, mizarstvo, PTUJ
Pisite po ceniki 417/a Pisite po ceniki

Oblastveno dovoljena popolna RAZPRODAJA oddelka za pletenine, trikotažo in perilo.

Dovoljujemo si cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi že večje množine različnega blaga kakor:

Za DAME: perilo, bluze, predpasniki, nogavice in rokavice.

Za GOSPODE: triko perilo, sviterji, srajce, ovršniki, naramnice, nogavice, rokavice, gamaše in dokolenice.

Za otroke in dojenčke: perilo, osobito znamke „Tetra“, patentne nogavice, sviterji, čepice in dr.

Brisače, različna galanterija in kozmetika

Vse to blago razprodajamo pod tržnimi cenami, samo dotlej, dokler traja zaloga.

A. & E. SKABERNE, Ljubljana, Mestni trg 10.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žara. Tovarna furnirja.

Žaga

z dvema polnojarmenikova

stoječa neposredno pri kolodvoru in z istim

zvezana z industrijskim tirom, prevzame

razžagovanje vsake množine lesa.

Ponudbe je nasloviti na upravo „Jutra“
pod št. 9820/a.

1731 a

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, prednji in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brojstavka: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548

411/a

Dr. Ljudevit Pivko:

Šifrirana pisma (D. R. U. P.)

Slike iz avstrijske vojne propagande proti dobrovoljcem Jugoslovancem in Čehoslovakom, ki jih objavljamo, tvorijo VIII. knjigo vojnega romana «Carzano».

Dogodke pripovedujem v kronološkem redu, kakor sem jih doživel v dobi od 31. julija do 15. avgusta 1918.

V češkoslovaškem armadnem zboru v Italiji ni nihče slutil, kakšna nevarnost je grozila legionarjem sredi avgusta 1918. Tajne sovražne sile so bile noč in dan na delu, da bi izpodkopale Čehoslovakom tla pod nogami. Ni manjkalo mnogo — in Italija bi bila potegnila njihove oddelke s fronte in internirala njihov armadni zbor.

I.

Češkoslovaški 39. izvidniški polk in jugoslovanski dobrovoljski bataljon sta bila razdeljena po vsej italijanski fronti od Švice do morja.

Poročnik Oton Kovačič, komandir jugoslovanske čete, ki je bila detaširana k VII. italijanski armadi (Brescia), mi je pisal v raportu koncem julija 1918., da potrebuje nujno še enega četrtega oficirja, kojega naj mu pošljem čimprej v Mompiano pri Bresci.

Težko je poslati oficirja, ako ga nimaš. Ni preostajalo drugega ko vzeti oficirja eni izmed ostalih čet.

Sel sem k poročniku Stanetu Vidmarju, komandirju 1. čete (VI. armada). Stane je bil tedaj s polovico svoje 300 mož broječe čete na odmoru v vili Cabianca v Longi di Schiavon blizu mesta Marostica. Pokazal sem mu Kovačičevo pismo in mu rekel:

«Stane, daj Kumra! Tvoja četa bo najlaže pogrešala enega oficirja. Kumer govori tudi dobro italijanski in bo Kovačiču lahko pomagal.»

A Stane je bil skop. «Nobenega ne morem dati, najmanj pa Kumra.»

Vedel sem, da Stane Kumra ne iz-

pusti rade volje. Rad je imel veselja, mladega Idrjčana, kojemu ni nikdar usihal humor.

A nič ni pomagalo. Govoril sem s Kumrom, ki je pritrdil, da pojde rad h Kovačiču, zlasti ko je slišal, da pride na visoke položaje blizu švicarske meje, na Ortler, Adamello in na Tonale.

«Torej Stane, daj Kumra!»

«Ne dam. Vzemi si koga drugega!»

«Bedisi ga daš ali ti ga vzamemo s silo!»

Stane se je nazadnje sprijaznil z mislijo, da se mora ločiti od svojega najljubšega podporočnika. Pri odhodu 30. julija se je poslovil od njega z iskreno zahvalo za službovanje v četi. Šaljivo mu je izrekel še obžalovanje: «Kaj si počne tvoj smeh pri resnem, mrkem Kovačiču, ki se menda vsake kvatre zasmije samo enkrat? ...»

Dne 31. julija popoldne sva se odpeljala s Kumrom iz Longe di Schiavon preko Vicenze na njegovo novo mesto. V Vicenzi sva imela dve uri časa — vlak je odhajal šele ob 5. uri 49 minut — in v prazni restavraciji Agostino je imel Kumer priliko, da je preštudiral svojo novo karto o fronti VII. armade.

V Veroni sva zvečer izstopila iz vlaka in obiskala strelnico «tiro a segno», novo prostrano poslopje veronskega strelskega društva. Kjer so bivali jugoslovanski in češki dobrovoljci, ki so prihajali s fronte I. armade v Verono na odmor ali kupovat. Našla sva jih skupino. Menila sva, da jih preseneti, toda zvedeli so o našem potovanju in so namu pričakovali.

Podporočnik Josip Zagari se je sprejel na vrto pred hišo.

«Najprej k telefonu!» me je pozdravil.

«Kdo zove?»

«Tenente Castelli je pred dobro uro javil, da prideš in mi je naročil, naj te pošljem takoj k telefonu. Zaradi

tebe je ostal do večera v uradu.»

Poročnik Castelli je bil dobrodušen oficir, rodom Trentinec, izvrsten delavec v informacijskem uradu polkovnika Marchettija. Zaradi črne brade smo ga nazivali «tenente Barba».

«Pronto!»

«Pronto! Tu Pivko! Barba?»

«Castelli. — Zdravo, prijatelj! Pridi v urad! Polkovnik te čaka. Zeli s teboj govoriti o važnih stvareh, ki se tičejo vas Jugoslovancov in Čehov.»

Jedva sem dospel — menil sem, da prihajam «incognito» — pa mi že ne daste miru. Odkod veste, da sem v Veroni?»

«Pošiljal sem popoldne depeše kapitanu Bramu za VI. armado v Brezanze in Brama me je opozoril, da bo danes obilo življenja v lokalnih firme Trentini & comp., ker prideš baje ti, vsem vinskim firmam dobro znani, «capitano jugoslavo!»

«A tako! Brama pozna moj današnji program. Inače bi bil mislil, da me tvoji urad zasleduje in opazuje, kod hodim in kaj delam.»

«Torej pridi brzo!»

S firmo Trentini smo imeli trgovske zveze — naše menze so kupovale pri njih svoje potrebščine. — Kapitan Brama je vedel, da odidem v Verono in Brescio. Popoldne nisem utegnil javiti «generalnemu kvartirju» odhoda poročnika Kumra, zato sem naprosil Brama, naj opravi ta posel zame.

Kumer je že južinal. V menzi so bili jugoslovanski oficirji poročnik Vuletić in podporočnik Vignjević, Sačer, Iterniška, Nepokoj in dva Čeha. Pozdravil sem jih, pripravljeno južno sem pa moral pustiti.

Major Germano, komandant bližnjega forta Procello, je zapregel, da se pobaha s svojima konjičkoma, in me je zapeljal k polkovniku Marchettiju.

Marchetti je bil prijazen oficir, alpin visoke postave. Vprašanje, ki mi ga je stavil po pozdravu, me je presenetilo:

«Kapitane, veste, da imam popolno zaupanje v vas. — Povejte, ali se Italija ni zmotila, ko je dovolila Čehom, da si ustvarijo legijo?»

Zasmejal sem se, on se je pa držal popolnoma resno.

«Povejte!» je ponovil nekoliko strožje.

«Pogrešek je v tej točki izključen.»

«Niso vsi istega mnenja.»

«Moti se, kdor je drugega mnenja.»

«Dobro. Hotel sem govoriti z vami o nesreči, ki se je pripetila ekspediciji v Rivo.»

Polkovnik je menil prvo naše podjetje, da pošljemo iz Italije preko fronte skupino slovanskih dobrovoljcev z namenom, da razstrelijo nekaj važnih vojaških objektov in prinesejo v Italijo po možnosti informacije o avstrijski fronti in o gibanju avstrijskih trup v zaledju. Ta ekspedicija preko Gardskega jezera se je ponesrečila. Polkovniku sem odgovoril:

«Vem o njej. Ponesrečili so se štrije dečki, ki jih osebno poznam izza meseca aprila, ko je vežbal moj poročnik Vidmar prvi češki bataljon v Veroni.»

«Legionar Tobek, ki je bil udeležen pri tem podjetju, je pripovedoval, da je čoln «motoscapho» pristal popolnoma tiho in neopaženo ter izkrcal vso četvorico pri Rivi. Ko je pa hotel odriniti, je po nesreči jel motor ropotati, kar je opozorilo avstrijske straže, ki so jele streljati. Čoln je ušel in pustil četvorico čeških dobrovoljcev njihovi usodi. Ti-le ljudje se seveda niso mogli več utihotapiti preko avstrijskih obrežnih linij, da bi izvršili svoje načrte. Tobek je skočil v jezero, preplaval več kilometrov in se vrnil k Italijanom, drugih treh pa ni bilo več.»

«Dva so ujeli Avstrijci, je dodal polkovnik.»

«Da, to sta Storch in Šmarda.»

«Istina! Torej veste. — Cetrti Jeřábek, je tudi ušel in plaval, toda prežgodaj se je približal bregu in Avstrijci so ga baje ustrelili v vodi.»

«Slišal sem o tem, gospod polkovnik.»

«Vi ste v odsekih VI. armade baje tudi pošiljali dobrovoljce s posebnimi nalogami v Avstrijo?»

«Tudi.»

«Kdaj, prosim? S kakim uspehom?»

«Prosim! Potegnil sem zapisnik iz žepa, da mu navedem podatke.»

«Tik pred junijsko ofenzivo, ponoči z dne 13. na 14. junija sem poslal redova Babeca, Hrvata iz Like. Ta je imel nalogo dobiti zveze z zelenimi kadri na Hrvatskem.»

«Kje je prestopil fronto?»

«Pri Aslugu.»

«Ali je imel dokumente pri sebi?»

«Molitvenik za lekarno v Požegi.»

«Vaš mož je menda srečno prešel skozi avstrijsko fronto, ker ni bil čuti, da bi ga bili dobili.»

«Podporočnik Novak ga je spremljal do avstrijskih ovir pred 13. divizijo na Cal del Rosso in do jutra ni bilo slišati najmanjšega šuma. Ako so ga Avstrijci prijeli, se je izmotal ter se predstavil kot junak, ki je zbežal iz italijanskega ujetništva. Za ta slučaj je bil dobro poučen in zato računamo, da so ga po kratkem zasliševanju poslali na dopust v Požego, kar je itak njegov cilj. — Obledeli smo ga v raztrgano avstrijsko uniformo.»

«A ta človek se ne vrne več?»

«Ne. Pri zelenem kadru ostane. Ako ga ujamejo in pošljejo na fronto, tedaj si seveda najde zopet pot k nam ali v Švico.»

«In če pride v Švico?»

«Poučen je, kam naj se obrne.»

«Torej kam?»

«Kapitan Mazzurana mi je izročil seznam švicarskih naslovov.»

«Katerih?»

«1. L. Nervo, Restaurant zum Frieden, St. Fiden; 2. Onorina Pittin, A; 3. Robert Potenti, Zürich IV, Rennweg 48; 4. Julius Libardi, Rorschach, Hubstrasse 7 itd.»

«Cujte, vi ste spretnjeje uredili nego mi. — Kaj je pa z molitvenikom?»

«V njem so pisma za lekarnarja v Požegi in za vojne ubežnike v zelenem kadru na Petrovi gori.»

«Prosim, pojasnite!»

«V molitvi k angelu varuhu na strani 60. je pod črko j drobna, z ostrim svinčnikom vtisnjena pika, ki je na opazi nihče razen «nega, ki na tej strani išče pičico. Na strani 69. je pika pod prvim u, na strani 68. pod g, na strani 76. pod o, na strani 75. pod s, na strani 84. pod l. na str. 83. pod o itd. Ključ za čitanje je bil: 9 strani naprej, 1. stran nazaj, 8 naprej, 1 nazaj, t. j. 1918. Pismo teče po gornji strani molitvenika do konca, nadaljuje se spodaj od začetka knjige in prehaja nazadnje na sredo besedila. Kdor lista po knjigi, ne more opaziti pik in ako jih opazi, bi le težavno našel ključ za čitanje. Avstrijci so bistri, a moj Babec zna gledati tako neumna, da ga ne prepledajo.»

«Dobra ideja!» je menil. Odkod imate ta sistem?»

«Moja iznajdba.»

(Dalje prihodnjič.)

Vsakovrstno MOŠKO PERILO

po znižani ceni

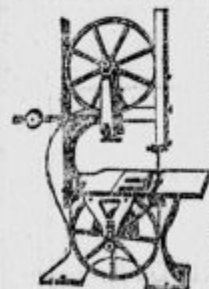
priporoča

Tovarna perila „TRIGLAV“
G. VOJŠKA & DRUG

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8
(nasproti hotela Strunelj). 709a

Stavbene potrebščine, linolej, asfaltovanja, ksilolilna tlakovanja, specialna sredstva za izolacijo proti vlagi, izsušitev vlažnega zidovja, proti hišni in lesni gobi. — Mavčne plošče. — Strešna lepenka, ruberoid, lesni cement, katran, karbolinej, asfalt, bitumen, mavec itd., itd.

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA
LIUBLJANA, Bleiweisova c. 18. 105/a

Stroje za obdelavo
vsakovrstnega lesa

za žage in elektromotorje,
kakor tudi za mizarje in
tovarne pohištva postavljajo
z jugoslovanskega skladišča
po povolnih plačilnih pogojih in cenah

Welker-Werke, Wien X.,
Luxemburgerstrasse 12. 258/a

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani
registr. zadruga z omejeno zavezo

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2

Tehniško vodstvo z obilnostno-avtoriziranim
gradbenim inženjerjem.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeni in
inženjersko stroko spadajoča dela.

Delo solidno! Cene konkurenčne!

RUSKI TISK — RUSSKAJA PEČATJ, d. z o. z., K-ško

ima na zalogi vse vrste

ruskih knjig,

kakor beletristične, znanstvene, šolske in otroške, velika
zaloga nov lastnih izdaj. Posebna biblioteka je ruski
študij publikirani za malo odškodnino na razpolago.
Kataloge pošljemo brezplačno. Cene znatno znižane.
Plačljivo tudi v mesečnih obrokih. 1183 a

EVGEN LOVŠIN

„RUDE IN KOVINE“
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15.

En gros:

Cink, svinec, železo, aluminij, kositer, baker, cinkova
in pocinkana pločevina itd.

Generalna zastopstva:

Za balkanske države: The Central European Mines Ltd., Bečica.

Za kraljevino SHS: Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani.

Za tu- in inozemstvo: Cinkarna d. d., Celje.

Kupujemo po najvišjih cenah: stari baker, stari svinec, remelted-cink,
kovinaste ostanki itd. 23

Brzjavlj: Rude.

Telefon št. 727.

Najceneje DRVA

trda in mehka, žagana
in cepljena, večje in
male množine od 25 kg
dalje dostavlja na dom.

Naročila sprejema:

H. Petrič,

Gospodarska cesta 16/L

II Telefon 343. 465/a

Slavenska banka d. d.

ZAGREB
PODRUŽNICA: LJUBLJANA

Delniška glavica Din 50.000.000.—
in rezerve preko Din 12.500.000.—

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik,
Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota,
Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibe-
nik, Vršac, Wien.

EKSPozITURE:

R. gaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice

AGENCIJI:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIJACIJI:

Slovenska banka, Ljubljana,
Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

BERSON

gumij ste pete in gumijaste podplate

je treba, da Vam jih črevljar nabije na črevlje,
ker s tem ne štedite samo z novci, temveč si
čuvate noge in črevlje. 712a

ERIKA

Najboljši in najpripravn-
nejši pisalni stroj za
potovanja:
THE REX CO.
LJUBLJANA
Gradišče 10
Telefon 268.
Opalograf v vseh veli-
kostih in opalograficno
potrebnosti vedno
v zalogi. 296a

Najboljša

PUCH-KOLESA

nove konstrukcije z garancijo po
znižanih cenah priporoča

IGN. VOK 701a

Ljubljana, Sodna ulica 7,
podružnica Novo mesto.

VINO

PODRUŽNICA

vinarske zadruge

„LJUTOMERČAN“

za ljutomerški in ormoški okraj

v Ljubljani, Stara pot št. 9

poleg vojaške bolnice

nudi svoja zjamčeno

pristna ljutomerška vina

po ugodnih cenah in pod

solidnimi plačilnimi pogoji.

VINO

Sportni vestnik

Sport v Sloveniji

Nedeljska manifestacija sportnikov v Ljubljani je marsikomu izvalila vzklik presenečenja, odkod toliko sportov in sportnikov v Ljubljani. Pa saj so bili mnogi sportniki sami začuden, ker po drobno delo nikdar ne nudi tako pregledne slike kakor skupen nastop. In tako je šele nedeljska sportna manifestacija pokazala, kako daleč je že razvoj sporta pri nas.

Pred vojno smo imeli v Ljubljani samo tri res sportne klube: Ljubljanski S. K., Ilirijo in kolesarsko Ilirijo. Ti trije klubi so se po vojni z vso vneto lotili novega dela, da popravijo, kar je pokvarila vojna. Njim gre zasluga, da so zanesli sportno misel v širše plasti prebivalstva, tako da so se leto za letom ustanovljali novi klubi.

Leta 1920. se je vršila prva olimpijada po vojni. Dasi li bilo misliti na uspešno udeležbo na olimpijadi v Anverzu, so se vendar sestali 14. decembra 1919. predstavniki sportnih organizacij iz vseh večjih jugoslovanskih mest v Zagrebu, kjer se je ustanovil jugoslovanski olimpijski odbor. Kot delegat za mednarodni odbor je bil določen polkovnik Djukić, ki je zastopal v njem že pred vojno srbski olimpijski odbor, in poleg njega znani hrvaški sportni delavec dr. Franjo Bučar. Mednarodni odbor je oba sprejel in s tem službeno priznal JOO.

Določitev delegatov za ta zagrebiški sestanek je prvič zbrala tudi ljubljanske sportne klube na skupno sejo, kjer se je pojavila prvič ideja ustanovitve vrhovne organizacije vseh sportnih klubov. Ideja je bila realizirana v prihodnjem letu, ko smo dobili sportno zvezo. Ta je smatrala za svojo glavno nalogo, da popularizira sportno misel in deluje po svojih močeh za čim večje razširjenje sportnega pokreta. Zveza je izdajala dve leti svoje glasilo «Sport», prvi slovenski sportni list, in je prirejala letne sportne tedne kot nekako revijo sportnega razvoja v Sloveniji. Njeno delo je rodilo in še rodi lepe sadove.

Med tem se je sport lepo razvijal tudi po ostali državi. Stiki med posameznimi pokrajinami so postali tesnejši, organizirani. Istovrstne sportne panoge so se združile in si osnovali v Savezih vrhovne organizacije. Skoro vsi Savezi so danes združeni že tudi v odgovarjajočih mednarodnih unijah. Sportno življenje je postajalo vse bolj intenzivno, posegalo vedno v širše narodne plasti. Animoznost in apatija proti sportu izginjata vedno bolj.

Najhujša ovira sportnemu razmahu so finančne težave. Za smotreno izvajanje sporta so potrebne opreme, ki so danes drage kakor vse druge potrebščine. Naši mladi sportniki so večinoma iz manj premožnih slojev, ki si potrebščin zato ne morejo sami nabaviti. Posebno se to občuti pri atletiki, ki tvori jedro za vse sporte, ki so finančno morda na najslabšem, ker so dohodki atletičnih prireditelj minimalni. Razmeroma na najboljšem je še nogomet, deloma pa tudi kolesarstvo, ker kolo ne služi samo sportu, ampak je tudi važen faktor vsakdanjega življenja.

Zanimiv je bil pri nas vpliv sporta na ženski svet. Tudi tu smo bili med prvimi v Jugoslaviji, ki smo aktivno delovali v ženskih sekcijah za atletiko in rokomet. Žal pa nismo vzdržali koraka in Zagreb in Beograd sta nas prekosila zlasti v rokometu. Vendar se danes ženski sport pri nas zelo širi, tako da imamo najboljši izgled za bodočnost.

Nesporno vodstvo imamo danes v zimskem sportu, predvsem v smučanju. Tudi v tem oziru gre glavna zasluga sportni Zvezi. Začetek je bil skromen, nadaljnji razvoj pa nad vsa pričakovanja lep in hiter. Naravna lega Slovenije nam je dala za to vse pogoje. Tako ni čudno da imamo danes smučarje po vseh naših mestih in da se širi ta krasni sport, ki lahko postane naš pravi nacionalni sport. Že tudi na deželo, zlasti med fanti, gorenske in Notranjske. Naravno je, da smo zato prevzeli Sloveni vodstvo zimskega sporta v vsej državi, in da ima jugoslovanski zimsko-sportni savez svoj sedež v Ljubljani. Kako epoteva to naše delo zlasti tudi vojna uprava, je razvidno iz dejstva, da je poverila Savezu težko, a častno nalogo, na izvežba tekmo let tudi smuške čete naše vojske.

Zanimiv je tudi nagli razvoj motociklizma, ki se je razširil po vojni s kolesalnimi razmahom po vsem svetu. Stevilo motociklistov na nedeljski manifestaciji v Ljubljani je bilo za naše razmere izredno, zlasti ako vpoštevamo, da so bili to samo Ljubljanci in vsi z modernimi vozili.

Ni mi treba posebej omenjati, da se tudi popularna in silno razširjena turizma goji pri nas že prav resno tudi kot sport. Zlasti klub «Skala» si vzgaja iz ogromnega števila naših turistov zdrav kader sportnih turistov, ki so dosegli že lepe uspehe in ki bodo mnogo pripomogli k intenzivnemu razvoju naše narodne turizme.

Leplj, moderno urejeni nogometni igrišči imata v Ljubljani «Ilirija» in «Primorje», prva tudi zidano garderobo in kopalnico ter prostore za tenis, ki služijo poslim za drsalističe. Tudi «Slovan» in «Jadrani» imata več ali manj odgovarjajoča igrišča. Žensko društvo «Atena» si je zgradilo v Tivoliju igrišče za tenis, za hokej in rokomet. «Ljubljanski sportni klub» na ima ob Ljubljani krasen pro-

stor za vodne sporte s lastno dolnarno. V Bohinju imamo umetno sankališče in smuško skakalnico, ki jo je zgradila

Olimpijski dan v Ljubljani. Veslači v manifestacijskem obhodu.

sportna Zveza, v ostalih mestih Slovenije pa večinoma le nogometna igrišča, edino Maribor ima tudi prostore za tenis.

Ako se dotaknem še sportne literature, ki je seveda šele v povojih, moram omeniti poleg «Sporta», ki je bil prav dober, za naš sportni razvoj velevaten list, a je moral vsled neumevanja javnosti iz denarnih razlogov prenehati, še Badjurovo «Smuško terminologijo» in prvo našo vojaško sportno knjigo «Sport», ki jo je izdal leta 1921. major Lokar. Bolje smo založeni v turistični literaturi, kjer

Sportniki pred Kazino.

omenjam zlasti «Planinski Vestnik» in Badjurvega «Vodiča».

Ako vpoštevamo naše male razmere in orisani sportni razvoj in pomislimo, da so morali to izvršiti sportniki sami brez znatnejše denarne, čisto tudi brez materialne podpore javnosti, moramo priznati, da so sportniki v polni meri prispevali svoj obulab k izgraditvi naše mlade države.

L. S.

Olimpijada in mi

Preko političnih bojov, preko vsake danjega življenja pozivlja mednarodni olimpijski odbor v Parizu osmič narode na tekovanje, ki naj pokažejo vsemu svetu, koliko so znali posamezniki in celi narodi ceniti veliko idejo zdravega razvoja ljudskega telesa.

Okrog 40 narodnosti, med njimi v ogromni večini zastopniki Amerikancev, Angležev, Francozov itd., je do sedaj priglasiło svojo udeležbo. Nepregledne so priprave, ki so jih delali vsi ti narodi od zadnje olimpijade. Zrtvovali so časa, blaga in denarja, da izpolnijo svoje vrste, da dvignejo kakovost svojih izbrancev pred svetovnim razsodiščem, ki danes ne ocenjuje več udeležencev samih, temveč tudi njih narod, njih državo in njeno stopnjo v vrsti človeške kulture.

Naši mladi in agilni, toda česče ovirani olimpijski odbor si je zastavil po vzgledu velikih prednikov isti cilj. Poglobi se je v organizacijo podrejenih sportnih središč za razne panoge telesnega razvoja, razširil propagando za izpopolnitev vseh vrst mednarodnega udejstvovanja, pričel tekmo štirih let

izbirna in propagandna tekovanja ter zbiral sredstva, da omogoči jugoslovonom nastop pred svetovnim občinstvom in pokaže vsemu kulturnemu svetu napredek naših na polju, na katerem je postalo že mnogo neznanih narodov slavni. Kdo bi n. pr. pri nas govoril toliko o raznih severnih narodih, o mnogih ameriških in še bolj oddaljenih atletih, če bi ti ne bili odnesli pred leti lovorik z mednarodnih olimpijad in dvignili glas in ugled svojih narodov. Jugoslovani pri prvem nastopu na mednarodni sportni pozornici nismo pričakovali uspehov. Prišli smo maloštevilni in nepravilni ter odšli brez zmaga. Danes smemo z gotovostjo pričakovati, da bo na stadiju v Colombesu tudi jugoslovanska zastava zavihrala zmagovalno. Takrat bo šlo ime našega naroda preko milijonov ust, ki ga morda še niso izgovorila nikoli, takrat nas bodo imenovali med narodi svetovnega slovesa.

Pičla dva meseca nas ločita od početka svetovnega sportnega mejdana. Naš sportni svet dela mrzlično na zadnjih pripravah in daje svoji eliti zadnja navodila. Pri tej važni akciji (in ne malo tudi pri pripravah) ga najbolj ovira ravnodušno stališče, ki ga zavzema širša javnost in v marsikakem primeru tudi država napram gojenju sporta in izpopolnitvi ljudske energije. Nedeljske sportne manifestacije so — tako smo trdno uverjeni — naposled prebile led in javnost bo odslej gotovo z večjim umevanjem in z večjimi simpatijami zasladovala delo naših sportnikov. Le tako se nam v Parizu obeta mesto, ki ga po svojem znanju zaslužimo!

Spreved na Dunajski cesti.

Olimpijski spreved v Ljubljani.

Domače ognjišče

Delo in počitek

Mnogo je žensk, ki ne poznajo pri delu prav nikake mere. Ze v šolskih letih lahko opazimo, da so dekleta mnogo pridnejša in vztrajnejša ter čestokrat v učenju celo prekoračijo meje svoje moči, medtem ko treba dečke siliti in naganjati k učenju. Še v večji meri velja to za ženske v poklicih ter prav posebno za gospodinje. Žena srednjih in nižjih slojev, ki ima moža in otroke, dela prav pogosto toliko in tako dolgo, da se v besede pravemu pomenu onemogla zgrudi pod težkim jarmom dela. Zato je prav potrebno, da se take žene pouče o pravi razdelitvi dela ter o premorili, ki morajo slediti vsakemu delu in katere treba prav porabiti. Le če siedi napornemu delu tudi potreben odihljaj, je mogoče, da ostane gospodinja dolgo časa kreпка, sveža, zdrava in za delo sposobna.

Brez prenehanja enakomerno delati ure in ure je nemogoče. Precehati moramo včasih nekoliko; ako tega ne storimo, sledi mnogim delavnicam utrujenost, ki jo moremo potolažiti le z večurnim počitkom. Jutranje zajutrinko valne pavze, ki jih imajo navadno delavci, niso velikega pomena samo zaradi začetka samega, marveč tudi zaradi počitka. — Najvažnejši je opoldanski premor, ki mora slediti po štirih urah dela. Porabiti pa ga moramo za resnično počivanje, ne pa morda za izprehod ali telovadbo. Le kdor je vse dopoldne lenobo pasel, ta se lahko opoldne izprehaja, kdor pa je trdo delal, naj po obedu mirno sedi ali leži, če treba, tudi nekoliko zaspi.

Tretji odihljaj po storjenem delu je ob 6. ali vsaj ob 7. zvečer, nikakor pa ne ob 8. Vse, kar navajajo ljudje v prilog večernega in nočnega dela — mir, večja sposobnost itd. — je slepilo, ki se v poznejšem življenju bridko maščuje. Vsako pozno delo moti spanje in izpodkopa zato zdravje. Če neha delo o pravem času, je prav na mestu izprehod in tudi kratka telovadba. Kdor mora mnogo delati, naj tudi dobro premisli, kako porabi nedeljo, ki naj bo posvečena predvsem počitku oziroma pametni izletom v naravo. Razum tega je silno potreben tudi vsakodnevni daljši odmor. Počitnice naj bi ne bile samo za šolarje, ampak tudi za gospodinje, ki so počitka nad vse potrebne. Seveda najbolje pa se odpočije gospodinja, ako se more vsaj za dva, tri tedne osvoboditi nešteti majhnih in velikih skrbi, iz katerih je sestavljeno njeno življenje. — Osvoboditi se jih popolnoma itak ne more, ker hite nepoklicane za njo tudi na počitnice. Ali vsi členi rodbine naj bi se v času počitnice spominjali, da je tudi gospodinja potrebna maleda odmo-

ra in naj bi se vsaj za nekaj časa zadovoljili s priprosto, enostavno prirejeno hrano. Naj bi vsi skupaj izkušali po svoji moči olajšati delo gospodinje ter jo kolikor možno razbremeniti. Celo stroj se pokvari, ako ga gonimo neprenehoma; nikari pa živ človek. Premorji in počitnice so dobro naložen kapital, ki se bogato obrestuje.

Kit za porcelan in drugo posodo. 4 dele gumiarabikuma zmehčaj v toliko vode, da se v njej raztopi še 3 deli škroba in 1 del sladkorja. Zmes segrej v drugi posodi, napolnjeni z vročo vodo.

Najboljše sredstvo za počrnelo srebro. Položi srebrne predmete v salmijakov cvet, razredčen z vodo ali jih odrgni s krtačico ali usnjato krpkico, ki je pomočena v salmijakov cvet. Salmijakov cvet razkroji žvepleno srebro, ne pa kovinasto, in daje predmetom zopet blek.

Rjaste lise odstraniš z nikljastih predmetov, da lise namočiš s petrolejem in jih potem odrgneš z usnjato krpkico, ki jo pomočiš v prah lesnega oglja.

Šipe postanejo prav lepo čiste, če jih najprej umiješ in obrišeš; ko so že suhe, pa jih odrgni še s svilnatim papirjem.

Surovega mesa nikoli ne pusti ležati dalj časa na leseni deski, kajti les mu vzame sok. Istotako mu sok jemlje sol; zato soli meso šele takrat, kadar ga rabiš, predno ga deneš kuhati ali peč. Vendar pa ohrani sol meso dalje časa sveže. Ako ga hočeš ohraniti ga torej nasoči.

Kako se snažijo lakasti čevlji. Ako so umazani, jih osuži najprej z mletkom, potem pa še vlažno namaži z ne-

Tr ovina modnih čevljev in specialist za ortopedično in anatomsko obuvalo.

FRAN SZANTNER LJUBLJANA

Šelenburgova ulica 1.

1922a

Lord Byron

Ob današnji stoletnici njegove smrti.

Dne 19. aprila l. 1824. na velikonočni ponedeljek ob šestih zvečer je umrl v Missolongi na Grškem eden največjih človeških tvorcev — angleški poet George Gordon Byron, šesti baron Byron of Roch Sale.

Da bi mu pisali danes po stoletju dolžnostne članke v spomin, se nam za to postavo zdi skoraj banalno neumestno. Človek se spomni smrti človekove in se zatopi: kakšen blek in sij sta izginila, kot izgine, kar nastane.

Dela, ki so prekvasila svet, so šla iz delavnice tega duha, sama nesmrtna imena: Childe Harold, Manfred, Cain, Don Juan, da izrečemo le nekatera. Manfred n. pr. je preveden na česko, dvakrat na dansko, dvakrat na holandsko, trikrat na francosko, devetkrat na nemško, trikrat na madžarsko in laško, dvakrat na poljsko, enkrat na rumunsko, štirikrat na rusko in trikrat na špansko. Te številke veljajo tudi skoro za vse važnejše Byronove tekste: securus iudicat orbis terrarum, bi človek dejal, Byron je mogočen dih človeštva. Ne bomo govorili o njegovi poroki, o italijanskih in grških ljubeznih, vse to se je bolj ali manj spostljivo, bolj ali manj resnično razpredalo drugod.

Mi se ob stoletnici spominjamo predvsem genija, ki je poletel čez svet, ki je proti transtvu nizkotne vsakdanjosti z najvišjim prezirom prižgal svoje baklje ob solcu večnosti.

Ne le v literaturi, v vsem življenju je Byron harmoničen revolucionar duha in glasnik osebnih sil, ki nima potrebe, da gazi bližnjega, ki pa seveda že sama po sebi podira nizkoto. V Italiji je bil član karbonarjev in avstrijski ogleduhi so mu bili v Ravenni vedno za petami. Vsi politični reakcionarji tedanje dobe so zbrani v njegovem Don Juanu: Castlereagh in Metternich sta v tem političnem infernu v suvereni satiri očrtana. Umreti je šel na Grško. Z lastnimi sredstvi si je nabavil ladjo in oborožil svojo četo za osvoboditev Grške in za sprostitev sebe samega. Šel je na poslednjo pot. Dočakan je bil kot kralj in umrl kot kralj. Sedemindesetkrat mu je zagrmel po poslednji minuti grški top v slovo njegovim 37 letom.

Poeta mladosti in poeta duha čez nizave grobe sebičnosti se danes, ko zopet tako čutilno potrebujemo prerojenja človekovega v svetem drhtenju spominjamo.

VIII.

Sedaj sta brata milijonarja — kot listja polno je denarja, kaj srečo to je povzročilo? To milo «Zlatorog» je bilo!

„VESNA“ POHLIN & DRUGOVI

KAMNIK (Slovenija)

tvornica vlasnic, rinčic, kljukic za črevlje in kovinastih gumbov

Centrala: Ljubljana I, poštni predal št. 126

811a

se priporoča za cenjena naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvrše. Zahteva te vzorce in cenik!

Franc Kunstler

parna žaga in mizarstvo

1920/a

Litija

želi vsem svojim trgovskim prijateljem in znancem vsega velikonočne praznike.

Najbo je in najceneje kupite moško perilo vseh vrst pri

A. Ražem Co., Ljubljana, Žabjak št. 3

Samo na veliko.

785a Gospode trgovce prosimo za poset.

Gospodarstvo

Donesek k kmetijskemu zadolževanju v Sloveniji

Bajka o sijajnem življenju kmetovalca je že utihla. Sicer se tu in tam še čuje, da je kmet kriv dragine, vendar nihče ne more dati dokaza za tako trditev. Nasprotno pa dejstva dokazujejo, da se na kmetih naseljuje vedno večja beda, a osebno, da kmeti dolgov strahovito naglo naraščajo. Zbral sem v tem pogledu nekaj podatkov od 23 regulativnih (občinskih in okrajnih) hranilnic v Sloveniji, ki so zelo poučni. Te hranilnice poročajo sledeče številke:

Stanje kmetičkim posestnikom danih posojil koncem leta 1920. znaša . . . 7,374.125 Din

L. 1921. je bilo prošelj od kmetičkim posestnikov za . . . 11,059.000 »

a leta 1922. je bilo prošelj za . . . 28,538.200 »

odobrilo se je kmetičkim posestnikom posojil leta 1921. za . . . 8,740.000 »

a leta 1922. za . . . 20,157.500 »

med tem, ko so kmetički posestniki vrnili l. 1921. posojil za . . . 4,912.500 »

a l. 1922. so vrnili . . . 6,950.000 »

Kot vzroki zadolževanja se navajajo: Nakup živine (posledica vojne); poprava poslopj (posledica vojne, ker se med vojno v te namene ni moglo skoraj ničesar investirati); nakup zemljišč; nakup orodja; izplačilo dedščin; izplačilo dote; nakup življenjskih potrebščin; nakup krme; vračilo upnikom; nezgoda v sled požara. Opaža se, da se je posebno mnogo posojil iskalo v vinorodnih krajih, a leta 1922. tudi v živinorejskih za nakupovanje krme, kar je posledica suše v letu 1921.

Sprednje, sicer zaokrožene, ali vendar prilično točne številke dokazujejo močno napredovanje kmetičkih dolgov. Leta 1921. se je pri 23 regulativnih hranilnicah izplačilo kmetičkim posestnikom 8,740.000 Din, a vrnilo samo 4,912.500 Din. Leta 1922. je razmerje še žalostnejše: Izplačanih posojil je za 20,157.500 Din, a vrnjenih samo za 6,950.000 Din. Samo pri teh 23 hranilnicah se je potemtakem stanje kmetičkih posojil v dveh letih povzelo od okrog 7 milijonov na okrog 26 milijonov dinarjev, kar pomeni skoraj povzemanje od 400%. Pri vsem tem treba pomisliti, da regulativne hranilnice ta leta niso mogle v polni meri zadostiti svojih kreditnih poslov, ker so še iz avstrijskega časa bile obremenjene z vojnimi posojili. To je ljudstvo vedelo in se na te zavode ni obračalo v toliki meri, kakor bi to storilo v normalnih priklakah. Vkljub temu kaže statistika celo pri teh zavodih silno napredovanje kmetičkih dolgov. Če se bodo zbrale zadnje številke od kmetičkih posojilnic, bo slika še mnogo strašnejša.

Pri tej priliki moram dvojno poudariti:

Prvič, da je zbiranje podatkov o kmetijskem zadolževanju zelo težavno. Vkljub temu se pri mnogih merodajnih faktorjih ne najde za to delo dovoljno umevanja. Brez čim točnejših statističnih podatkov tega zla ne moremo pravilno oceniti.

Drugič, da je potrebno čim prej z državnimi sredstvi začeti akcijo za cenen kmetijski kredit. Naše kmetijstvo, ki je navezano na zunanji trg, ko prodaja svoje pridelke, se ne more zavarovati z zaščitnimi carinami, kakor naša mlada industrija. V neki meri monopolistični položaj naše industrije omogočuje isti rabo dragih kreditov, kakršni so postali običajni v našem gospodarstvu. — Naše kmetijstvo, ki se bori za obstanek na mednarodnem trgu, drugega kredita ne prenese. Obrestna mera raste tudi pri kmetičkih zavodih, da se zabrani odtok kmetičkega denarja v zavode, ki služijo industriji in trgovini. S tem se podražuje ob enem kmetijski kredit, kar pomenja v kmetijskem zadolževanju novo opasnost. Zato je akcija, državna akcija za cenen in pametno organiziran kmetijski kredit najujnejša. — Miloš Stibler.

Nevaren konkurent vina

Ako imajo danes naši vinogradniki tako težko stališče s prodajo svojega vina, je v nemali meri pripisati tudi močnemu konsumu piva, ki se je razširil in vgnezdil tudi po najbolj vinorodnih krajih naše dežele. Za domačo produkcijo piva je nasprotna našemu vinogradništvu. Še bolj pa pivo, ki se uvaža iz inozemstva. Z uvozom piva iz Češkoslovaške — kot kompenzacijskim blagom za izvoz našega vina v to državo — bomo podlegli. Prišli bomo z dežja pod kap. Nasproti tehniki dovršenim izdelkom češkega piva ne bomo uspeli z našimi vinskimi produkti, ker jim Čehi niso vajeni in se tudi ne trga za konsum našega vina, kakor kažejo dosedanje izkušnje. Nam je češko pivo vse bolj všeč kakor Čehom naše vino, in tako se je bati, da bomo v tej kupijski kompenzaciji potegnili ta kratkost. — Da izpodriva pivo tako uspešno konsum vina, leži na dlan. Poglejmo malo bližje razmere naše vinske produkcije in našega vinsko-trgovskega poslovanja, za se hitro prepričamo o nedostatkah našega vinarstva. Če hočemo dobiti n. pr. sodeček dobrega vina, pa prideš takoj v lažavo. Ne veš, kje bi ga najbolje naročil, je bi ga dobil in v kakli kakovosti ga biš. Če ga hočeš kaj več dobiti, se mo-

raš zanj pehati od zidanice do zidanice, da iztakneš kapljico, ki bo ugajala tebi in tvojim gostom. Le primerjajmo malo to vinsko kupčijo z dobro urejeno trgovino s pivom, pa se lahko prepričamo, kaj nam manjka. Danes je trgovina s pivom tako na drobno organizirana, da dobiš pivo v vsaki zakotni vasi, v sodečkih ali pa v steklenicah, kakor želiš. Ni tedaj nič čudnega, če se pri tako zgodno organizirani kupčiji pivo širi po vseh vaseh in če nam prizadeva hudo konkurenco. Veliko pripomoremo k temu tudi sami. Bil sem svojčas v S. v Beli Krajini. Bila je nedelja. Dekleta in moški so se po masi vsuli na vrt bližnje gostilne, kjer so praznili po vrsti polne vrčke piva. Tako rekoč sredi vinogradov in zidanic in tako se dela tudi drugod po naših vinskih krajih. Na stečaj odpiramo vrata za večji konsum piva; potem se na pritožujemo, da zastaja vinski pridelek in da manjka kupcev.

Če hočemo vinsko kupčijo dvigniti, je treba, da si vzamemo tehniko in trgovsko poslovanje pivovarniške industrije za zgled. Če bo vsak na svojo pest kletaril in prodal svoje proizvode, ne pridemo naprej. Naše kletarstvo je treba dvigniti in spraviti na tako višino, na kakršni stoji pivovarništvo. To je pa mogoče edinele z industrializacijo in v to potrebujemo centralizacijo našega vinarstva, oziroma kletarstva. Le na ta način se bo dala organizirati vinska kupčija na debelo in na drobno.

Vse jadikovanje o sedanjih vinskih krizah ne bo nič zaleгло, dokler si ne ustvarimo sami močne zadrzne organizacije, ki bo kos današnjim zahtevam vinskega konsuma in vinske kupčije. Ne pomagajmo! Naše vinske pridelke je treba zenačiti in s pravilnim kletarstvom izboljšati! Mi potrebujemo enotna vina, ki se bodo povsod rada pila, tako kakor se danes pivo povsod rado pije. Naša vina morajo povsod ugajati, da bodo sposobna za izvoz. Drugače bomo morali naša vina doma popiti in alkoholizem se bo širil še opasneje kakor do sedaj.

Naše male zidanice naj prestanejo. Grozdje naj gre v zadrzne kleti in naj se tam po vseh pravilih modernega kletarstva podeluje v tipična vina, ki bodo sposobna za eksport in ki bodo našla tudi doma več priznanja. Dokler ne pridemo tako daleč nam vsaka druga akcija v stvari sami nič ne pomaga. Besed je dosti, treba dejanj! Naši vinogradniki se morajo zavedati, da leži ves spas v njih samih. Za dejansko od pomoč je treba tudi dejanskega dela! V industrializaciji in centralizaciji našega vinogradništva jo najdemo!

R.

Občni zbor Zadrzne zveze v Celju

Celje, 17. aprila 1924.

V nedeljo 13. t. m. se je vršil 41. redni letni občni zbor Zadrzne Zveze v Celju. Zastopanih je bilo 31 zadrug iz raznih krajev Slovenije.

Predsednik dr. A. Božič je uvodoma prečital razne pismene in brzojavne pozdrave zborovanju, nakar je ravnatelj Zveze, Lešničar, podal poročilo o delovanju Zveze v pretečenem letu. Spominjal se je najprej umrlih odličnih članov organizacije, med drugimi dr. Vladimira Serneca iz Maribora in Antona Kuneja iz Rajhenburga, dalje lepega poteka raznih slavnosti povodom lanske Zvezine 40letnice in pa odlikovanj, katere je podelil kralj ob priliki 40letnice raznim zaslužnim zadrznim delavcem v okviru zvezine organizacije.

Ob priliki svoje 40letnice je Zveza izdala poseben «Spominski spis» z izčrpnimi statistiko o stanju njenih članic koncem leta 1922. Statistika kaže, da tvori Zveza po številu članic sicer eno izmed manjših zadrznih organizacij (169 članic), da pa predstavljajo njene članice precejšno gospodarsko silo. Imele so koncem leta 1922. vplačanih deležev Din 1.311.341—, hranilni vlog Din 86.973.987-06, kreditov Din 50.518.887-65 in denarnega prometa Din 616.958.147-18. To so veliki uspehi zadrzne in požrtvovalnega zadrznega dela — brez tanijem in dividend. Kaj prinese taka organizacija, kaže sledeči račun: Ako vzamemo povprečno obrestno mero za dana posojila po 10 %, kar je za leto 1922. visoko, so plačali dolžniki tem zadrugam okrog 7 milijonov dinarjev obresti; v primeri s takratno povprečno bančno obrestno mero po 18 %, so si prihranili čez 5 1/2 milijona dinarjev. V letu 1923. bi bilo to razmerje še ugodnejše. Ako se računa, da so dale ostale slovenske zadrzne organizacije še dvakrat toliko kredita, znaša prihranek, ki so ga poklonili slovenski zadrugarji narodu, na 16 milijonov dinarjev.

Nato je poročevalce navajal posamezne akcije, ki jih je izvršila deloma Zveza sama, deloma skupaj s slovenskim in ostalim jugoslovanskim zadrznim zvezo v Beogradu. Akcija, da bi se dosegla v parlamentu interesna zajednica zadrugarjev, je propadla. Ravno tako ni uspela akcija, da se doseže zakonito zavarovanje odškodovanja onih zadrug, ki so oškodovane zaradi znanih konvencij z Avstrijo. Urejeno je vprašanje glede onih naložb, ki jih imajo sedaj italijanske zadrug pri naših zvezah in zavodih, tako da se bodo te naložbe zamenjale v lire v razmerju 100 (starih kron) : 60. Akcija glede kreditov ali pri Narodni banki ali pri poštni

braničnici, ki jo vodi Glavni zadrzni savez, se nadaljuje. Ustanovitev državne zadrzne banke nima mnogo ugodnih šans, ker pri delu za to ustanovitev ne odločujejo žal samo zadrzni motivi. Dolg je bil boj za pravilno tolmachenje znanega § 262. finančnega zakona za leto 1922/23., ki se tiče pogojne oprostitve nekaterih davkov; boj glede oprostitve tak pa še ni končan — prav po zaslugi domačih administrativnih oblasti, ki so bolj papeške ko papež sam. Razširjenje znanega člena 48. zakona o proračunskih dvanajstih dneh 30. junija 1923., ki bi naj onemogočal eksekutivno prodajo malih posestev in bi vzel na drugi strani vsem našim malim kmetom kredit, se ni izvedlo.

V zadrugah zveze je bilo včlanjenih vsega skupaj 33.607 zadrznikov, in to že koncem leta 1922. Leta 1923. se je to število še pomnožilo. V to celo armado se je trudila zveza tudi lani spraviti malo zadrzne ideologije, zadrznega idealizma. V ta namen je prirejala predavanja, okrožne zadrzne konference (5) in vršila revizije (69); v celem je bilo obiskanih lani 124 zadrug. Za revizije, sestavo računskih zaključkov in zadržno propagando je izdala zveza znesek 62.375-50 dinarjev iz svojega, ker ne pobira članarine.

Govornik je nato razpravljaval o zadrznem poslu na kmetijskih solah, učiteljskih in raznih obrtnih in trgovskih solah, ki je deloma absolutno nedostaten, deloma ga sploh ni. Nato se je bavil s tekočimi organizacijskimi posli, glede elektraren, vinarstvih zadrug, mlekarne, stavenih zadrug, zadrznih zavarovalnic za živino.

Po poročilu o proračunskem zaključku za leto 1923. se je sklenilo pripisati vsi čisti dobiček v iznosu 95.820-04 Din k rezervi in zvišati zadrzne deleže, da se jih spravi v ugodnejše razmerje z vlogami.

V debati se je oglasil k besedi župan dr. Zdošek (Brežice) in je stavil predlog, naj Zadrzna zveza potom Glavnega zadrznega saveza pozove vlado, da zakonito razveljavi § 43. dvanajstinskega zakona iz leta 1923. Nasprotniki kreditnih zadrug so po deželi agitirali s tem, da bodo posojilnice propadle, ker ne bo treba plačati njihovim dolžnikom posojil. Predlog se je v stilizaciji predsednika dr. Božiča soglasno sprejel, istotako predlog dr. Kalana, naj se sčiti v novem zadrznem zakonu interesi železnic, in nasvet Josipa Drofenika, da naj se pritiska z vso silo na vlado zaradi odškodovanja onih zadrug, ki so prizadete valed avstrijskih naložb.

Tržna poročila

Mariborski trg (15. t. m.). Meso in predelki: govedina I. vrste 25 do 27 Din, II. vrste 22 do 24 Din, III. vrste 19 do 20 Din; teletina I. vrste 26 do 30 Din, II. vrste 24 do 25 Din; svinjina 30 do 40 Din; salo 32-50 do 35 Din; slanina svezja 30 do 35 Din, prekažena 40 do 50 Din; mast 37-50 do 39 Din; prekažena svinjina 40 do 47-50 Din; kostrunovo meso 17-50 do 20 Din; klobase kranjske (za kilogram) 50 do 51 Din. — Koze: konjske komad 150 do 225 Din, goveje kg 17-50 do 20 Din, telečje kg 30 do 32-50 Din, svinjske kg 12-50 Din. — Perotina: piščanec, majhen, komad 35 Din, večji 45 Din, kokoš komad 50 do 65 Din, raca komad 60 do 70 Din, gos komad 100 do 125 Din, puran 125 Din. — Mleko in izdelki: mleko 3-50 do 4 Din, smetana 12 do 16 Din, sirovo maslo 48 do 50 Din. — Jajce komad 1-25 do 1-50 Din. — Sladkor: v prahu 23 Din, v kristalu 20 dinarjev, v kockah 22 Din.

Celjski trg (15. t. m.). Meso in predelki: govedina v mesnicah 23 do 25 Din, na trgu 22 do 24 Din; teletina 25 do 30 Din; svinjina 30 do 35 Din; slanina 36 do 38 Din; prekažena svinjina 40 do 45 Din. — Specerija: kava «Portoriko» 68 Din, «Santos» 48 Din, «Rio» 40 Din; sladkor kristalni 20-50 Din, v kockah 22 Din; bučno olje 36 Din, namizno olje 30 Din. — Mleviski izdelki: moka «00» 6-20 Din, «0» 5-80 Din, «2» 5-50 Din, «3» 5 Din, «4» 4-50; kaša 5-80 Din; ajdova moka 6-30 Din (na drobno po 20 par več). — Krma: sladko seno 87-50 Din, polkislilo 75 Din, kislo 50 Din, slama 50 Din.

Trg z umetnimi gnojili (18. t. m.). Cene so ostale v glavnem nespremenjene, le superfosfat je nekoliko oslabil. Kupčija se ne razvija baš povoljno. Cene na debelo: superfosfat 120 do 125 Din, z vrečami, brutto za netto, franko postaja naročnika; apneni dušik 325 do 330 Din z vrečami; 17odstotna do 18odstotna Thomasova žindra 155 do 160 Din z vrečami, brutto za netto, franko postaja naročnika; 40odstotna kalijeva sol 155 Din z vrečami za 100 kg. Zaloga čiliskega solitra so majhne; 1 kg stane 5-5 do 6 Din brutto za netto.

— Za tesnejše gospodarske vezi med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Iz Beograda poročajo: V Prago se je dni vrnil dr. Fran Hodač, glavni tajnik Osvobodilne zveze češkoslovaških industrij, ki se je udeležil tudi zborovanja naše Centrale industrijskih korporacij ter je z našimi industrijskimi krogi pretresal vprašanje o potrebi, da se čim prej sklene trgovinska pogodba med našo kraljevino in Češkoslovaško, ker interesi ene kakor druge države zahtevajo, da se to vprašanje čim prej reši, ker bi se le na ta način mogel okrepiti naš izvoz v Češkoslovaško. Razen tega se je pretresalo

tudi vprašanje nakupovanja tobaka za Češkoslovaško, ki je do zadnjega nabavljala tobak v Bolgarski. Prva partija tobaka, ki jo je naša država prodala Češkoslovaški (200.000 kg), je zadovoljila in je zato pričakovati še novih kupčijskih zaključkov.

— Pogajanja o sklenitvi trgovinske pogodbe z Madžarsko se pričnejo po vseh iz Beograda dne 26. t. m. v Budimpešti. Obenem se bodo vršila pogajanja o drugih vprašanjih, tako glede pogodbe o obsejnem prometu. Našo državo bo zastopal naš opolnomočeni minister Tihomir Popović.

— V trgovinski register so se vpisale nastopne firme: Lužin, lesna industrija in trgovina v Koprivniku pri Kočevju; Nassimbeni & Zorath, zvonolvarna «Zvonoglas» v Mariboru; M. Masterl, tovarna žimnatih izdelkov, d. z. o. z. v Stražišču pri Kranju.

— Vest o italijanskem posojilu naši državi so po poročilu iz Rima preurajene. V rimskih diplomatskih krogih izjavljajo, da se bo o eventualnem posojilu moglo govoriti šele po sklenitvi trgovinske pogodbe.

— V zadrzni register so se vpisale zadrug: «Produkcija», osrednja zadruga za nakup, proizvajanje in prodajo, r. z. o. z. v Ljubljani; Zadrzna hranilnica, regl-

strirana posojilna in gospodarska z. z. o. z. v Ljubljani; Zadrzna elektrarna za Ptuj, Breg in okolico v Ptuj, r. z. o. z.; Delavsko-kmečka hranilnica in posojilnica v Trzinu, r. z. o. z.

— Uvoz madžarskega vina v Avstrijo. Na osnovi sporazuma, zaključenega med avstrijsko in madžarsko vlado v decembru 1923., je dovoljen uvoz madžarskih vin v Avstrijo pod nastopnimi pogoji: določen je mesečni kontingent 10.000 hl vin, ki imajo nad 13 % alkohola. Specijalno za madžarska vina je predvidena uvozna carina, ki znaša 30 zlatih kron na 100 kg. Dočim se madžarskemu vinu pri uvozu v Avstrijo dovoljuje olajšanja, se našim boljšim delajo ovire. Naša vlada naj podvzame mere, da se nam dovolijo glede izvoza vin v Avstrijo iste olajšave.

— Saarska produkcija železa v l. 1923. Oficialne številke proizvodnje železa v saarski pokrajini (železo in jeklo) za leto 1923. so nastopne (primerjane v oklepajih za leto 1922.) v tonah: Tomažovo železo 929.363 (1.154.638), Tomažovo jeklo 759.373 (981.336), Martinovo jeklo 229.431 (274.278), elektrojeklo 8016 (6424). Saarska industrija železa je utrpeła v l. 1923. dve škodi: prviš so prenehale nemške dobave koks zaradi zasedbe Poruhra; od februarja do maja pa je trajala rudarska stavka.

Kruševačka tvornica mila „Merima“
Đurković, Ristić & Komp.
Ut. meljena 1839. l. **KRUŠEVAC** Obnovljena 1897. l.
Proizvaja se na dan 5 vagonov mila.

Obvešča p. n. občinstvo, da se udeleži

III. zagrebškega velesajma

od 27. aprila do 5. maja t. l. v poslopju B, skupina X, mesto št. 165. 1765/a

Na semnju bodo razstavljeni vzorci vseh naših mil zaradi pregleda in prejema naročil.

Razglas.

I. Pešadijska Podoficirska šola „Kralja Aleksandra I“ v Beogradu sprejema gojence iz civila in stalnega kadra.

Kandidati iz civila morajo izpolniti naslednje pogoje in predložiti sledeče dokumente:

- 1.) Da je državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar dokaže z domovinskim listom.
- 2.) Da ni mlajši od 17 in ne stareji od 21 let, kar dokaže z krstnim listom.
- 3.) Da je dovršil najmanj ljudsko šolo, kar dokaže s šolskim spričevalom.
- 4.) Če kandidat ne prihaja neposredno iz šole, mora dokazati z npravnstvenim spričevalom, da je dobrega vedenja in da ni sodnijsko kaznovan.
- 5.) Da ima dovoljenje od staršev ali varuha, da sme vstopiti v šolo.
- 6.) Da ni oženjen, kar dokaže s potrdilom o cerkvene oblasti.

Kandidati iz civila prijavljajo se za šolo preko komande vojnega okruha, na čijem teritoriju žive. Oni iz Beograda neposredno komandantu šole.

Kandidati morajo izjaviti z lastnoročno napisano prošnjo, da pristanejo na vse pogoje predpisane v «Uredbi o podoficirskim šolama» in priložijo prošnji vse zgoraj navedene dokumente.

Prošnja in vsi dokumenti morajo biti kolekovani po novem zakonu o kolekovanju.

Prošnje z dokumenti je odposlati ali prinesiti čim preje tako, da se bodo lahko pravočasno vrnili v eventualno dopolnitev, a najdalje do 28. aprila 1924.

Kandidati se morajo osebno prijaviti k zdravniški preiskavi in k sprejemu dne 5. maja 1924. ob 7 uri zjutraj v kasarni Deligradska ulica št. 33 v Beogradu. Vsi kandidati imajo pravico na brezplačno karto za vožnjo. V to svrhu se morejo pravočasno obrniti na komande svojih vojnih okrugov, za izdajo potnih objav.

V slučaju, da kateri od kandidatov ne bo sprejet v šolo, dobil bo od šolske komande brezplačno karto za povratek na svoj dom.

Iz komande I. Pešadijske Podoficirske šole „Kralja Aleksandra I.“

št. 855 od 28. februarja 1924 v Beogradu.

Zahvala.

1928/a

Vsem, ki so nam ustno ali pismeno izrazili sočutje ob smrti prerano umrlega sina, oziroma brata, gospoda

Frana Ulčar

šumskega inženjerskega as'tenta

izrekamo tem pótém najiskrenejšo zahvalo.

NA BLEDU, dne 18. aprila 1924.

Originalna Jazz-Band

Plesovi 712/a

Razne atrakcije

Otvoritev

19.

aprila

Cercle des Etrangers - Zamet - Slavenski Monte - Carlo

Prehodišče z Rijeke in Opatije na Jugoslovansko področje s posebnim avtomobilskim prometom vsake pol ure; vožnja traja 15 minut

Otvoritev

19.

aprila

Amerikanski bar

Prvorazredna restavracija

Naznanilo.

Cesjenim damam vladno naznanjam, da otvorim v sredo dne 23. aprila t. l. novo moderno urejen

damski česalni salon.

Zadovoljil bom vsako cenjeno damo s točno in solidno postrežbo v pranju glave, friziranju, manicuri in električni masazi lica. Izvršujem točno po naročilu tudi vsa v lasno stroko spadajoča dela ter imam vedno v zalogi lepe kite in lasne obročke v vseh barvah. Zaloge parfumerije. — Priporočam se za obilen obisk

Aleksander Gjud ml.

LJUBLJANA, Kongresni trg 6.

Telefon št. 207

Ivan Kravos

Telefon št. 207

MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 13

Razne opreme in potrebščine za konje, kovčegi in torbarski predmeti za potovanje, gamaše, nahrbtniki itd.

Prvovrstni gonilni jermeni za stroje.

Trgovski lokali

na najprometnejši točki Ljubljane obstoječi iz hiš št. 6, 8, 10 in 12 v Prešernovi ulici, t. j. prodajalne, galerij, podstrešja in kletij

s kompletno opremo

se oddajo v našem od 1. avgusta 1924. dalje za dobo 3 let. — Pismene ponudbe na naslov: dr. Vladimir Kreč, odvetnik v Ljubljani, Sodna ulica 1.

Pozor! Pozor!

Ne zamudite ugodne prilike za nabavo

auto-omnibusov

(Sauer in Fiat), osebnih in tovornih avtomobilov (Laurin & Klement, Puch, Fiat in Diatto) in različnih rezervnih delov.

Znižane cene! Znižane cene!

Automobilna prometna d. d.

Telefon 411 Ljubljana - Glince Telefon 411

PFAFF šivalni stroji
so med dobrimi najboljši!
15-letna garancija.
Solidne cene. Dobe se le pri trdki. Prodaja na obroke.
IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ul. 7.
Podružnica: NOVO MESTO.

Za obiskovalce zagrebškega zbora

Trgovina

ženskih rut (robcev)

na debelo

MARS D. D.

poslovodja IGNJAT NEUSSER, Zagreb

Sajmište 55, podaljšana Hatzova.

Telefon 21—87.

1706/a

Ne zamudite ogledati si izložbeno okno!

Različne vesele (Madelira, Richelieu itd.) bele in raznobarvne, sprejema v delo mehanično vezenje

Matek & Schein

Ljubljana

Palmatinova ulica poleg hotela Strukelj.

Belo in platneno blago čeških krkonoskih domačih tkalcev.

Predstavljanje modernih vzorcev za ročna dela

Stavbenik

Rudolf Ročak

v Trbovljah

izvršuje vsa stavbena dela.

1846/a

Bukovo ogije

suho, dobre kvalitete, vijano, samo za eksport zmožno blago, kupuje vedno 1828/a

Guerrino Marcon. Trst

Via San Annetas 10.

Obvezne oferte s najnižjo ceno franko. Postojna se adresirajo na gosp. Marcon ali pa na Glav. Marcon, Strazna (Dolenjsko).

Gradbeno podjetje

arhitekt

V. KRÄNER & Co.

Jesenice

Stavbna vodstva: Ljubljana, Domžale, Zagreb.

Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune, načrte, celitve, posebni oddelki za arhitekturo.

SPECIALNA TRGOVINA PERILA

HED. ŠARC

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 5

priporoča svojo zalogo:

Perila, Šifona, Platna, Namiznih prtov, Brisaljk, Kaynih garnitur, Zepnih rut, Nogavice, Cefirja

Srajce za gospode po meri. 1916/a

Damske klobuke in slamnike

priporoča po ugodnih cenah

Ivanka Stegnar

Ljubljana, Rimska cesta št. 10.

Popravila izvršuje točno!

Tapetn ška Fran Jamer delavnica

Ljubljana, Kolodvorska ulica 27

se priporoča slav oblikam za vsa v to s reko spadajoča dela — kakor izdelava KLUBOVH GARNITUR, IVANOV OTOMANOV, vsah vrst ZIMNIC, rasprava OAKENSKIH ZASTUROV in ZALUZIJ ZIMA varh vst vedno v zalogi. Cene konkurenčne.

LAVRIČ i KOVAČ

trgovina zemaljskih proizvodov, žitarica, hrane, voća na veliko

Sombor (Bačka)

v lastnem poslopiju Radišičeva 48

prima baško: pšenice

koruze

oves itd.

iz prvovrstnih banatskih mlinov:

moko

zdrob

otrobe itd.

dobavlja

promptno po konkurenčnih cenah in v vsaki množini

Telefon št. 187

Brsojavi: Lavkovač Sombor

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 13.741

Modni salon

M. Sedej-Strnad

Ljubljana, Prešernova ulica 3

priporoča francoske in dunajske modele. — Prvovrstno domače delo. Solidne cene.

Novost! Največja izbira Novost!

slovitih Janzpaar-steznikov

samo pri

P. Magdič - Ljubljana

(nasproti glavne pošte)

Usaka moderna dama nosi danes „Janzpaar“-steznik, ki napravi telo vitko in postavno.

U zalogi vedno najpopolnejše fasoni.

Cena od 35.— do 480.— Din

Če Ti je ležeče na dobri in cenejši postrežbi

obrne se z naročilom

za traverze, železniške šine, Splitski cement, kakor tudi vso drugo železninsko blago za stavbenike in obrtnike, kuhinjsko posodo in druge potrebščine

Zalta & Žilič

na trdko

trgovina z železnino na debelo in drobno

LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 11.

1859/a

Velecenjene gospodinje!

Banatski makaroni

so izdelani iz pristnega banatskega pšeniceznega zdroba in niso dražje kot druge testenine. Dobe se povsod.

Pazite na napis in varstveno znamko „SLON“.

Prva Banatska tovarna testenin in umetni mlin, d. d., Veliki Bečkerek.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: J. Schuster, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Perutz

ISO WEISS

Fotografske plošče so najboljše!

Dobe se v vsaki strokovni trgovini.

Generalno zastopstvo za kraljevino SHS

velitvovna vsakovrstnih fotografskih potrebščin

ZAGREB, Palmotičeva ulica broj 66.

Delniška glavica in rezerve 2,170,000.000 Kč.

Telefon stav. 104

Brzojavni naslov: INDUSBANKA

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter provaja vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje.

Češka industrijalna in gospodarska banka

podružnica v LJUBLJANI, Marijin trg šte. 5.

Centrala v Pragi na Příkope 36

67 podružnic v vseh večjih krajih Češkoslovaške republike

Najnovejše obleke
za gospode, dame in otroke
Konkurenčne cene.

1921-a

Gričar & Mejač, Ljubljana

samo Šelenburgova 3.

Otvoritev

nove specialne trgovine z barvami in laki,
kakor: emajl-lak, lak za pode, pravi firnež, terpentin,
spirit, olje zoper prah, karbolinij, mavec, steklarski in
mizarski klej, pleskarski, slikarski in zidarski čopiči in
— vsi drugi v to stroko spadajoči predmeti —

Zagotavlja točno in solidno postrežbo ter se priporoča
za naklonjenost

1893/a

RAVHEKAR & DERGANČ
Ljubljana, Pred škofijo št. 20.

.. .. Zahtevajte cenik!

ŽIČNIKE

kolarnike, brezglavne, žičnike za strešno lepenko in krovne, krepin-
stifite, ščitarje in tapetnike, štukaturne kaveljčke, povzornike s pol-
okroglimi glavami, sponke za brzojavno žico, kotniške z zarezo, žbice
za čevlje z vrto glavo, londonske žbice s polokroglo glavo, cvikorce
za pete znamke „P“, in raznovrstno

vlečeno in žgano žico
izdelujem in razpolijam na veliko in malo še od 100 kg dalje po
najnižjih cenah

1868/a

SIMON PIRC, KROPA (Slovenija)

.. .. Zahtevajte cenik!

Usakovrsne tiskovine prevzema
..... in lično izdeluje

JOSIP KRMPOTIČ

Kartonaža - Tiskarna - Knjigovoznica
- Raštrnica in papirna industrija -

Naslov za Ljubljano: **VIR - DOMŽALE**
Poštni predal 165. 1881/a (p. Dob).

Hotel „Meran“ v Mariboru

je vsled težke obolenosti lastnika

takoj naprodaj

oziroma se odda v najem.

Prostori so zelo primerni tudi za bančno ali
kako drugo večje podjetje. 1815/a

Slamnike

1716/a

za dame in gospode, najnovejših novosti,
ravno tako preoblikovanje in prebar-
vanje se izdeluje po konkurenčni ceni.

Tovarna slamniov Alojzi Skrabar, Domžale.

Za Veliko noč

so ravnokar došli
damski in dekliski
slamniki

po najnižjih cenah. Pre-
vzemam tudi vsa popravila.

Minka Horvat
modiška 851/a
Ljubljana, Stari trg 21.

Pravi „Gaiser“-čevlji, čevlji
za smuč ter lovski čevlji
vseh vrst se izdelujejo v
znanj solidni čevljarški
delavnici 27

J. BRAJER
LJUBLJANA

Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo tudi
vse vrste drugih obuvaj, od
najpreprostejših do najkrajše
izdelave.

Bene solidne! Posrežba točno!

Dobro obrt
ali lahko takoj vsak
ustanovi doma v svo-
jem kraju z izdelova-
njem neklih izdelkov.
Potrebni kapital 6 do
7 tisoč kron. Pošljite
za poskusno v pismu
znanjko za 3 Din in
svoj naslov pod „Dobra
obrt“ na upr. „Jutra“
v Ljubljani. 177/a

Najceneje CEMENT

Prima Portland
Trboveljski in Dalmatinski
dobavlja

v poljubnih množinah.
V zaogi tudiapno.

Narocila sp. ejema:

H. Petrič,
Gospodarska cesta 16/a.

III. Telefon 343. 496/a

Modra galica
„MARENGO“
(modri kamen)

98 do 99 %
v vrečah po 100 kg ali
v sodih po originalni
tovarniški ceni proti me-
ničnemu plačilu.

Tovarniško skladišče:
„OBR“ S. D. Zagreb

Draškovičeva ulica 27.
Telegr. Obris, Zagreb.

Telef. 16-27.

**Vsakovrsne
pile
in
rašpe**

po zmerni ceni
strokovno nasekuje

J. FIGAR

pilarna

Ljubljana, Hranova ul. 19.

TEOD. KORN

LJUBLJANA

Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavbnj, galanterijski
in okrasni klepar, instalaci, a
vodovodov.

Naprava strelodvodov.
Kopalniške in klosetne
naprave.

Izdelovanje posod iz ploče
vino za firme, barvo, lak
in med, vsake vrste likostnikor
tudi posod (skatle) za
konzerve. 707/a

Pepe!

Ali že veš?

Pri Sinkovcu so že
spet znižane cene,
kmal' boja blago za-
stoj dajal!

Zato le hitro tja,
dokler je še kaj
blaga. III

Modna trgovina
R. Sinkovec nasl.

K. Sosa, Ljubljana,
Mestni trg 19.

Trgovina delikates z zajutrkovalnico

1809/a v večjem mestu Slovenije, izbornu upeljana,
z velikim prometom se radi družinskih razmer
tako ugodno proda.

Inventar in blago znašata nekaj čez 25 000 Din,
kateri znesek bi bil potreben.

Lepo stanovanje takoj na razpolago.

Cenj. ponudbe pod „Milijanski promet“ na upravo „Jutra“.

Zastoni vam

blaga za obleko in perilo nikdo ne

da

toda po izredno nizkih cenah ga
dobite pri trdki

„Danica“

Majzelj & Rajšelj

(bivša preskrbovalnica)

Ljubljana, Turjaški trg št. 1

Velika zaloga najrazličnejšega ma-
manufakturnega in galanterijskega
blaga ter usnja vseh vrst. Vsak
si naj ogleda. Krojači in prepro-
dajalci poseben popust!

1806/a

PARIS <OJA> BEOGRAD-SENJAK

Tajnost mladosti in lepote je odkrita z uporabo

čudotvornega „OJA“ mila

Nenadomestljivo za Vašo nežno kožo.

OJA milo deluje nepričakovano. Tenu daje
mekčobo in nežnost. Nečistost, solnčne
pege, rdečico odstranjuje sigurno. Samo
en poskus Vas prepriča o tem. — Za-
vitek po Din 40.—, 30.—, 20.— in 5.—.

„OJA“ CREM 1834/a

napravi hrupovo, rdečo in razpokano roko trenutno
barčnasto mehko.

Loneček po Din 16.—, 12.— in 4.—.

VSI „OJA“ preparati so poznani po vsem
svetu kot prvostalni.

KONTORISTINJA,

vešča nemščine in slovenščine v

govoru in pisavi, se išče takoj.

Vsa oskrba v hiši. 1823/a

Marko Rosenberg, Ljutomer.

Prostovoljna javna dražba.

V nedejo 4. maja 1924 ob 10. uri do-
po dne v Velikem Mengšu šte. 85

se prodajo na javni dražbi:

h. št. 53 v Velikem Mengšu z gospodarskim
poslopji in vrtom, zidana, z opeko krita, pritlična
3 sobe, kuhinja, prostorna veža, 6 podstrešnih
sob, v najboljšem stanju, sredi trga Mengše
ob glavni cesti;

gospodarska poslopja zidana, z opeko krita,
zelo obsežna, moderni betonirani svinjaki, hlev
za 12 glav živine, pod šupa, 2 skladišči, mla-
tilnica z motorjem 308 volt 7 1/2 PH, 100 m
kabl, kosilni stroj, 2 dvovprežni kočiji usnjati,
zapraviljivek, lep konj, 9 let star, krava mle-
karica;

štiri gozdovi z deloma zrelo smrekovino in
borovino, blizu trga, 7 oravov;

šest njiv, izredno dobrih, posejanih, blizu trga,
7 oravov.

Prodajalo se bo posamič in vse skupaj.

Dražbeni pogoji so na vpogled pri Ivanu
Zupanu v Velikem Mengšu šte. 85 in pri
dr. Franu Trampužu, odvetniku v Kamniku.

1858/a

Trboveljski premog in drva

dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon

Plačilo tudi na obroke.

Pozor! Le kratek čas! **Pozor!**

15—20%

popusta v izloži označenih cen pri trdki

SNOJ & MODIC

manufakturna in modna trgovina

(Prešernova ulica šte. 3)

vsled izstopa družbenika.

Nudi se občinstvu prilika do ugodnega nakupa
angleškega, češkega, švicarskega in
francoskega su finej-ega blaga za dame in
gospode ter vsega drugega pod manufakturno spa-
1611/a dajočega blaga.

Hrastove in smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v debelinah nad
30 cm I^a in II^a kupimo v vsaki mno-
žini franko vagon, najraje na progi Zidani
most - Brežice. — Ponudbe z navedbo cene,
množine in kraja, kjer se hlodi lahko ogle-
dajo, na 1863/a

And. Jakil, Krmelj (Dolenjsko).

Več sto rabljenih, toda v zelo dobrem stanju
se nabavljajo

železnih sodov se poceni proda.

Več pod „Barrels V-72/a“ pri „Inter-
reklam“, d. d., Zagreb, Palmotičeva
ulica 18. 1796/a

Dobro izvežban kotlar

(Kesselschmied) se za trajno službo išče. Ponud-
be z navedbo spričeval pod „Kotlar“ na uprav-
ništvo „Jutra“.

1829/a

Izurjen strojni ključavničar

izvežban v popravilih ozkotirnih strojev se
za trajno službo išče.

Ponudbe z navedbo izpričeval pod „Strojni
ključavničar“ na upravo „Jutra“.

1829/a

Franc Swaty, Maribor

Utemeljeno 1879 1129/a

Tovarna umetnih bruslinih in odtegnit-
nih kamnov pripravča v nakup svoje

svetovni glas uživajoče izdelke:

Swaty-kamen, znamke „Alumin“,

Swaty-kamen „Diamond“ in „Swa-
ty“, najboljše odtegnilne kamne za
britve, nadalje odtegnilne kamne za
orodje, Swaty-kamen „Rapid“ v vseh
znanih vrstah in Swaty-kamen „Griz-
lith“, kožne kamne za odstranjevanje
kurjih oči in trde kože ter pile za
nohte „Swaty“, brusilne kamne za
kose, znamke „Swaty“, iz izvrstne
brusilne tvarine.

Veliko skladišče vravih belgijskih
kamnov in odlomkov, kakor tudi
gladnih in Carborundum-plošč vseh
mer in raznih zrn. Najboljše žagane
brusilne plošče v treh velikostih in
dveh jakostih. Vsakovrstna brusilna
in likalna sredstva in končno narav-
ni brusilni kamni ter drčalniki.

Pisarna: Maribor, Maistrova ulica 5.

Obiščite našo razstavo vzorcev na semnju
Zagrebskega zbora v našem lastn. paviljonu

„Konopjuta“

delniško društvo za promet konopnih proizvodov in vreč.

Jugoslovanski oddelek: Grohmann-Gruschwitz.

Proizvodi tvornic: Grohmann & Co., Würbenthal ČSR.

Gruschwitz Textilwerke A.-G., Neusalz a/O.

Lanena, kodeljasta, bombaževa preja in sukanec za tvor-
niške svrhe in domačo rabo, raznovrstni trakovi in sirov
in barvan motvoz, sukančevi gumbi itd.

Telefon 19—80. Originalne tvorniške cene. Telefon 19—80.

Zagreb, Trenkova ulica 5.

1901-a

Kraljestvo mode

Model št. 1.

Model št. 2.

Model št. 3.

Modna revija pri nas in drugod

Premijera modne revije pomeni za velika mesta dogodek, za katerega se vse zanima in kateremu boče vse prisostvovati. Modl se nihče ne more upirati. Razven tega daje moda ogromni množici možnost eksistence. Na njej temelji obširna bransa trgovine, cela vrsta industrije, modl je posvečena skoraj vsa umetna obrt. Moda je lepa, vedno se izpreminja, in zanimiva despotinja, ki svoje pristaje razveseljuje in mnoge tudi hrani. Ona svoje vernike in vernice konsevirira, osvežuje, pomlaja. Ženska mladost je nekoč pričela ponehavati že s 25. letom, ker so se nosile preveč starokopitno in enolično. Današnje ženske so še mnogo po 40. letu mlade. Zato se morajo najprej zahvaliti modl, in pa še sportu ali sploh razumnejšemu načinu življenja, ki pa tudi spada k modl. Tudi moški, ki je brez vsakega smisla za modo in njene fine, se pust in dolgočasen. Studij menjajoče se linije, ta plansi nišac, danes ni več privilegij umetnika slikarja. Moda vzbuja in goji smisel za uporabo umetnosti v vsakdanjem življenju. Ona vzgaja estetični čut.

Velikonočne modne revije so trgovske in družabne prireditve največjega stila. Njihovi aranžerji tekmujejo z več ali manj genialnimi domisljicami. Razkazovanje je konkurenca trvdik, konkurenca prednašanja, vse podrobnosti se morajo skladati, vsak model je umetnina zase, vsi skupaj pa morajo tvoriti bogato harmonijo.

Prva modna revija v Jugoslaviji se je pred nedavnim vršila v ljubljanski ope-

na mnogo zmnoženosti, mnogo krepkega stremjenja in precej več podjetnega duha, kakor običajno priznavamo. Mnogo tega, kar zmerejo drugi, zmorenio in znamo tudi mi.

Model št. 5.

Na odru je bila nakopičena obilica lepih in praktičnih reči. Pokazale so se nam na nekoliko nesrečen način. Brez dvoma je imela režija premalo časa in morda premalo prilike, da bi proučila tehniko sličnih prireditev. Prihodnja modna revija se bo po domačih izkušnjah in studiju drugod mogla naštejerati v okvirju živahnega pol operetnega pol dramskega sketcha, čigar dejanje mora potekati gladko in lahko, v dovršeni zunanji obliki, in tako uveljaviti ad hoc kreirane modele. Le tako bo prireditev našla vsestransko polno priznanje in zadovoljila vse sotrudnike, obenem pa dosegla gnoten uspeh. Takšna revija je družabno-trgovska prireditev v okvirju sejma. Režija mora v drugič, tudi če se ničesar drugega ne nauči, upoštevati navadne optične zakone in skrbeti za takšno ozadje odra, od katerega se figura igralca in manekinke razločno odraža, da si more publika na nosilcih do dobra ogledati linijo, fasono, barvo in blago razstavljenega modela. Tudi libretto mora biti skrbno postavljeno; čeprav ne bo umetnina v resnem smislu besede, naj bo vsaj običajnih vedre umetnosti sestavljen sketech z vsaj nekoliko verjetnim ali uredjenim dejanjem, ne pa zgolj reklamni in zmehnjav polni defile. Tudi izklicavanje trvdik ne sme spominjati na kmečki sejem. Vse to se mora izvršiti brez vsiljivosti, polahko, skratka — čeprav Ljubljana ni vele mesto, mora modna revija biti v velikomestnem stilu prirejena. Prepričani smo, da vse to še pride. Novska.

Zdravilišče S. RATINA - RADENCI

S. Ratina Radenci, Slovenija, edino zdravilišče v kraljevini SHS, za srčne, ledvične in mehurčne bolezni. Naravne oglene kisle kopeli; nitne kure s raden-ko vodo. Terapija in Roentgen. Izvršili brez vsiljivosti, polahko, skratka — čeprav Ljubljana ni vele mesto, mora modna revija biti v velikomestnem stilu prirejena. Prepričani smo, da vse to še pride. Novska.

Kaj je modno spomladi

V Parizu in po morskih letoviščih je modno, nositi živordeče čevlje. Vidijo se pa čevlji vseh možnih barv. Prav tako klobuke. Človeku se zdi na sprehajalščih, kakor bi zašel na otroško igrišče z neštevilo barvnih balončkov. Vsi klobuki so okrogli, rdeči, zeleni, rumeni. In vsi majhni. Baje so majhni zato, da je mogoče v njih plesati. Kajti ples je gospodar, tiran povsod. Vidijo se tudi večsih veliki klobuki, a vsi se širijo le vstran, ne naprej. Zenske toalete so v liniji ravne, ozke, brez pasov ali brez zoženja v pasu, podobne spalnim košuljam. Zenske hočejo biti dolge, vitke. Vidijo se le enobarvne toalete (nikoli večbarvne) ali propaste, po dolgem črtaste. To delajo telo dolgo. Toda v vseh barvah. Blago je tenko, skoraj prosojno. Zato je treba imeti lukazne nogavice in perilo. Nogavice so idealne, ako se skoraj ne opazijo.

Modna obleka moških ima še vedno zoprnno žensko linijo: zožena je v pasu, je na ramenih in na prsih vatirana, hlače so kratke, nogavice barvaste, čevlji nizki. Dame in gospodje pa nosijo poslednjo novost: kričeče pisane, eksotično vzorčkane šale ali apadne robce nosijo ženske, pestre ovratnice in žepne robce moški. Tutankhamenski motivi so na damskih toaletah še vedno priljubljeni.

Pri šalu in apadnih robcih, ki služijo za popolnjenje obleke v hladni pomladni dobi, je treba paziti na barve: klobuk in šal tvorita skladno dvojico, ki je enako vzorčkana. Tudi slamnik in apadni robec morata biti enaka ali vsaj podobna. Zahteva se pač harmonija. Neokusnost je opasna: barve se ne smejo tepsti.

Debele, še vedno masivne palice dežnikov imajo večših držaj tudi spodaj. Torbice so manjše, posute z emajlom ali kamni, nosijo često monogram ali so okrašene z japonsko sličico. Dolge nakitne verižice nosijo amulete z monogramom. Čevlje nosijo ženske še z več zaponkami, navadno iz dvojnega usnja

svetlega ali temnega. Zabó pri deških ovratnikih je ostal moden.

Modne barve so predvsem zelena, siva, modra, črna prav posebno, precej tudi rdeča v vseh nijansah.

Krila so zopet vidno krajša. Plisirana so zelo modna. Jopice se nosijo ali kratke, preko bokov, ali dolge do kolen. Silva:

Par modelov z modne revije

Prinašamo danes štiri slike toalet, ki jih je izdeloval za ljubljansko modno revijo atelje M. Sarc. Modeli so zanimivi po svoji originalnosti, ki pa seveda ne krši smernic pariške in dunajske modne diktature. Ustvariteljici modelov gre vsekakor priznanje za njeno iniciativnost.

Model št. 1. in 3.

Poletna promenadna toaleta koralno-rdeče barve iz volnena krepka, garnirana z majhnimi volani. Obrobki in pentije so iz svilene krep-marocaina. Na modni reviji je nosila obleko gospa Šaričeva.

Model št. 2.

Velika promenadna poletna toaleta iz gorčično rumenega georgette-krepa, okrašena z belosrebrnimi čipkami in velikimi kvartami. Interesantni so rokavi, ki jih tvorijo antične navskrižne preveze iz istega blaga, kakor je obleka. Tudi to toaletu je nosila ga. Šaričeva.

Model št. 4.

Večerna toaleta iz črnosrebrnega brokata, okrašena z oranžnim krep-georgettom. Toaletu drži le ena naramnica. Nosila je obleko gđ. Šfiligojeva.

Model št. 5.

Mladostna poletna obleka iz bele pralne šantung-svile, izrezana s sivkasto vezeno križnih ubodov; motiv je posnet iz Ščevih narodnih vzorin. Poleg vezin je obleka okrašena še z barvastimi trakovi. Obleko je nosila na reviji gđ. Severjeva.

Na grobovih

Pravijo, da je Kamnik izredno srčkano mesto, po gorskih velikanih, ki mičejo in vabijo ljubljance v svoje naročje. Nedeljski vlak so nabito polni izletnikov — misli, da se je preselil ves mladi svet v Kamnik. Pa ne bo tako. Pridel v Kamnik, se zamudiš par minut na kolodvoru, že ne opaziš, gredoč skozi mesto, nikjer žive duše. Le sem ter tje te gleda dvoje zvedavih oči izza priprtih vrat. Pogledaš gor in dol ter jo mahneš proti planinam v Stranje. — Mrtvo mesto. — Tako se godi večini izletnikov in meni tudi. Zato hodim vsako leto raje mimo Kamnika v planine. Letos pa, ne vem čemu sem naredila izjemo. Ostala sem kar dva dni v mestu, želeč si nekoliko ogledati ljudi i mesto, ki se je v zadnjih letih tako izpremenilo.

Najprvo si mislim ogledati nekdanji ponos kamniških očetov, zdravilišče, zato krenem pri notarju po novi markaciji proti Mekinjam. Priznati moram, da sem se nekoliko bala, ker nisem zavarovana za življenje. Pa glej čudo! Most je popravljen. Hm, nič niso pisali časopisi o tem, no kakor o Kamniku sploh ne pišejo mnogo. Sedaj pojde preko mosta lahko vsak turist. Ne bo se mu bati, da si zlomi roko ili nogo že pod gorami.

Preidem most in — gledam. Kje sem? Nisem morda zašla? Gola planjava, brezobzirno posekana, mi reži v obraz. Stari topoli, dika parka, da so izginili?

Kako? Je mogoče vse to? Počasi stopam naprej, kakor v težkem snu, polnem temne bolečine. In gledam in razpiram oči, ker se mi godi, kakor nenadoma oslepelemu. Kje je park s svojimi mehkiimi sencami, z osvežujočim hladom, z vonjem cvetja in mladih pogankov? Tisti park, ki me je kdaj nekoč objel v skrivnostno svojo polutemo, polno tajnega življenja, hitelo po stezi tja... Fontana je šumela, izza zelenja so se v poln-rak poldrnskih senc sklatljala srečna telesa amorja in psihe in v večerni uri je vabil slavec v objem ljubezni. Ej, časi...

Sredi parka je kipeło življenje. Nežnih pesni melodije in vabeči akordi valčka so se z živahnim govornico šetajočih in s prečernim šumenjem Bistrice spajali v čudovito pesen "Nekoč..."

Sedaj je sredi parka posekana jaza, podrti kostanji, pohojeno in uničeno

grmičje, še potoček hiti boječ preko groblje. Vitke smreke v grzdicku so šumele v svetle noči in hreperole k zvezdam. Sedaj se burja zatika v posekane šore in jih cefra. Za gozdickom so cvetele modre perunike in so se v solnčno luč smejele bele breze.

Vse je izginilo. Ribnik izsušen. Grodice pohojene. Grm je posekano. Kipi brez rok in nog, zadnji ostanki in spomini nekdanjega leska in romantike. Čakajo žalostnega konca. Le Bistrica šumi, kipi in beži mimo kot nekoč...

Iz zdravilišča — lepa poslopja še nedavno, sedaj založena z drvmi, zavlečena z dračjem, vsa sila in zamazana — se reži porogljiv napis "Natura sanat". Bože mili, koliko ironije.

"Natura sanat" — zdravi ter preračča grobove prometa v Kamniku. Tuji hojijo preko njih s pomilovalnim nasmehom tem, ki čuvajo in zaklepajo s sedmerimi zapahi pravilne kotičke, na mesto, da bi odprli vrata nastezaj, zgradili nova poslopja, novo kopališče, na pravili pota tja v osrčje planin ter privabili tujece, da bi po dolgoletnem spanju zopet vzkliho in se razvele življenje, predno ne prihitte in jih ne prehitte tuji sami ter jim izpred praga odnese — zaklad. Silva.

Planinstvo in naše ljudstvo

Z brzimi koraki se bližajo solnčni dnevi lepe pomladi ter toplega poletja; naši vrli planinci že komaj čakajo, da pohite na deželo v prelepo božjo naravo.

Slovensko Planinsko društvo ima v glavnem nalogu, da popelje planince po najlepših krajih do najlepših razglednih točk. Pa to ni glavni namen planinstva.

S tem, da hodi planinec po naših lepših krajih, se mu vzbuja ljubezen za lastno slovensko grudo. Med potjo spoznava obenem šego in navade našega krepkega slovenskega rodu, uživa njegovo gostoljubnost in s tem vzljubi svoje ljudstvo, svoj narod. Razen tega pa ima vsak planinec neizmerno korist v tem, da si s hojo utrdi svojo silbo telesno zdrave. Pljucka vaskava gnet in svež zrak deželo in planin.

Ne glede na vse druge velike koristi, ki jih nudi planinstvo človeškemu rodu je jasno, kako važno je gojenje planinstva za zdravje slovenskega in celokupnega jugoslovanskega naroda. Razven tega se pa razvija s turistiko zelo živahen tujek promet. Le-ta je važen v dvojnem oziru za našo, kakor tudi ostale jugoslovanske kraje.

S tem, da posejajo tuji našo zemljo, spoznavajo naše lepe kraje ter naše krepke in dobro ljudstvo. Tako nas zmorejo spoznati razni narodi in vzljubiti. Brez tujkega prometa pa bi to ne bilo mogoče doseči. Iz narodnogospodarskega stališča pa pomeni poset naših krajev po tujih velik uspeh za naše ljudstvo v gnotnem oziru.

Zato naproša Slov. Planinsko društvo naše dobro kmetijsko ljudstvo, da naj vpoštevata te važne okoliščine našega planinstva.

Dogaja se, da neznani zlikovci markacije, ki jih S. P. D. s težavo in velikimi stroški napravi, v kratkem času popolnoma uničijo. Markirana mesta po dreveh se izsekavajo, markacijske tablice se razbijajo itd. In zakaj? Le iz neke popolnoma neutemeljene nenaklonjenosti napram planinstvu.

Dogodi se tu pa tam, da kak plani-

neč pozabi zatvoriti lesa na planini. Zivina uide. Moj Bog radi enega nepazljivega planince — so pač ne smemo maščevati nad celokupnim planinstvom in uničiti težko delo marljivih, poštivovanih ljudi. Markacije so ravno oni kapi-pot, da pomorejo planince, da pride po najkrajši poti na lesto, kjer lahko obduđuje vso krasoto svoje rodne grude — prelepe slovenske zemlje. Markacija popelje sigurno tujca-turista na točko, kjer lahko presoja te nepoznane lepote naše mile domovine. Ta poroča potem v tujini o lepoti naših krajev. Zato prosimo naše zavedno kmetijsko ljudstvo izrom Slovenije — ter naprošamo naše občine — zlasti v gorskih krajih, da podpirajo blagonsno delovanje S. P. D. za slovensko zemljo in slovensko ljudstvo in preprečijo po možnosti vsako poškodovanje markacij.

Tudi naše vrlo učiteljstvo in duhovščino naprošamo — zlasti v gorskih krajih, da pouči otroke, da se v kažipote in markacijske tablice ne moče kamenja.

Tkane lesene koloturnezaves

(rouleaux) in eslinke koloturne oboknice dobavljajo točno in solidno tvornica koloturnih zaves

Anton Bencze i sin
Veliki Beckerek (Banat).

Zastopniki se ličejo. 739-4

Tigrovska

(Se poje po napevu "Naš maček je ljubco imev.")

Prav strašno je Tiger renčel,
kako da bo vlado našel,
je hlastnil, polomil zob,
neusmiljeno zdaj ga bole.

Mjav, mjav!

Je prošil za večjo pomoč,
iz Zagreba — Maček prišloč.
Oba sta koj prišla na psa,
naš Tiger zdaj — mačka ima.

Mjav, mjav!

Sprevidel smo morali vsi,
da z našimi Tigri nič ni,
kdor Tigru, zaupanje da,
ušesa predolga ima.

Mjav, mjav!

To zgodbo v svarilo povem
političnim mladim ljudem.
Ce teh treh zverin nam ni mar,
za Tigra nikdar več, nikar!

Mjav, mjav!

Model št. 4.

ri. Stal je mnogo truda in stroškov, pomenila je veliko breme za prireditelje, za udeležene trvdik, in stavila je nove naloge gledališkimi igralcem. V ljubljanskem občinstvu je prireditev vzbudila več zanimanja, kakor so pričakovali pesimisti. Vsak začetek je težak. Ljubljanska modna revija še ni bila velikomestna, vendar ne sme vzeti prirediteljem poguma. Gotovo je pokazala, da je pri-

Kino 'Ideal' 1924
predvaja od nedelje 20. do včerajšje srede 23. aprila

Materino srce

Tragedija mlade matere v 5 dejanjih. V glavni vlogah Fritz Greiner in Irasotica Liona pi Matyagorsky. — V srečnem zakonu sta živela kitar in njegova lepa žena. Nekdaj na boče nesrečen slučaj, da ravno kitar vidi, kako njegov učenec poljublja njegovo ljubljeno ženo. V veri, da mu je žena nezvesta, jo zapodi od hiše. Zena ga o svoji nedežnosti ne more prepričati, tudi edina priča — katera bi njeno nedežnost potrdila — je mrtva. Vsa nesrečna žena in mati, da mora zapustiti sopotno in svojega otroka, pričeje sopotno na njegovo zahtevo, da nikdar ne bo poljubila svojega otroka — in le po pod tem pogojem sme ostati še nadalje v hiši pri sopotni in detetu. Vrhlo se pretresljivi duševni boj, m tere, ko otrok na smrti posteli pravi za poljub matro — a njo veže grozna prisaga. Krasen konec — vrnil se prej ne sreče v nemirni zakoni — mora norecem zadovoljiti gledalca. Dvama, ki je tako lepe vsebina, da mora še celo moškemu zarzati oči, nam predotuja, kaj zamore esino materino srce.

Na drobno!

Oglejte si specialno detaljno in engros-trgovino
kjer se prodajajo lastni

Na debelo!

vrvarski izdelki

kakor vrvi za zvonove, vodnjake, transmisije in dvigala vseh debelosti, vrvi za seno in za perilo, poveznice (šrange), uzde, špaga, dreva, podprožni jermeni (gurte) za transmisije in navadne, mreže za sen, ognjegasne cevi, ribje mreže, visoke mrežnice (Hängmatten), bombazeve mrežice za otroške postelje, trzne torbice, kakor tudi pravi tržaški blčevniki in blči, konjske krt če, ribarice, žilna vseh vrst, morska trava itd. po najnižji ceni. — Specialno motiranje (šplajenje) vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno.

Centrala: Ivan N. Adamič, Ljubljana,

Sv. Petra cest št. 31.
Telefon št. 441.

Podružnici: Maribor, Vetrinjska ul. 20. Telefon 454. - Kamnik, Šutna 4.

Promet ekspresnih pošilk potom
Simplon-Orient Ekspresa.

Vsa tozadevna pojasnila daje tvrdka

„GROM“ 1938-a

carinsko posredniški in spedijski biro,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 41kot zastopnik Mednarodne družbe spalnih
vozov za promet ekspresnih pošilk.

Ritje za steznike

Matilda Stuzal
LjubljanaSodna ulica št. 4/II.
dobavlja po meri
specialite: pasove
za nosčnosti, gumilaste steznike,
oblikovalce bokov
itd.

Najnovejša Iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično
snaženje in vsako vrstno barvanje oblik

Anton Boc

Ljubljana, Selenburgova ul. 6.
I. nadst. 41/II. G. nica-Vč 46.

Najstarejša slovenska

pleskarska in ličarska
delavnica

IVAN BRICelj

Dunajska cesta 16
se priporoča. 18
Izvršitelj točno. Cene zmerno.

Bunko-bači!

Vesele
velikonočne
praznike

Bunka-nini

Vesele velikonočne

praznike

želiva p. n. občinstvu
in cenjenim gostom
Obenem naznanjava,
da točiva pristna
štajerska in dolenska
vina. Ob praznikih
prodajava vino na
dom 1 Din ceneje.Priporoča se
za obilen obisk.

Pavel in Minka

Jemc

lastnika gostimo
na Bregu št. 18.

TVRDKA

BESEDNIK & DRUG

LJUBLJANA, Prešernova ul. 5

priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst zdravstvenih aparatov in bandaž, kakor trebušne, želodčne pasove za dama in gospode, pasove za noseče ter porodnice, lastnega izdelka irigatorje, varnostne specialne gume, srebrne pesarje in gumi-nogavice ter povoje proti krčnim žilam. 1925 a

specialne pomladanske cene!

Raz. cent naslonjaci „Moj ideal“ s firnežem prevlečen, s podnožnikom, s prstnim platnom montiran (poštena pošiljka omogočena). 1903a

Vitne mobilije, zaklopni stoli in mize. Stabilni stoli in mize za verande, restavracijske prostore, kavarne, dvorane itd.

JOS. STADLER

tovarna stolov in lesnih izdelkov

LJUB JANA, Sodna ulica št. 11.

Zahtevajte ponudbe!

Telef. št. 461.

300.000 do 400.000 Din

posojila išče industrijsko podjetje proti prvostopnemu jamstvu. Način posojila in obresti po dogovoru. Pismene ponudbe pod „Industrija“ na upravo „Jutra“.

1956-a

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela na novo preurejeno restavracijo Rosohanz v Mariboru, Rotovski trg 2, katero bodeva otvorila v soboto 19. aprila 1924.

Skrbela bodeva za dobro kuhinjo in prvostopna vina ter se priporočava za obilen obisk z odličnim spoštovanjem

1954 a

Jos. in Kat. Maglica.

NAGROBNI

spomeniki - okvirji - okraski

P. Zorman

Sv. Križ, pošta Moste pri Ljubljani

Poslovalnica in skladišče poleg pokopališkega vrtnarja Simenca (desno).

Sprejem naročil za napravo, oskrbovanje in o reševanje grobov ter rodbinskih grobišč.

Točna postrežba! Solidne cene!

1956a

Najfinejše

igle za gramofon

1900 a

dobite edino pri tvrdki

A. RASBERGER

LJUBLJANA, Sodna ul. 5

Zaloga gramofonov, plošč in vseh potrebščin

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

1900 a

Potnika

dobro vpeljanega v Sloveniji in deloma v

Hrvatski, le prvostopno moč, sprejme življ-

ska industrija v Mariboru. Ponudbe z na-

vedbo dosedanjega delovanja je poslati na

upravo „Jutra“, Maribor pod „Prvostopna

moč“.

1906a

Najceneje

edino iz Trboveljskega

revirja

PREMOG

večje in male množine

tudi

v vrečah

dostavlja na dom.

Naročila sprejema:

H. Petrič,

Gospodarska cesta 16, I.

I. Telefon 343, 466/a

1906a

Zapustil je naša ter odšel med nebeške

kraljeve na in nepozabljeni ljubljenski sinček

Dušan

v petek dne 18. aprila popoldne ob 1. uri

v naši sobi 7. mesec.

Pogreb bo v ne eljo dne 20. aprila ob

4. uri popoldne iz hiše žalosti hokriško

predmestje št. 56.

Kranj, dne 18. aprila 1924.

Zaljubljeni:

Anton in Mici Oražem voj. Zebal,

starši.

Barvne trakove,

karbon-papir-indigo

L. BARAGA, LJUBLJANA,

Selenburgova ul. 6/1.

Kdor želi ugodno preživeti svoj dopust

na obali našega Jadrana, se mu priporoča posebno prvorazredni hotel PENSION «ROKAN» v Selcih, 2 1/2 km od Crikvenice. Hotel ima veliko teraso s krasnim razgledom po daljni okolici, kakor na Učko itd. Lastno moderno kopališče, eno izmed najboljših na Jadranu, takoj pred hotelom. — Izvrstna kuhinja! Cene zmerne! Velika avto-garara. Najtopleje se priporoča Alojzij Beranek lastnik.

Vesele velikonočne praznike

žele naslednje tvrdke:

MONJAC

čevlarski mojster

MARIBOR

Jurčičeva ulica

Kavarna «JADRAN»

MARIBOR

Aleksandrova cesta

PINTER LENARD

trgovina z železnino in kuhinjsko posodo

MARIBOR

Aleksandrova cesta

F. PUČKO

trgovina z delikatesami

MARIBOR

Aleksandrova cesta

IV. KVAS

klobučar

MARIBOR

Meljska cesta 74

FRANJO MAJER

trgovina z manufakturo

MARIBOR

Glavni trg

F. AMBROŽIČ

črkošlikar, soboslikar in pleskar

MARIBOR

Grajška ulica 2

M. FELDIN

manufakturna in specialna trgovina

MARIBOR

Grajški trg

I. TRPIN

trgovina z manufakturo

MARIBOR

Glavni trg

A. JAKEC

zaloga čevljev

MARIBOR

Slovenska ulica 26

MASTEK KARNIČNIK

manufakturna

MARIBOR

Glavni trg 16

B. VESELINOVIČ & KOMP.

specialna modna trgovina

MARIBOR

Gospodarska ulica

Perfektno korespondentinj

v slovenščini in nemščini, zmožno samostojnih pisarniških del, spre me za takojšnji nastop večje trgovsko podjetje. — Ponudbe je poslati na poštni predal št. 102, Ljubljana. Predpogoj je slovenska in nemška stenografija.

OGLASE

po originalnih časopisnih tarifah za vse tu- in inozemske časopise

PLAKATIRANJE

v Ljubljani, Beogradu in ostalih mestih Jugoslavije, žlezniško plakatiranje po vseh jugoslavanskih železniških postajah

KINOREKLAMO

v Ljubljani kakor tudi v drugih jugoslavanskih kinematografih

ADRESE

trgovskih, industrijskih in drugih podjetij, garrantirano pravilne

INFORMACIJE

trgovskega značaja iz Jugoslavije kakor tudi drugih držav

OSKRBI NAJTOČNEJE

ALOMA COMPANY

anončna in reklamna družba z o. z.

CENTRALA: LJUBLJANA

FILIJALKA: BEOGRAD

Kongresni trg 3

Kolarčeva ul. 7

Generalno zastopstvo za Italijo:

G. CEHOVIN

Trst, Viale XX Settembre 65

ZAHVALA.

Vsem, ki so nam o prebriski izgubi našega nadve skrbnega in nepozabnega soproga, očeta, brata, zeta in svaka, gospoda

FRANA REGALLY

dvornega svetnika in podpredsednika deželnega sodišča v pok.

izkazali svoje tolažilno sočutje, darovali krasno črtje in ga sprem.

ljali na zadnji poti, si usojamo tem potom izreči svojo najiskrenejšo zahvalo.

V LJUBLJANI, dne 18. aprila 1924.

1947 a

Globoko žalujoči rodbini: Regally in Kenda.

Zahvala.

Vsem, ki so nam o priliki prebriske izgube našega iskreno ljubljene očeta, gospoda

Miroslava Praprotnika

orožniškega stražmojstra v pokoju

stali ob strani s tolažilno besedo in dejanjem in ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo najpristranejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo vsem za poklonjene krasne vence, kakor tudi orožništvu in vojaštvu za obilno udeležbo in izkazano zadnjo čast našega ljubljene pokojnika.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1924.

1935 a

Žalujoči ostali.

Flor nogavice

v vseh barvah po 25.

27 in 30 Din prodaja

R. Stermeckl, Cello.

Naročite cenki

1906a